

28/
283

SOCIALISTIČNA FEDERATIVNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA

SKUPŠČINA SFRJ

STENOGRAFSKI ZAPISKI

ZVEZNI ZBOR

7. SEJA

27. marca 1979

Izdaja: Služba za dokumentaciju skupščine SFRJ. Odgovorni urednik Borislav Stančić, urednik Branislav Ilić.
Beograd, Trg Marxa i Engelsa 13, tel. 339 651.

Tiska: Dopolna delavska univerza Univerzum v Ljubljani, Parmova 39, tel. 312 133.

VSEBINA

Pred dnevnim redom:

1. Potrditev zapisnika 6. seje zveznega zbora	
27. 2. 1979	5
2. Določitev dnevnega reda	5
3. Delegatska vprašanja	5

Dnevni red:

1. Predlog resolucije o nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti na temeljih ustave SFRJ	10
2. Predlog zakona o spremembah zakona o obalnem morju, zunanjem morskem pasu in epikontinentalnem pasu Jugoslavije	31
3. Predlog za izdajo zakona o temeljih lastninskopravnih razmerij	31
4. Predlog za izdajo zakona s predlogom zakona o spremembi zakona o nadomestilih za terjatve iz socialnega zavarovanja, nastale v tujini ..	34
5. Predlog programa sodelovanja skupščine SFRJ s predstavniškimi telesi drugih držav za leto 1979	34
6. Informacija o ukrepih, storjenih po ugotovitvah proračunske inšpekcije v letu 1977, in poročilo o ukrepih zvezne uprave carin po ugotovitvah proračunske inšpekcije za leti 1976 in 1977, da bi odpravili nepravilnosti v finančnomaterialnem poslovanju	36
7. Predlog sklepov o zagotovitvi pogojev za napredek in uresničevanje borčevskega in invalidskega varstva	37
8. Predlog odloka o načinu urejanja in izdajanja stenografskih zapiskov s sej zborov skupščine SFRJ	41
9. Predlog predsedstva skupščine SFRJ za izvolitev sodnika Ustavnega sodišča Jugoslavije ...	41
10. Predlog za imenovanje namestnika generalnega direktorja zveznega zavoda za družbeno planiranje	41
11. Predlog za razrešitev in izvolitev delegatov v skupna delovna telesa skupščine SFRJ in delovna telesa zveznega zbora	41

Priloge:

1. Poročilo odbora zveznega zbora za družbenopolitične odnose o pripravi predloga resolucije o nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti na temeljih ustave SFRJ	43
2. Poročilo in amandma odbora zveznega zbora za notranjo politiko k predlogu resolucije o nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti na temeljih ustave SFRJ	48
3. Poročilo in amandmaji odbora zveznega zbora za ljudsko obrambo k predlogu resolucije o nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti na temeljih ustave SFRJ	49
4. Poročilo in amandma odbora zveznega zbora za pravosodje k predlogu resolucije o nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti na temeljih ustave SFRJ	51
5. Poročilo in amandmaji odbora zveznega zbora za delo, zdravstvo in socialno politiko k predlogu resolucije o nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti na temeljih ustave SFRJ	52
6. Poročilo zakonodajnopravne komisije zveznega zbora o predlogu resolucije o nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti na temeljih ustave SFRJ	53
7. Poročilo in amandmaji komisije skupščine SFRJ za obveščanje k predlogu resolucije o nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti na temeljih ustave SFRJ	55
8. Poročilo odbora zveznega zbora za družbenopolitične odnose o amandmajih, predlogih in pobudah k predlogu resolucije o nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti na temeljih ustave SFRJ ..	60
9. Mnenje zveznega izvršnega sveta o predlogu resolucije o nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti na temeljih ustave SFRJ	65
10. Poročilo komisije skupščine SFRJ za ugotavljanje istovetnosti besedil v jezikih narodov Jugoslavije o predlogu resolucije o nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti na temeljih ustave	

SFRJ in drugih aktih, obravnavanih na seji komisije 27. marca 1979	66	membi zakona o nadomestilih za terjatve iz socialnega zavarovanja, nastale v tujini	77
11. Poročilo in amandma zveznega izvršnega sveta za zunanjo politiko k predlogu zakona o spremembah zakona o obalnem morju, zunanjem morskem pasu in epikontinentalnem pasu Jugoslavije	66	20. Obrazložitev predloga zakona o spremembi zakona o nadomestilih za terjatve iz socialnega zavarovanja, nastale v tujini	77
12. Poročilo in amandma odbora zveznega zbora za notranjo politiko k predlogu zakona o spremembah zakona o obalnem morju	67	21. Poročilo odbora zveznega zbora za proračun federacije o ukrepih po ugotovitvah proračunske inšpekcije v letu 1977 in ukrepih, ki jih je storila zvezna uprava carin, da bi odpravili nepravilnosti v finančnem materialnem poslovanju	78
13. Poročilo in amandmaji zakonodajne komisije zveznega zbora k predlogu zakona o spremembah zakona o obalnem morju	68	22. Poročilo odbora zveznega zbora za vprašanje borcev in vojaških invalidov o ukrepih, storjenih po ugotovitvah proračunske inšpekcije v letu 1977	79
14. Obrazložitev predloga zakona o spremembah zakona o obalnem morju, zunanjem morskem pasu in epikontinentalnem pasu Jugoslavije	70	23. Predlog sklepov o zagotovitvi pogojev za napredek in uresničevanje borčevskega in invalidskega varstva	80
15. Poročilo odbora zveznega zbora za pravosodje o predlogu za izdajo zakona o temeljnih lastninsko-pravnih razmerij	71	24. Poročilo in amandmaji komisije skupščine SFRJ za obveščanje k predlogu odloka o urejanju in izdajanju stenografskih zapiskov s sej zborov skupščine SFRJ	83
16. Poročilo zakonodajne komisije zveznega zbora o predlogu za izdajo zakona o temeljnih lastninsko-pravnih razmerij	74	25. Predlog predsedstva SFRJ za izvolitev sodnika ustavnega sodišča Jugoslavije	83
17. Mnenje zveznega izvršnega sveta o predlogu za izdajo zakona o temeljnih lastninsko-pravnih razmerij	76	26. Predlog komisije skupščine SFRJ za volitve in imenovanja za imenovanje namestnika generalnega direktorja zveznega zavoda za družbeno planiranje	85
18. Poročilo odbora zveznega zbora za delo, zdravstvo in socialno politiko o predlogu za izdajo zakona o spremembi zakona o nadomestilih za terjatve iz socialnega zavarovanja, nastale v tujini	76	27. Predlog komisije skupščine SFRJ za volitve in imenovanja za razrešitev in izvolitev delegatov v skupna delovna telesa skupščine SFRJ in delovna telesa zveznega zbora skupščine SFRJ	86
19. Poročilo zakonodajne komisije zveznega zbora o predlogu za izdajo zakona o spre-		28. Zapisnik 6. seje zveznega zbora skupščine SFRJ, ki je bila 27. februarja 1979	87

SEDMA SEJA ZVEZNEGA ZBORA

(27. marca 1979 ob 9,04)

PRESEDUJE PRESEDNIK ZBORA DOBROSLAV ČULAFIĆ

PRESEDNIK DOBROSLAV ČULAFIĆ (SR Črna gora):

Tovarišice in tovariši, predlagam, da začnemo delati. Začenjam sedmo sejo zveznega zbora skupščine SFRJ.

Delegati Perko Vukotić, Milan Pribić, Vulnet Starova, Adi Dida, Gracijan Škrk, Jože Božič, Trpe Jakovlevski, Nada Gešoska, Muhamed Muljhadja, Branislav Joksović, Vladimir Adžić in Bogdan Osolnik so mi sporočili, da so zadržani in da se ne morejo udeležiti te seje zbora.

Ugotavljam, da smo sklepčni.

Poslali smo vam zapisnik šeste seje zbora skupaj z aktom o sklicu te seje.

Ima kdo pripombo k zapisniku, ki ste ga prejeli?

Besedo ima delegat Batrić Jovanović.

BATRIĆ JOVANOVIĆ (SR Črna gora):

Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati, menim, da formulacija, ki je dana na tretji strani srbskohrvatske verzije, ne ustreza v zadnji alineji besedilu stanografskih zapiskov, ki smo jih prejeli. Tu je zapisano, da je ustno odgovoril na prvo vprašanje, ki sem ga postavil na prejšnji seji zveznega zbora v zvezi s proračunskim varčevanjem, član ZIS in zvezni sekretar za finance Petar Kostić. Delen odgovor na drugo vprašanje je dal tovariš Luka Banović.

Pravzaprav zvezni sekretar za finance ni odgovoril na moje vprašanje. Opozoril je namreč na nekatera vprašanja – kot je zapisano v stenografskih zapiskih – in pri tem povedal, da ni potrebno pričakovati veliko od tega varčevanja in da bi se morali po mnenju zveznega sekretariata za finance zavzeti predvsem za racionalno in ustvarjalnejše delo državnih organov, dasiravno je pomembno tudi varčevanje. Potem je dejal, da je ustvarjalno delo stokrat bolj pomembno od varčevanja. Osebo menim, da ustvarjalno delo ne izključuje varčevanja in obratno.

Na koncu je dejal, da je to odgovor za zdaj, sledi pa popolno poročilo z načrti varčevanja.

Potemtakem bi se morala formulacija v zapisniku šeste seje glasiti:

„Uvodna pojasnila v zvezi s prvim vprašanjem je dal Petar Kostić, ki je izjavil, da bo pozneje predloženo popolno poročilo o programih varčevanja organov in organizacij v federaciji.”

Upam, da bo danes to poročilo dano.

PRESEDNIK DOBROSLAV ČULAFIĆ:

Slišali ste pripombo delegata Batrića Jovanovića k zapisniku s prejšnje seje.

Tovariš Jovanović nas je pravilno opomnil na stenografske zapiske s prejšnje seje zbora, ki jih ima v roki. Drži naslednje: zvezni sekretar za finance je prevzel obveznost, da da zveznemu zboru popolno poročilo o načrtih varčevanja vseh organov federacije v tem letu. Opozarjam, da ni bilo sklenjeno, niti ni zvezni sekretar za finance dejal, da bo to na tej seji. Kolikor vem, takšno poročilo ni prispelo za to sejo, zato predlagam, da sprejmemo pripombo delegata Batrića Jovanovića k zapisniku in da pričakujemo verjetno za prihodnjo sejo poročilo, o katerem je na prejšnji seji govoril tovariš Petar Kostić.

Sprejmete pripombo delegata Batrića Jovanovića k zapisniku? (Sprejmemo.)

Ugotavljam, da smo sprejeli pripombo delegata Batrića Jovanovića k zapisniku, pri čemer pride v zapisnik obveznost, ki jo je prevzel tovariš Kostić in kar je že zapisano v stenografskih zapiskih.

Želi še kdo besedo v zvezi z zapisnikom? (Nič.)

Ker ni več pripomb k zapisniku, ugotavljam, da je zapisnik sprejet in da bo potrjen v besedilu, ki ste ga prejeli, s pripombo delegata Batrića Jovanovića.¹

Preden bomo določili dnevni red, prosim zbor, da se izjavi o naslednjih spremembah v delovnem programu

¹ Zapisnik 6. seje zveznega zbora je priloga 28.

zveznega zbora za leto 1979 oziroma v načrtu izpolnitve delovnega programa za drugo trimesečje 1979:

Prvič, spremembo delovnega programa v smislu spremembe roka za obravnavo gradiva „uresničevanje zasnove splošne ljudske obrambe in smeri njenega nadaljnjega razvoja“ — iz drugega v četrto trimesečje 1979 in predloga za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o vojaški obveznosti — iz drugega v tretje trimesečje 1979.

Zbor obveščam, da so zahteve zveznega izvršnega sveta za te spremembe prispele po seji matičnega odbora in da se potemtakem ta ni mogel izreči o tem.

Drugič, sprememba delovnega programa zaradi spremembe roka za obravnavo predloga za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o programu integracije skupnih služb za vodenje civilnih in vojaških letal od leta 1977 do leta 1981 in programom modernizacije skupnih služb za vodenje civilnih in vojaških letal od leta 1976 do leta 1981 — iz drugega v tretje trimesečje 1979.

Odbor za notranjo politiko je kot matični odbor na seji 27. marca (danes) obravnaval zahtevo zveznega izvršnega sveta in sklenil, da bo predstavnik zveznega izvršnega sveta na seji zbora ustno podrobno razložil to zahtevo.

Tretja sprememba v načrtu izvršitve delovnega programa za drugo trimesečje 1977 je v tem, da se premakne obravnavo gradiva „analiza funkcioniranja enotnega jugoslovanskega trga“ z aprila na junij 1979.

Odbor za družbenoekonomske odnose se je na seji 26. marca strinjal z zahtevo zveznega izvršnega sveta. Zvezni izvršni svet je dal razloge za spremembo rokov v pismih, ki ste jih prejeli. Predstavnik zveznega izvršnega sveta jih bo obrazložil ustno na seji.

Prosim predstavnika zveznega izvršnega sveta, da v smislu sklepov s prejšnje seje zveznega zbora, ko smo sprejemali delovni program, poda obrazložitev preložitve oziroma premika teh rokov.

Besedo ima namestnik predsednika komiteja za promet in zveze tovariš Avdo Zvonić.

AVDO ZVONIĆ, *namestnik predsednika zveznega komiteja za promet in zveze:*

Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati, zvezni izvršni svet me je pooblastil, da dam obrazložitev v zvezi s spremembo roka za obravnavo zakona o integraciji in modernizaciji kontrole poletov.

Na prejšnji seji zveznega komiteja za promet in zveze smo v normalnem postopku razpravljali o tem predlogu za izdajo sprememb in dopolnitev zakona. Bilo je nekaj pripomb republik in pokrajin, zato je komite sklenil, da bo vrnil predlog v usklajevanje v republike, da bi se ognili morebitnim nesoglasjem in problemom v samem postopku sprejemanja zakona.

Na prihodnji seji komiteja, ki bo 4. aprila, naj bi dokončno sprejeli predlog in ga dali vnovič v skupščinski postopek.

PREDSEDNIK DOBROSLAV ČULAFIĆ:

Tovariš Avdo Zvonić je obrazložil spremembo roka za obravnavo predloga za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o programu integracije skupnih služb za vodenje letal in o programu modernizacije skupnih služb.

Želi kdo v imenu zveznega izvršnega sveta obrazložiti odložitev drugih predlogov?

Besedo ima podsekretar v zveznem sekretariatu za ljudsko obrambo general Ivan Dolničar.

IVAN DOLNIČAR, *podsekretar v zveznem sekretariatu za ljudsko obrambo:*

Predložitev rokov za obravnavo uresničevanja zasnove splošne ljudske obrambe in smeri njenega razvoja kot tudi predloga za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o vojaški obveznosti je predlagal zveznemu izvršnemu svetu zvezni sekretariat za ljudsko obrambo.

Zvezni izvršni svet se je strinjal s tem predlogom. Razlogi za odložitev so naslednji:

V zvezi s temo uresničevanja zasnove splošne ljudske obrambe in smeri njenega razvoja smo predlanskim in lani precej široko analizirali uresničevanje zasnove splošne ljudske obrambe v zvezi s pripravami na enajsti kongres ZKJ in za potrebe sveta predsedstva SFRJ za ljudsko obrambo. Ko smo se lotili te analize za potrebe skupščine SFRJ, smo ugotovili, da so nekatera takrat obravnavana vprašanja danes že zastarela in da smo ta čas prišli do novih dognanj in novih pogledov.

Potekajo tudi precej široke analize in ocene razvoja splošne ljudske obrambe v srednjeročnem obdobju od leta 1975 do leta 1980, načrtujemo pa tudi smeri razvoja od leta 1981 do leta 1985.

Zvezni sekretariat za ljudsko obrambo meni, da bi morale biti dane v tem gradivu, ki naj bi prišlo pred skupščino, vse ocene, do katerih naj bi prišli s pomočjo analize, in stališča, ki bodo določena o smereh razvoja v prihodnjem srednjeročnem obdobju.

Poleg tega bo ta zbor kmalu prejel gradivo, ki ima naslov — Opažanja in ocene glavne inšpekcije ljudske obrambe o stanju in tokovih obrambnih priprav v civilnih strukturah družbe in predlogi za smeri nadaljnje dejavnosti.

To gradivo vsebuje opažanja in ocene, do katerih je prišla glavna inšpekcija za ljudsko obrambo v zadnjih treh letih, ko je obiskala vse socialistične republike in socialistični avtonomni pokrajini, tako da bo lahko

zvezni izvršni svet dobil s tem gradivom pregled nad sedanjim stanjem in tokovi obrambnih priprav in o nekaterih predlogih.

Popolno gradivo o oceni uresničevanja zasnove splošne ljudske obrambe in smereh nadaljnjega razvoja lahko dobimo šele v četrtem trimesečju, ko bo končano delo v zvezi z analizo uresničevanja sedanjega srednjeročnega programa in ko bodo določene smeri razvoja v prihodnjem srednjeročnem obdobju. Zato predlagamo, da se ta rok premakne.

Delo je precej zahtevno. Takšnega gradiva ne more pripraviti samo en sekretariat, zlasti pa ne samo zvezni sekretariat za ljudsko obrambo — v zvezi z njim morajo sodelovati vsi drugi zvezni organi in organizacije, da bi lahko opravili ustrezna posvetovanja tudi s socialističnimi republikami in socialističnimi avtonomnimi pokrajinama.

Drugič, obravnavo predloga za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o vojaški obveznosti naj bi po predlogu zveznega sekretariata za ljudsko obrambo premaknili na drugo trimesečje — za zvezni izvršni svet, in na tretje trimesečje — za zvezni zbor skupščine SFRJ. V zakonu o vojaški obveznosti naj bi prišlo do občutnih sprememb, ki zadevajo šolanje žensk v miru za vojne dolžnosti, pošiljanje rekrutov na služenje vojaškega roka po končani srednji šoli, razen študentov farmacije, medicine in stomatologije.

Določa se trajanje vojaškega roka v vojni mornarici v dolžini 15 mesecev in za študente 12 mesecev oziroma še za tri mesece, če ne končajo študija pravočasno. Za študente fakultete splošne ljudske obrambe znaša vojaški rok dva meseca v prvem letu in štiri mesece v zaključnem letu študija. Predvideva se uvedba dvomesečnega vojaškega roka za rekrute — bodoče gojence vojaških akademij, poleg tega pa še nekatere druge spremembe in dopolnitve.

Nove določbe v zvezi s pošiljanjem rekrutov na služenje vojaškega roka po končani srednji šoli in o skrajšanju vojaškega roka v vojni mornarici in o šolanju žensk v miru za vojne dolžnosti je bilo potrebno še enkrat preskusiti in analizirati, zato ni bilo mogoče pravno-tehnično izdelati predloga za izdajo zakona v predvidenem roku, saj so bila nujna naknadna posvetovanja, nadaljnje ocene in dogovori z ustreznimi dejavniki. Zagotoviti je bilo potrebno tudi mnenje pristojnih zveznih organov, zato ni bilo mogoče vseh teh poslov opraviti v roku, ki je bil postavljen oziroma kot smo to prej sami predlagali. Gre za zelo obsežne spremembe, ki jih je treba dobro preučiti z vseh strani.

Zvezni zbor skupščine SFRJ prosim, da sprejme te predloge.

PREDSEDNIK DOBROSLAV ČULAFIČ:

Ostalo je še eno vprašanje. Gre za spremembo roka. Prosim predstavnika zveznega izvršnega sveta, da se izjavi o tem.

Ker se nihče ne oglašja k besedi, prosim, da se izjavimo o tem, ali sprejmemo razloge in zahteve zveznega izvršnega sveta za spremembo rokov za predložitev različnega gradiva.

Sprejmete zahteve? (Sprejmemo.)

Ugotavljam, da je zvezni zbor sprejel zahteve zveznega izvršnega sveta v zvezi s spremembami rokov za obravnavo vprašanj, ki so zajeta v obrazložitvah predstavnikov zveznega izvršnega sveta kot tudi za odložitev roka za preložitev gradiva „analiza funkcioniranja enotnega jugoslovanskega trga“, o katerem danes predstavnik zveznega izvršnega sveta ni govoril.

V zvezi s to ugotovitvijo bi dejal, da bi morali v prihodnje poslati predloge za spremembe rokov zveznemu zboru v terminih, ki bodo omogočali, da jih poprej preučijo delovna telesa zveznega zbora in da se o njih tudi izjavijo. Že prej pa sem povedal, da to pot ni bilo mogoče tega storiti v vseh primerih.

Dovolite, da vas, preden preidemo k določanju dnevnega reda današnje seje, obvestim, da mi je komisija skupščina SFRJ za volitve in imenovanja sporočila, da ni mogla izvršiti sklepa zveznega zbora, sprejetega na seji 27. februarja 1979, da bo „za prihodnjo sejo zbora pripravila in predložila zboru v sprejetje predlog odloka za izvolitev predsednika in članov komisije zveznega zbora za pripravo zakonov o temeljih družbenoekonomskih odnosov v upravljanju in gospodarjenju s sredstvi razširjene reprodukcije“, ker ni dobila predlogov vseh socialističnih republik in socialističnih avtonomnih pokrajin.

Odlok o izvolitvi predsednika in članov komisije bo zbor sprejel na eni izmed prihodnjih sej, zdaj pa predlagam, da sklenemo, naj naša komisija za volitve in imenovanja nadaljuje posvetovanja s predsednikom zveznega zbora in predsednikom zveznega sveta za vprašanja družbene ureditve in zveznega sveta za gospodarski razvoj in ekonomsko politiko kot tudi s skupno komisijo obeh svetov, ki se je že doslej ukvarjala s tem, in da potem pripravi predlog.

Sprejmete ta pojasnila in ta sklep? (Sprejmemo.)

Želi še kdo govoriti v zvezi s tem? (Nihče.)

Ugotavljam, da je ta sklep sprejet.

V aktu o sklicu seje je predlagan dnevni red.

Od sklica te seje do danes so bile predlagane spremembe in dopolnitve dnevnega reda.

Prvič, prejeli ste predlog zakona o spremembi in dopolnitvi zakona o zračni plovbi in zahtevo zveznega izvršnega sveta, naj bi ga sprejeli po hitrem postopku.

Sporočam vam, da je predlagatelj pri obravnavi tega predloga v matičnem odboru umaknil zahtevo, naj se zakonski predlog sprejme po hitrem postopku, zahteval pa je, naj bi ga sprejeli po skrajšanem postopku. Potemtakem bo ta predlog uvrščen v dnevni red seje zbora, ko bodo ustvarjeni pogoji, ki jih določa poslovnik za to.

Drugič, zvezni izvršni svet je zahteval, naj bi zakon o spremembi zakona o nadomestilih za terjatve iz socialnega zavarovanja, nastale v tujini, sprejeli po skrajšanem postopku. To zahtevo sta podprla matični odbor in zakonodajnoppravna komisija.

Predlagam zveznemu zboru, naj sprejme ta zakon po skrajšanem postopku.

Se strinjate? (Da.)

Ima kdo kakšen pomislek? (Ne.)

Ugotavljam, da smo sprejeli predlog predlagatelja, da se vzame z dnevnega reda zakon o zračni plovbi z zahtevo, naj se sprejme po hitrem postopku in da smo sprejeli, da bomo po skrajšanem postopku obravnavali zakon o spremembi zakona o nadomestilih za terjatve iz socialnega zavarovanja, nastale v tujini.

Ugotavljam, da je zbor sprejel zahtevo, naj se po skrajšanem postopku sprejme zakon o spremembi zakona o nadomestilih za terjatve iz socialnega zavarovanja, nastale v tujini.

Poleg tega predlagam, da uvrstimo v dnevni red današnje seje tudi obravnavo predloga odloka o urejanju in izdajanju stenografskih zapiskov s sej zborov skupščine SFRJ.

Komisija skupščine SFRJ za obveščanje je ravnala po sklepu zveznega zbora z dne 26. decembra 1978 in uskladila besedilo predloga odloka o urejanju in izdajanju stenografskih zapiskov s sej zborov skupščine SFRJ ter dala predlog usklajenega amandmaja k 2. točki predloga odloka.

Zvezni zbor je na seji 27. novembra 1978 sprejel predlog odloka o urejanju in izdajanju stenografskih zapiskov s sej zborov skupščine SFRJ. Predlog odloka ni bil sprejet v istovetnem besedilu v zveznem zboru in zboru republik in pokrajin. Zvezni zbor je na seji 26. decembra 1978 s sklepom naložil komisiji za obveščanje, naj opravi potrebno usklajevanje. Komisija za obveščanje je poslala usklajeno besedilo amandmaja k predlogu odloka, ki ste ga prejeli.

Potemtakem predlagam, da pride to v dnevni red današnje seje.

Komisija skupščine SFRJ za volitve in imenovanja predlaga, naj se v dnevni red te seje uvrsti:

predlog za imenovanje namestnika generalnega direktorja zveznega zavoda za družbeno planiranje in

predlog za razrešitev in izvolitev delegatov v skupna delovna telesa skupščine SFRJ in delovna telesa zveznega zbora skupščine SFRJ.

Sprejme zbor te predloge za dopolnitev dnevnega reda? (Sprejme.)

Ugotavljam, da so sprejeti predlogi za dopolnitev dnevnega reda.

Želi kdo izmed delegatov besedo v zvezi s predlogom dnevnega reda za današnjo sejo v celoti? (Nihče.)

Sprejme zbor predlog dnevnega reda? (Sprejme.)

Ugotavljam, da je zbor sprejel ta dnevni red:

1. predlog resolucije o nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti na temeljih ustave SFRJ;

2. predlog zakona o spremembah zakona o obalnem morju, zunanjem morskem pasu in epikontinentalnem pasu Jugoslavije;

3. predlog za izdajo zakona o temeljih lastninsko-pravnih razmerij;

4. predlog za izdajo zakona s predlogom zakona o spremembi zakona o nadomestilih za terjatve iz socialnega zavarovanja, nastale v tujini;

5. predlog programa sodelovanja skupščine SFRJ s predstavniškimi telesi drugih držav za leto 1979;

6. informacija o ukrepih, storjenih na podlagi proračunske inšpekcije v letu 1977 in poročilo o ukrepih zvezne uprave carin po ugotovitvah proračunske inšpekcije za leti 1976 in 1977, da bi odpravili nepravilnosti v finančno-materialnem poslovanju;

7. predlog sklepov o zagotovitvi pogojev za napredek in uresničevanje borčevskega in invalidskega varstva;

8. predlog odloka o načinu urejanja in izdajanja stenografskih zapiskov s sej zborov skupščine SFRJ;

9. predlog predsedstva skupščine SFRJ za izvolitev sodnika Ustavnega sodišča Jugoslavije;

10. predlog za imenovanje namestnika generalnega direktorja zveznega zavoda za družbeno planiranje in

11. predlog za razrešitev in izvolitev delegatov v skupna delovna telesa skupščine SFRJ in delovna telesa zveznega zbora.

To je dnevni red današnje seje.

Preden preidemo k delu po sprejetem dnevnem redu, bomo obravnavali še delegatska vprašanja. Na vprašanje delegata Batrića Jovanovića o tem, ali držijo podatki o povečanju števila zaposlenih v organih in organizacijah federacije kot tudi o povečanju števila postavljenih funkcionarjev in vodilnih delavcev, ki so bili pred kratkim objavljeni v tisku in če so točni, kako jih razlagajo – je delno odgovoril predstavnik zveznega izvršnega sveta Luka Banović na seji zveznega zbora 27. februarja 1979, ko je prevzel v imenu zveznega zbora obveznost, da bo za prihodnjo, se pravi za to našo sejo pripravil podrobnejši odgovor.

Besedilo odgovora ste prejeli.

Želi delegat Batrić Jovanović postaviti dopolnilno vprašanje? (Ne.)

V zvezi s tem bi želel povedati naslednje:

Kakor veste, je tekla o tem beseda na prejšnji seji, ko smo sprejemali delovni program, in sicer, da je letos predvideno, naj bi v zveznem zboru razpravljali o poročilu o uresničevanju zakona o temeljih sistema državne uprave in zveznem izvršnem svetu.

To bo priložnost, da nadaljujemo razpravo tudi o tem vprašanju in da se takrat o tem podrobneje pogovorimo.

Želi kdo izmed delegatov postaviti vprašanje zveznemu izvršnemu svetu ali funkcionarjem, ki vodijo upravne organe in organizacije?

JOVICA JOVANOVSKI (SR Makedonija):

Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati, postavil bi rad vprašanje zveznemu izvršnemu svetu oziroma komiteju za delo, zdravstvo in socialno politiko.

Ali je bilo v tem času obravnavano presajanje organov in kostnega mozga z umrlih in zlasti jemanje organov s trupel in presajanju ledvic?

Povedati želim, da te izkušnje niso nove v načinu zdravljenja bolnikov po svetu in tudi ne v Jugoslaviji. Že pred osemnajstimi leti je bila opravljena presaditev ledvic in od takrat se kot metoda zdravljenja uporablja po vsem svetu in prav tako tudi v Jugoslaviji.

V Jugoslaviji je bilo od leta 1971 do danes opravljenih več kot 150 presaditev ledvic. Do danes pa še nimamo zakona o jemanju organov s trupla in presajanju na ponesrečenega bolnika.

To vprašanje je splošnega pomena za vso družbo, za federacijo in v tem smislu želim odgovor — če zvezni izvršni svet oziroma komite za zdravstvo nista razpravljala o tem — ali imata namen to storiti, da bi izdal zakon, ki je nujen, da bi lahko pomagali ponesrečenim bolnikom.

PREDSEDNIK DOBROSLAV ČULAFIČ:

Prosim predstavnika zveznega izvršnega sveta, da odgovori na to vprašanje.

Besedo ima predsednik zveznega komiteja za delo, zdravstvo in socialno politiko Svetozar Pepovski.

SVETOZAR PEPOVSKI *član ZIS in predsednik zveznega komiteja za delo, zdravstvo in socialno politiko:*

Vprašanje, ki ga je postavil delegat Jovanovski, je aktualno. O tem smo razpravljali in te dni končali delo na strokovni ravni. Že zdavnaj je bilo namreč sproženo vprašanje, ali naj bi uredili pri nas to vprašanje z zakonom. Ob tej priložnosti smo razpravljali, ali je ustavna podlaga za to, da to stori federacija ali ne. Če ne, bi morali poskrbeti, da bi to uredili enotno.

Sklenjeno je bilo, naj sekretariat SR Hrvatske za zdravstvo izdela vzorčno besedilo za republiške zakone. To je bilo storjeno. Potem smo razpravljali v medrepubliški komisiji na strokovni ravni in končali delo v tem smislu, da nam je skupna delovna skupina ponudila delovno besedilo osnutka zakona za republiške in pokrajinske zakone, da bi to vprašanje uredili v vseh

republikah in pokrajinah enotno ali približno enotno ali podobno. Delovna skupina je prišla do ugotovitve, da bi morali nekatera vprašanja v zvezi s tem vendarle urediti z zveznim zakonom in je tako skupaj s tem delovnim besedilom za republiške zakone ponudila tudi osnutek zveznega zakona.

Ta mesec, točneje 9. aprila, bo prišlo to na sejo zveznega komiteja, potem pa bomo videli, kakšen bo postopek. O tem bodo, upam, tudi delegati ustrezno obveščeni v primeru, če bo odločeno, da ni ustavne podlaga za zvezni zakon. Če se to zgodi, potem bomo morali o celotnem problemu obvestiti delegatsko skupščino. Če pa bomo sodili, da je podlaga za to, da se nekatera vprašanja uredijo z zveznim zakonom, potem se bo za ta postopek zavzela skupščina in tako boste imeli poleg predloga zveznega zakona še delovne papirje za besedila republiških in pokrajinskih zakonov.

PREDSEDNIK DOBROSLAV ČULAFIČ:

Želi delegat Jovanovski postaviti dopolnilno vprašanje? (Ne želi.)

Želi še kdo postaviti vprašanje?

Besedo ima delegat Batrić Jovanović.

BATRIĆ JOVANOVIĆ (SR Črna gora):

Tovariš predsednik, pravzaprav nimam namena postavljati vprašanj, vendar moram povedati, da sem pregledal odgovor tovariša Luka Banovića. Datiran je s 26. marcem, bal sem se pa, da je bilo to morda poslano že prej, saj pride večkrat do napak v naših tehničnih službah in kakšna stvar ni pravočasno dostavljena.

Dal bi rad pravzaprav komentar.

Menim, da bi bilo zelo dobro dajati komentarje k obvestilom in polobvestilom, ki se pojavljajo v sredstvih javnega obveščanja. Že na naši prejšnji seji je tovariš Luka Banović dejal, da so podatki, ki jih je objavil profesor Jovanov točni, toda sklepi niso ustrezni. Menim, da bi bilo prav, da bi na kakšni tiskovni konferenci v zveznem izvršnem svetu seznanili javnost z vsemi dejstvi, ki jih vsebuje ta odgovor, da bi pojasnili številke, ki jih je objavil profesor Jovanov, sicer bo javnost prepričana, da se tu izredno povečuje aparat, zlasti število funkcionarjev, ki jih postavljajo najvišji organi države.

PREDSEDNIK DOBROSLAV ČULAFIČ:

Želi še kdo postaviti delegatsko vprašanje? (Ne želi.)

Na vrsti je prva točka dnevnega reda:

Predlog resolucije o nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti na temeljih ustave SFRJ

Delegatom smo poslali predlog resolucije, ugotovitve in predloge s skupne seje sekcije zvezne konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije za družbenopolitične odnose, predsedstva konference „Krajevna skupnost in družina“ Jugoslavije in odbora zvezne konference socialistične zveze za dogovarjanje in delegatski sistem v federaciji.² Poslali smo tudi poročilo odbora za družbenopolitične odnose o pripravi predloga resolucije z obrazložitvijo predloga poročila odbora, poročila odbora za notranjo politiko, odbora za ljudsko obrambo, odbora za pravosodje, odbora za delo, zdravstvo in socialno politiko, zakonodajnoopravne komisije kot tudi komisije skupščine SFRJ za obveščanje.³

Poslali smo vam tudi poročilo odbora za družbenopolitične odnose o obravnavi amandmaja o predlogu in sugestiji k predlogu resolucije o nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti na temeljih ustave SFRJ.⁴

Davi smo vam razdelili mnenje zveznega izvršnega sveta, ki smo ga prejeli 23. marca 1979.⁵

Komisija za ugotavljanje istovetnosti besedil v jezikih narodov Jugoslavije je poslala poročilo, da je ugotovila istovetnost besedil predlogov te resolucije v jezikih narodov Jugoslavije.⁶

Obveščam vas, da so v zvezi s to točko dnevnega reda na seji navzoči tudi predstavniki zvezne konference socialistične zveze – Petar Rakočević, stalne konference mest in občine Jugoslavije – Jovan Dejanović in konference „krajevna skupnost in družina“ tovariša Momčilo Milovanović in Robert Kramer.

Predstavniki predlagateljev – odbora za družbenopolitične odnose so predsednica odbora Ela Ulrih–Atena in člana odbora Slavko Zalokar in Boško Baškot.

Poročevalci delovnih teles zbora iz skupnih delovnih teles zbora so delegati: Luka Gajić, Mihajlo Brajović, Haznadar Razija in Batrić Jovanović ter član zakonodajnoopravne komisije Zarija Klikovac.

Uvodne besede v zvezi s predlogom resolucije bo spregovorila predsednica odbora za družbenopolitične odnose Ela Ulrih–Atena.

ELA ULRIH–ATENA, predsednica odbora zveznega zbora za družbenopolitične odnose:

Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati!

Za današnjo sejo zveznega zbora je predložen predlog resolucije o nadaljnjem razvoju krajevnih skup-

nosti, ki ga je po sklepu zveznega zbora pripravil odbor zveznega zbora za družbenopolitične odnose.

V imenu odbora predlagam, da obravnavate predlog resolucije in ga sprejmete.

Predlog resolucije o nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti je sad široke udeležbe v njenem nastajanju tako samih delovnih ljudi in občanov v krajevni skupnosti kot tudi aktivistov in odgovornih in političnih dejavnikov naše družbe, zlasti pa Socialistične zveze delovnega ljudstva, njenih osnovnih organizacij in forumov.

V domala desetmesečni široki razpravi, ki je potekala v skoraj vseh krajevnih skupnostih in drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih kot tudi v zainteresiranih organih in organizacijah je bilo dano veliko predlogov in priporočil za to, da bi popolneje in določneje obdelali vprašanja, ki so pomembna za razvoj krajevnih skupnosti. Ugotovimo lahko, da so se plebiscitamo odločili za to, da je treba sprejeti resolucijo, poleg tega pa so tudi pozitivno ocenili temeljne ustavno-pravne in družbenopolitične opredelitve in samo vsebino tega dokumenta.

Razprava o besedilu predloga resolucije ni prinesla le cele kopice predlogov in priporočil, marveč je bila tudi povod za to, da so delovni ljudje in občani na pobudo Socialistične zveze in drugih dejavnikov začeli spreminjati sedanje stanje in odnose v krajevnih skupnostih. Predlog resolucije ne daje, niti ne more dati odgovorov na vsa vprašanja, ki so pomembna za nadaljnji razvoj krajevnih skupnosti in ki so jih postavili v javni razpravi. Pričakovati kaj takšnega ne bi bilo realno, saj to presega naravo resolucije, ki se ukvarja in se mora ukvarjati le z vprašanji razvoja krajevnih skupnosti, ki so pomembna za enotnost sistema socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih odnosov in za enotne temelje družbenopolitičnega sistema.

Predlagani dokument daje še nekatere razčlenjene skupne temelje sistema in prakse razvoja krajevnih skupnosti, pri čemer upošteva njihove razlike in posebnosti po posameznih območjih.

Skušali smo se ogniti vsakršnemu posploševanju in ponujanju rešitev, ki bi veljale za vse krajevne skupnosti oziroma za neki splošen tip krajevne skupnosti, ki realno ne obstaja.

Javna razprava o besedilu predloga resolucije, ki jo je organizirala Socialistična zveza in v njenem okviru konferenca Krajevna skupnost in družina, je daleč preseгла običajne razprave v skupščinskih aktih, tako glede števila udeležencev kot tudi v tem, kako se je poglobljala v bistvena vprašanja zasnove krajevne skupnosti, pa tudi po kopici danih predlogov in priporočil.

Gradivo Ugotovitve in predlogi, ki so ga sprejeli na skupni seji sekcije za družbenopolitične odnose zvezne konference Socialistične zveze, predsedstva konference „Krajevna skupnost in družina“ in odbora zvezne konference Socialistične zveze za dogovarjanje in de-

² Gradivo je na voljo v službi skupščine SFRJ za informacijsko-dokumentacijske zadeve.

³ Priloge 1–7.

⁴ Priloga 8.

⁵ Priloga 9.

⁶ Priloga 10.

legatski sistem v federaciji, podaja ocene in bistvene značilnosti razprave o predlogu resolucije.

To gradivo tudi omogoča delegatom pregled nad bistvenimi vprašanji in dilemami, ki so se pojavile v javni razpravi, hkrati pa je tudi svojevrstna politična obrazložitev predloga resolucije.

Značilnost javne razprave o predlogu resolucije je vsekakor v tem, da je naravnana k spreminjanju stvari. V tem so tudi odgovori na vprašanja, zakaj so se delovni ljudje in občani tako zanimali za to resolucijo, ki je zares nastajala v najtesnejši povezavi z družbeno prakso.

Glede na ustavo SFRJ, pridobljene izkušnje, težav in dilem, je skupščina SFRJ zavzela stališče, da je potrebno z resolucijo razčleniti ustavna načela in določiti stališča in smeri njihovega nadaljnjega razvoja. Odbor za družbenopolitične odnose je v pripravljanju tega dokumenta izhajal iz tega, da je zasnova krajeвне skupnosti, podana v ustavi SFRJ, rezultat dognanj o tem, da je treba zgraditi celovit sistem socialistične samoupravne demokracije, v katerem delovni ljudje ne uresničujejo svojih samoupravnih pravic le na delovnem mestu, marveč tudi v organiziranju v kraju, kjer živijo — v krajevni skupnosti in občini kot tudi v drugih oblikah samoupravnega organiziranja. Pri tem celoten sistem oblasti in upravljanja drugih družbenih zadev raste in se gradi iz temeljnih oblik organiziranja, povezovanja in združevanja delovnih ljudi in občanov.

Da bi razumeli naravo in položaj krajeвне skupnosti v ustavnem sistemu Jugoslavije in da bi spoznali perspektive njenega razvoja, moramo poudariti, da je ta po svojem ustavnem položaju temeljna samoupravna skupnost, v kateri delovni ljudje in občani neposredno uresničujejo dobršen del svojih interesov, ki so pomembni za storilnejše delo in za bogatejše in srečnejše življenje, zlasti pa na področju urejanja naselij, stanovanja, komunalnih dejavnosti, socialnega in otroškega varstva, izobraževanja, kulture, telesne kulture, varstva in zboljšanja človekovega okolja, splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite in na drugih področjih življenja in dela.

V krajevni skupnosti, kot v vseh drugih oblikah samoupravnega organiziranja, je dejal Edvard Kardelj, delovni ljudje in občani upravljajo družbena sredstva in razpolagajo z njimi, se pravi, odločajo o njihovi uporabi in jih združujejo s sredstvi, ki jih upravljajo delavci in delovni ljudje v temeljnih organizacijah združenega dela, v samoupravnih interesnih skupnostih in v drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih. Krajevna skupnost kot specifična samoupravna interesna skupnost delovnih ljudi in občanov v kraju njihovega stanovanja se pojavlja kot demokratična in samoupravna oblika uresničevanja in zadovoljevanja celega kompleksa neposrednih interesov in potreb ljudi, o katerih se ti neposredno, svobodno in enakopravno dogovarjajo in o katerih samostojno odločajo.

Pri tem nastopa krajevna skupnost čedalje bolj kot humana človeška skupnost, kot skupnost neposrednih človeških stikov v nasprotju s težnjami odtujenosti in osamljenosti, značilnimi za sodobno civilizacijo. Postaja oblika humane človeške integracije in solidarnega povezovanja in sodelovanja delovnih ljudi in občanov v kraju stanovanja.

Uspešna graditev in razvoj krajeвне skupnosti na ustavnih temeljih je ena bistvenih postavk uresničevanja in usovarjalnega razvijanja političnega sistema socialističnega samoupravljanja v celoti.

Kot oblika samoupravnega organiziranja in samoupravljanja delovnih ljudi in občanov je krajevna skupnost tako njihova kot splošna potreba naše socialistične samoupravne družbe.

Glede na pomen krajeвне skupnosti za razvoj socialistične samoupravne demokracije je bilo na enajstem kongresu Zveze komunistov Jugoslavije posebej poudarjeno, da je potreben odločen boj za razvoj socialističnih samoupravnih odnosov v krajevni skupnosti in dosledno uresničevanje delegatskega odločanja v njej kot tudi za graditev razvitejše iniciativnosti in aktivnosti delovnih ljudi in občanov in njihovih družbenopolitičnih in družbenih organizacij in društev v demokratičnem izražanju, usklajevanju in zadovoljevanju njihovih interesov in potreb na načelih vzajemnosti in solidarnosti.

Intenzivna politična akcija za uresničevanja sklepov enajstega kongresa Zveze komunistov Jugoslavije o ustavni preosnovi krajeвных skupnosti odpira nenehno novo vprašanje in dileme, ali presega graditev samoupravnih socialističnih družbenoekonomskih odnosov v krajevni skupnosti, zlasti na relaciji krajevna skupnost — temeljna organizacija združenega dela, okvire in možnosti te resolucije. O tem naj bi še naprej posebej razpravljali in iskali ustrezne rešitve v zakonih ali družbenih dogovorih socialističnih republik oziroma socialističnih avtonomnih pokrajin, morda pa tudi v kakšnih zveznih zakonih.

Družbena praksa, ki nastaja na temeljih zakona o združenem delu, kot tudi uvajanje svobodne menjave dela med posameznimi družbenimi dejavnostmi v celoti združenega dela nista dovolj vgradila krajeвне skupnosti v celoto družbenoekonomskih odnosov, v katerih se zadovoljuje dobršen del potreb delovnih ljudi in občanov. Trdimo lahko, da je med drugim vzrok za to tudi pomanjkanje normativnih aktov, ki bi celoviteje opredelili ustavno vlogo in položaj krajeвных skupnosti.

V zakonu o združenem delu krajevna skupnost ni našla ustreznega mesta kot specifična samoupravna interesna skupnost, ki nastaja na teritorialnem načelu zaradi zadovoljevanja potreb delovnih ljudi in občanov na vseh področjih družbene dejavnosti.

V krajevni skupnosti delovni ljudje in občani zadovoljujejo še druge svoje interese in potrebe na podlagi združevanja dela in sredstev. Zato krajevna skupnost

spodbuja in razvija družbenoekonomske odnose, na temelju samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja na vseh področjih dela in življenja. Gledana s tega stališča se lahko šteje krajevna skupnost za sestavni del združenega dela.

Razvoj družbenoekonomskih odnosov, zasnovanih na samoupravnih proizvodnih odnosih, na družbeni lastnini, na proizvodnih sredstvih in na neposrednem upravljanju teh sredstev opredeljuje funkcijo krajevnih skupnosti v celotnem socialističnem samoupravnem političnem sistemu. Je teritorialno opredeljena, saj nekateri skupni interesi in potrebe povezujejo vse delovne ljudi in občane na določenem območju, hkrati pa se spričo številnih interesov, ki jih uresničuje, povezuje tudi z drugimi samoupravnimi organizacijami in skupnostmi zunaj območja, povsod, kjer njeni stanovalci ustvarjajo novo vrednost oziroma pridobivajo dohodek.

V zvezi s smermi razvoja krajevnih skupnosti po predlogu resolucije moramo omeniti zlasti to:

Prvič, ker gre za pomembna vprašanja in naloge, brez katerih ni mogoče popolnoma in dosledno uresničevati samoupravnega položaja delavcev in vseh delovnih ljudi v obvladovanju celote družbene reprodukcije je nujno posvetiti samoupravnemu organiziranju, funkcioniranju in razvoju krajevnih skupnosti vso družbeno pozornost. Celotna družbena akcija mora biti organizirana in naravnana tako, da zagotovi upoštevanje pravic in dolžnosti delovnih ljudi in občanov, da se na določenem območju zaradi uresničevanja skupnih interesov in solidarnega zadovoljevanja skupnih potreb samoupravno organizirajo v krajevno skupnost.

Glede na to načelo naj zagotovi, da se lahko delovni ljudje in občani neposredno dogovarjajo o zadovoljevanju skupnih interesov in potreb. V tem pogledu ima predlog resolucije nekaj splošnih meril za oblikovanje krajevnih skupnosti.

Drugič, iz krajevnih skupnosti, poleg temeljne organizacije združenega dela, izvirajo in se razvijajo odnosi svobodne menjave dela, kar zahteva, da se dosledno razvijajo in uveljavljajo temeljne organizacije združenega dela in krajevnih skupnosti, kot temeljne samoupravne skupnosti dela in življenja.

Samoupravno interesno organiziranje, odvisno od posebnosti posameznih družbenih dejavnosti, konkretnih ukrepov in interesov, moramo razvijati tako, da bo čim bližje temeljnim oblikam organiziranja delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela ter delovnih ljudi in občanov v krajevni skupnosti. Zato moramo odločno delovati v smeri organiziranja in uveljavljanja temeljnih skupnosti in enot samoupravnih interesnih skupnosti. Reformiranje teh oblik samoupravnega interesnega organiziranja na območju ene ali več krajevnih skupnosti in vzpostavljane odnosov svobodne menjave dela na podlagi samoupravnega združevanja dela in sredstev med delovnimi ljudmi in občani v

krajevni skupnosti in delavci temeljnih organizacij združenega dela družbenih dejavnosti je posebnega pomena za neposredno udeležbo krajevnih skupnosti v sistemu samoupravnega interesnega organiziranja.

Tretjič, glede na to, da so krajevnih skupnosti bistven konstitutiven element občine, je dograjevanje komunalnega sistema in v tem okviru krepitev vloge krajevnih skupnosti najboljša pot, da se odpravijo pritiski iz občine na krajevno skupnost. Prav tako je nujno, da se samoupravno organiziranje občine ureja vse bolj tako, da bi lahko bilo po eni strani v funkciji združenega dela, po drugi strani pa samoupravnega organiziranja delovnih ljudi v kraju bivanja. Očitno je potrebno dosledneje uresničevati delegatski sistem in krepiti vlogo delegacije krajevnih skupnosti v odločanju o družbenih zadevah v občini, s posredovanjem njihovih delegacij pa tudi v delu skupščin in širših družbenopolitičnih skupnosti.

Četrto, uresničevanje sistema samoupravnega načrtovanja je bistven pogoj za povezovanje vseh zainteresiranih dejavnikov zaradi reševanja konkretnih življenjskih problemov delovnih ljudi in občanov v kraju bivanja. Pri tem je zlasti pomembno popolneje usklajevati samoupravne načrte krajevnih skupnosti z načrti zainteresiranih organizacij združenega dela, samoupravnih interesnih skupnosti in drugih samoupravnih organizacij, skupnosti in občin.

Samoupravni načrti krajevnih skupnosti lahko tako prispevajo k celovitemu načrtovanju in ustreznemu uresničevanju vseh treh sestavnih delov družbenih načrtov. Načrt krajevnih skupnosti mora biti načrt vseh dejavnikov, ki sestavljajo krajevno skupnost oziroma tistih, ki so neposredno zainteresirani za izpolnjevanje nalog, s katerimi se zadovoljujejo skupne potrebe delavcev in delovnih ljudi ter občanov, ki živijo v krajevni skupnosti.

Petič, z opredelitvami za materialno podlago samoupravljanja v krajevni skupnosti, ki mora predvsem temeljiti na samoupravnem združevanju dela sredstev delovnih ljudi in občanov neposredno ali prek temeljnih organizacij združenega dela, samoupravnih interesnih skupnosti in drugih samoupravnih skupnosti, se odpira nova perspektiva za razvoj samoupravnih in družbenoekonomskih odnosov v krajevni skupnosti in možnosti za popolno in ustrezno uresničevanje skupnih interesov ob solidarnem zadovoljevanju skupnih potreb.

Šestič, ob uresničevanju samoupravljanja v krajevni skupnosti moramo paziti, da se popolnoma uveljavlja ustavno načelo, po katerem delovni ljudje v vsakem delu delovnega procesa in v vsakem delu skupnosti odločajo o vprašanih svojega dela in o drugih skupnih interesih kot tudi da delovni ljudje in občani v krajevni skupnosti sodelujejo pri opravljanju družbenih zadev in v odločanju o vprašanih skupnega pomena v občini in širših družbenopolitičnih skupnostih.

Uresničevanje ustavne zasnove krajevne skupnosti, kot svojevrstne samoupravne skupnosti zahteva, da se njeni organi konstituirajo na delegatski podlagi.

Sedmič in zadnjič, v naporih, da se v praksi uresniči ustavna načela in pogoji za samoupravljanje delovnih ljudi in občanov v krajevni skupnosti za samoupravljanje delovnih ljudi in občanov v krajevni skupnosti je nenadomestljiva aktivna vloga družbenopolitičnih organizacij — kot organiziranih sil socialistične zavesti pod vodstvom Zveze komunistov.

Vloga družbenopolitičnih organizacij se kaže predvsem v razvijanju socialistične družbene zavesti delovnih ljudi in občanov v krajevni skupnosti in delavcev v združenem delu, v novi vlogi in nalogah krajevne skupnosti, v dajanju pobud in oblikovanju temeljnih smeri dejavnosti delovnih ljudi in občanov, v iskanju političnih rešitev za odpravljanje nasprotij v delu in razvoju krajevne skupnosti, v odkrivanju odporov, naravnanih zoper nove samoupravne zasnove krajevne skupnosti in v boju proti njihovim nosilcem. V povezovanju delavcev temeljnih organizacij združenega dela in delovnih ljudi ter občanov v krajevni skupnosti ima posebno vlogo Zveza sindikatov.

V uresničevanju politike in stališč tega dokumenta, katerega sprejetje danes predlagamo, nas čakajo precej zahtevne in odgovorne naloge, ki jih bomo lahko opravili le z dejavno udeležbo delovnih ljudi in občanov ter vseh samoupravnih družbenopolitičnih in drugih subjektov.

Čeprav je bilo pri pripravljanju tega dokumenta vloženega veliko truda za to, da bi izoblikovali temeljna stališča in smeri nadaljnjega razvoja krajevnih skupnosti, bo vendarle veliko večje delo potrebno za njihovo dosledno uresničevanje, se pravi v spreminjanju sedanje prakse, ki ni vselej zasnovana na demokratizaciji odnosov in podružbljanju politike oziroma nadaljnjem utrjevanju samoupravnih družbenoekonomskih odnosov in skupnem zadovoljevanju potreb in interesov delovnih ljudi v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih ljudi ter občanov v krajevni skupnosti.

Resolucija opozarja na tri komplekse nalog in obveznosti.

Prvič, krajevne skupnosti, organizacije združenega dela, samoupravne interesne skupnosti in druge samoupravne organizacije in skupnosti kot tudi organi družbenopolitičnih skupnosti, zlasti občin, morajo odkrivati in kritično tehtati obstoječe stanje in dosežene rezultate v samoupravnem organiziranju in funkcioniranju krajevnih skupnosti.

Na podlagi analize in ocene stanja in glede na stališča in smeri akcij, načrtanih v tem dokumentu, je treba storiti konkretne ukrepe in izpolniti naloge, da bi hitreje odpravili ugotovljene napake, težave in dileme, ki so spremljale dosedanje delo in razvoj krajevnih skupnosti.

Drugič, hkrati s politično akcijo za ustavno preobrazbo krajevnih skupnosti se je nujno organizirano lotiti izpopolnjevanja sedanjih statuten krajevnih skupnosti, kar bo narekovalo ustrezne spremembe in dopolnitve, v nekaterih primerih pa tudi sprejetje novih statuten.

Preučiti je treba razsežnosti nujnih sprememb in dopolnitev v statutih občin, temeljnih organizacij združenega dela in samoupravnih interesnih skupnosti, da bi rešitve v njih uskladili s stališči te resolucije.

Tretjič, v republikah in avtonomnih pokrajinah, ki sodijo, da je potrebno izdati posebne zakone o krajevni skupnostih, naj bi z zakoni ali drugimi akti celoviteje uredili in razčlenili vprašanja, ki so pomembna za razvoj krajevni skupnosti.

Ureditev snovi o krajevni skupnostih s posebnimi republiški in pokrajinski zakoni ne izključuje, marveč domneva možnost in potrebo, da se tudi z drugimi zakoni, ki urejajo razmerja na posameznih področjih družbenega življenja in dela, posebej obravnava položaj in vloga krajevni skupnosti.

V izvajanju resolucije ima pomembno mesto in vlogo tudi skupščina SFRJ. Njena vloga se kaže predvsem v tem, da spremlja, kako dosledno se uresničujejo stališča in smernice iz tega dokumenta in da spodbuja ustrezno dejavnost samoupravnih, državnih in drugih družbenih subjektov.

Da bi lahko zvezni zbor uspešno opravljal takšno vlogo in naloge, je nujno, da vsa telesa pripravijo na svojem delovnem področju ustrezne akcijske programe za uresničevanje resolucije, delegati v zveznem zboru pa morajo biti nenehno povezani s samoupravnimi organizacijami in skupnostmi, predvsem pa s krajevnimi skupnostmi. Takšna povezanost bo omogočila delegatom, da bodo seznanjeni in neposredno vključeni v vse faze graditve in da bodo neposredno vključeni tudi v pripravljanje odločitev, ki se sprejemajo v skupščini.

Zlasti pomembno je, da se delegati zveznega zbora kot ugledni družbenopolitični delavci zavzemajo za utrjevanje delegatskega sistema in delo delegacij v krajevni skupnostih, ki so pomemben dejavnik nadaljnega razvoja socialistični samoupravnih odnosov.

PREDSEDNIK DOBROSLAV ČULAFIČ:

Začenjam obravnavo predloga resolucije.

K besedi se je oglasila delegatka Milica Pejak.

MILICA PEJAK (SAP Vojvodina):

Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati, predlog resolucije o nadaljnjem razvoju krajevni skupnosti na temeljih ustave SFRJ, katerega besedilo danes obravnavamo in sprejemamo, je rezultat obsežnih skoraj

večletnih ne le strokovnih, marveč predvsem političnih priprav in naših opredelitev, da tudi s tem pomembnim političnim aktom, kot smo to storili že s številnimi sistemskimi zakoni, določimo vsebino in smeri nadaljnjega doslednega uresničevanja ustavnega in političnega položaja krajevnih skupnosti kot ene nenadomestljivih in temeljnih celic našega samoupravnega in političnega sistema. Obdobje petih let uresničevanja delegatskega sistema in novega položaja in narave krajevnih skupnosti v naši družbi vsekakor ni tako dolgo, vendar je bilo vsebinsko in izkustveno zelo obogateno z organiziranim delom, dejanskim prispevkom in uveljavljanjem krajevnih skupnosti v našem sistemu, zlasti v razvoju samoupravnih odnosov in z vse pomembnejšo udeležbo pri opravljanju novih družbenih zadev.

Upoštevajoč nedvomno potrebo vse širšega in vsestranskega teoretičnega in političnega spremljanja dela in razvoja krajevnih skupnosti bo naš prispevek k praksi še večji, če bomo dosledno izpeljali ustavne rešitve in politična stališča, ki jih imamo o nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti v sklopu izpolnjevanja nalog, ki nas čakajo v dograjevanju vsega našega političnega sistema.

Desetmesečna javna razprava o tem dokumentu je tudi na območju pokrajine Vojvodine vzbudila veliko zanimanja, predvsem v krajevnih skupnostih, občinah in družbenopolitičnih organizacijah pa tudi med drugimi dejavniki v občinah in na ravni pokrajine — da bi na ravni federacije sprejeli takšne akte, s katerimi bi enotno uredili bistvena vprašanja organiziranja, dela in razvoja krajevnih skupnosti, pri tem pa popolnoma upoštevali posebnosti, ki vsekakor obstajajo tudi na tem področju našega samoupravnega sistema.

Ta čas, v teh petih letih, smo v naši pokrajini vgradili in v največji možni meri konkretizirali ustavni položaj krajevnih skupnosti v približno šestdeset pokrajinskih zakonov in drugih najpomembnejših politično-pravnih aktov iz pristojnosti pokrajine. To velja tudi za številne odloke in druge akte občinskih skupščin.

Razprava o tem dokumentu je bila opravljena v 44 občinah in 537 krajevnih skupnosti, kolikor jih imamo trenutno. Največ razprav je bilo v okviru krajevnih organizacij Socialistične zveze, potem v organih in telesih krajevnih skupnosti, sekcijah in koordinacijskih odborih Socialistične zveze, Zveze komunistov, Zveze borcev na ravni krajevnih skupnosti in sindikalnih organizacijah v nekaterih občinah.

Marsikje so v razpravi aktivno sodelovale tudi delegacije in delegati krajevnih skupnosti, organizacije združenega dela, v nekaterih občinah pa tudi vse samoupravne interesne skupnosti, sveti krajevnih skupnosti občinskih skupščin, občinske skupščine, delovna telesa, izvršni sveti, občinske konference, Socialistične zveze in drugi.

V skupščini Socialistične avtonomne pokrajine Vojvodine sta predlog resolucije obravnavala odbor za organizacijo in razvoj občin in zbor občin, ki je

organiziral tudi poseben sestanek s predsedniki zborov krajevnih skupnosti občinskih skupščin, na katerem so obravnavali predlog resolucije in teze za ustrezni pokrajinski zakon.

Na podlagi vseh mnenj, pripomb in predlogov iz javne razprave je pred kratkim obravnavala predlog resolucije tudi sekcija pokrajinske konference Socialistične zveze Vojvodine za razvoj samoupravljanja v krajevnih skupnosti in občin.

V javni razpravi je bilo danih več mnenj in predlogov, ki bodo nedvomno koristni v praktičnem izvajanju politike, ki jo bomo določili s tem aktom, kot tudi v bodoči zakonodajni in družbeni regulativi.

V krajevnih skupnostih menijo, da so nekatera vprašanja zlasti pomembna za položaj krajevnih skupnosti in da bi jih morali dograjevati in zakonsko urediti. Omenjajo zlasti vprašanja oprostitve plačevanja prispevkov in davkov od investicij in od storitev za zadovoljevanje skupnih interesov in potreb delovnih ljudi in občanov v krajevni skupnosti, vprašanja pooblastil krajevnih skupnosti v razmerju do komunalne organizacije združenega dela na njihovem območju, potem potrebe in možnosti združevanja dela krajevnih skupnosti in krajevnih pisarn, poenostavitve investicijskega postopka, da bi bila komunalna, stanovanjska in drugačna graditev v krajevnih skupnostih učinkovitejša in bolj vsebinska, pri čemer je potrebno zelo široko uporabljati sredstva samopriskupkov in druga sredstva krajevnih skupnosti, seveda v skladu z njihovim družbenim in zakonskim namenom itd.

Predlagane rešitve za zagotovitev stabilne in trajne materialne podlage razvoja krajevnih skupnosti smo sprejeli, pri tem pa se odločili, naj tudi družbenopolitične skupnosti, združeno delo, samoupravne interesne skupnosti in družbenopolitične organizacije tudi na tem področju bolj pomagajo krajevnim skupnostim in jih podpirajo v tem, da bodo na samoupravnih temeljih poiskali najboljše rešitve v vsakem konkretnem okolju, da bi lahko tako tudi materialna baza krajevnih skupnosti zagotovila uresničevanje ciljev njihove razvojne politike. To hkrati pomeni tudi razvoj družbenopolitičnih skupnosti in družbe v celoti, saj sicer ni razvoja občine brez razvoja krajevnih skupnosti in obratno.

Povezovanje organizacij združenega dela s krajevnimi skupnostmi je izjemno pomembno zato, da delavci obvladujejo celoten proces družbene reprodukcije in da so krepkeje udeleženi v odločanju delovnih ljudi v procesu svobodne menjave dela kot tudi ob združevanju dela in sredstev. Tako se zagotavlja uresničevanje novih samoupravnih družbenoekonomskih odnosov. V krajevni skupnosti postajajo delovni ljudje in občani dejanski nosilci načrtovanja na samoupravnih temeljih, odgovorni pa postajajo tudi za samoupravno usklajevanje skupnih interesov in za sklepanje samoupravnih sporazumov o temeljih načrta o krajevni skupnosti.

Zato postaja vprašanje materialne podlage razvoja krajevne skupnosti v praksi eno najzahtevnejših vprašanj. Samoupravna pot za njegovo reševanje, kakor je predlagano tudi v resoluciji, je neposredno odvisno od uresničevanja zaščitne funkcije v krajevni skupnosti. Tu smo navzlic nekaterim naporom že od leta 1976 naprej, ko so krajevne skupnosti prvič v našem sistemu pravno in praktično postale subjekti načrtovanja, dosegli samo začetne uspehe. Letos se moramo bolj kot kdajkoli prej potruditi, da bi tudi krajevne skupnosti pripravile v predvidenih rokih svoje načrte na način, kot ga določa zakon in da bodo v novem srednjeročnem načrtu od leta 1981 do leta 1985 dejansko dobile mesto, ki jim gre v našem sistemu načrtovanja. Tako bi postajala krajevna skupnost bolj in bolj eden temeljnih dejavnikov funkcioniranja novih družbenoekonomskih odnosov. Zato je povezovanje krajevne skupnosti z združenim delom in samoupravnimi interesnimi skupnostmi ključno vprašanje njenega preobražanja kot tudi meril za ocenjevanje njene nove vloge, določene z ustavo, kongresnimi dokumenti in to resolucijo.

V zvezi z organizacijskimi oblikami samoupravnih organov v krajevnih skupnostih smo tudi pri nas prejeli rešitve, ki jih ponuja resolucija. Seveda so odmiki od tega v nekaterih konkretnih rešitvah, zlasti v manjših krajevnih skupnostih, kar je tudi razumljivo.

V razvoju krajevnih skupnosti, zlasti v večjih mestnih okoljih, smo se soočili tudi z nekaterimi problemi njihove samoupravne organizacije. Delegatsko načelo organiziranja in dela vseh delov in celote krajevne skupnosti je postajalo vse bolj naša potreba in zahteva delovnih ljudi in občanov. Ni ga bilo mogoče uresničiti samo s posrednimi organi samoupravljanja in drugimi organi krajevnih skupnosti. Po drugi strani so že preživeli splošni zbori delovnih ljudi in občanov, zlasti v teh okoljih, zato iščejo rešitve v oblikovanju samoupravnih skupnosti na območju krajevne skupnosti v hišah, blokih, ulicah, delih naselja itd., ki postajajo delegatska podlaga za vse samoupravne in druge organe krajevnih skupnosti, skupščin, svetov, delegacij, potrošniških organizacij itd.

Seveda bomo še naprej vztrajno in sistematično iskali rešitve za kar se da neposredno samoupravljanje in uresničevanje delegatskega načela v nadaljnjem načinu organiziranja in dela vseh dejavnikov v krajevnih skupnostih.

Že med razpravo o predlogu resolucije, zlasti proti koncu lanskega leta, so v številnih občinah in krajevnih skupnostih v pokrajini, preučevali samoupravne in teritorialne organizacije krajevnih skupnosti v skladu z resolucijo, statute pa so usklajevali z ustavo, zakoni in drugimi predpisi, medtem ko so v večjem številu krajevnih skupnosti sprejeli nove statute ali pa bodo to storili v kratkem.

Vsi ti ukrepi in dejavnosti so obrodili sadove, na podlagi katerih lahko sklepamo, da krajevne skupnosti pripravljene čakajo na resolucijo.

Krajevne skupnosti so dosegle takšno stopnjo razvoja, da je za njihov nadaljnji razvoj nujna sinhronizirana, organizirana in stalna široka družbena akcija družbenopolitičnih skupnosti in njihovih organov, od občine do federacije kot tudi družbenopolitičnih organizacij, predvsem pa Socialistične zveze in Zveze komunistov.

Odgovornost za samoupravno izgradnjo in funkcioniranje krajevnih skupnosti je del odgovornosti za razvoj vsega našega sistema. Konkreten prispevek in konkretna odgovornost vseh družbenih samoupravnih in političnih dejavnikov v vseh okoljih in na vseh ravneh je pogoj za nadaljnji razvoj krajevnih skupnosti, v katerih uresničevanju ne sme biti posplošenih in deklarativnih opredelitev.

Ko podpiramo v celoti predlog resolucije, pričakujemo, da bodo delovni ljudje in občani v krajevnih skupnostih veliko prispevali k njenemu uresničevanju v praksi, kar moramo pričakovati, prav tako pa bogat prispevek vseh drugih dejavnikov v naši družbi.

PREDSEDNIK DOBROSLAV ČULAFIČ:

K besedi se je oglasil član sekretariata predsedstva zvezne konference Socialistične zveze tovariš Petar Rakočević.

PETAR RAKOČEVIĆ, član predsedstva zvezne konference SZDLJ:

Tovarišice in tovariši delegati, pri obravnavi in sprejetju resolucije o razvoju krajevnih skupnosti na temeljih ustave SFRJ izhajamo iz dognanj iz dela ustreznih organov in oblik delovanja zvezne konference SZDLJ. Pri tem želim opisati te ugotovitve.

Prvič, večmesečna oziroma skoraj enoletna družbenopolitična dejavnost za obravnavanje osnutka resolucije o nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti na temeljih ustave SFRJ je bila zelo organizirana in v njej je sodelovalo skupno veliko subjektov naše samoupravne socialistične družbe. Delovni ljudje in občani so se takorekoč v vseh okoljih, zlasti pa v samoupravni družbeni bazi (v krajevnih skupnostih in občinah) zelo zanimali za stvar in pokazali ustvarjalni odnos in smisel za skupnost v delu delegatskih skupščin, družbenopolitičnih skupnosti ter organov in oblik delovanja Socialistične zveze, pri čemer je bilo doseženo uspešno in konkretno sodelovanje (in skupno delo) ustreznih organov skupščine SFRJ oziroma zveznega zbora ter organov in oblik delovanja zvezne konference SZDLJ. V tej široki družbenopolitični dejavnosti, ki je bila v marsičem podobna splošni ljudski dejavnosti ob sprejemanju ustave in temeljnih zakonov — na primer

zakona o združenem delu, so delovni ljudje in občani popolnoma podprli temeljne opredelitve, dane v osnutku resolucije ter na stotine in tisoče predlogov in pobud za izboljšanje vsebine resolucije.

Naša sredstva javnega obveščanja in delegatskega glasila v tej dejavnosti so se zavzela za stvar in tako veliko prispevala k stvari. Socialistična zveza, kot osnovni politični nosilec, lahko bi dejali, vseljudskega in delegatskega obravnavanja se bogati s številnimi doganjanji in izkušnjami tudi za lastno organiziranje, za izboljšanje vsebine delovanja in usposabljanja; za razvijanje občutka za skupnost v delu številnih subjektov delegatskega sistema, zlasti glede delovanja v delegatskih skupščinah, posebej še v predhodni fazi dela. Tu so že pridobljene izredne izkušnje v uresničevanju novosti, ki jih prinaša novo poslovanje skupščin družbenopolitičnih skupnosti, v tem primeru tudi v poslovanju skupščine SFRJ in njenih zborov, zlasti v gradnji delegatskih odnosov in odpiranju skupščin za organiziran prispevek drugih socialnih subjektov.

Drugič, po splošnih opažanjih in ocenah, izraženih v Socialistični zvezi, je bila dejavnost, ki je bila organizirana v pripravljanju za sprejetje resolucije o krajevnih skupnostih, značilna že po precejšnji konkretni uporabi številnih vsebin osnutka resolucije v praksi organiziranja in dela krajevnih skupnosti pa tudi širše, ne da bi čakali njeno sprejetje. K temu so nedvomno prispevala tudi ustrezna stališča zveznih svetov. Dejstvo, da se o tej resoluciji govori v številnih okoljih, kot da je že sprejeta, potrjuje, da je njena izdaja zares potrebna, in to prav zdaj, da so vsebine osnutka spodbudile in koristile družbeni akciji za ustrezno organiziranje in vsebinsko usmerjanje krajevnih skupnosti in prispevale k njihovu organiziranju, preobrazbi in nadaljnji izgradnji v duhu ustave.

Izkušnje in spoznanja, ki smo jih pridobili od časa, ko se je začela javna razprava, pa do sprejetja te resolucije, utegnejo koristiti tudi za organiziranje javnih razprav o drugih podobnih dokumentih. Prepričani smo, da je pristop k javni razpravi o tej resoluciji in njen potek pomenil po svoje preverjanje v praksi rešitev, predlaganih v osnutku. Zato lahko trdimo, da se je ta resolucija potrdila v družbeni praksi še preden je bila dokončno sprejeta. To pove o njeni aktualnosti in tudi o njeni kvaliteti.

Tretjič, aktualnost vsebine resolucije, način nastanka, nujnost njenega doslednega ustreznega in ustvarjalnega izvajanja v vseh okoljih terjajo od organizacije in organov Socialistične zveze, seveda pa tudi od številnih drugih subjektov, da se nadaljuje, okrepi in izboljša dejavnost za gradnjo in uspešno delovanje krajevnih skupnosti. V tem imajo pomembne in trajne obveznosti tudi organi in ustrezne sekcije zvezne konference SZDLJ.

Eno bistvenih poroštev za uspeh je prav dejstvo, da je ta resolucija nastala iz potrebe in dobro organizirane

dejavnosti v samoupravni delegatski družbeni bazi — v krajevnih skupnostih in občini. To je obveznost več, da jo uresničimo kot lastno dejanje celotne delegatske baze in delegatskih skupščin.

Še enkrat želim poudariti, da je z dejavnostmi ustreznih organov in sekcij Socialistične zveze v celoti odprto sprejetje in vsebina resolucije o nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti na temeljih ustave SFRJ. To je bilo povsem jasno in konkretno izraženo tudi v sekciji zvezne konference SZDLJ za družbenopolitične odnose pri obravnavi, ki je bila organizirana proti koncu javne razprave o osnutku resolucije.

PREDSEDNIK DOBROSLAV ČULAFIČ:

K besedi se je oglašil delegat Rajko Orešnik.

RAJKO OREŠNIK (SR Slovenija):

Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati, ko sprejemamo predlog resolucije o nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti na temeljih ustave SFRJ, mi dovolite, da vam posredujem nekaj razmišljanj in praktičnih izkušenj, do katerih smo se dokopali v Sloveniji ob uresničevanju nove ustave in v ustvarjalnem sodelovanju in delu v zvezi z resolucijo, ki jo danes sprejemamo.

Skratka, s to razpravo želimo slovenski delegati podpreti našo odločitev, da enoglasno glasujemo za resolucijo.

Priprave na to resolucijo so potekale precej dolgo zaradi njenega pomena, ki konkretizira in vodi k uresničevanju naše ustave in zasnove socialističnega samoupravljanja naše družbe. Tako smo tudi razumeli 14. člen ustave SFRJ in odločno začeli boj skupaj z vsemi subjektivnimi družbenimi silami, da bi uresničili ustavno zasnovo in v praksi potrdili rešitve, ponujene s to resolucijo.

Na območju mariborske občine, katere delegat sem, smo se lotili oblikovanja krajevnih skupnosti takoj po sprejetju ustave. Ustanovili smo krajevno skupnost, kot temeljno samoupravno skupnost, kot obliko samoupravnega združevanja občanov, delavcev in drugih delovnih ljudi in jo povezali v celovit delegatski sistem in ji tako vcepili še več življenja.

Spričo potreb, ki so pripeljale do sprejetja resolucije, smo v Mariboru že novembra 1977 sprejeli v zborih občinske skupščine dokument — aktualne naloge samoupravnega razvoja krajevnih skupnosti v občini Maribor.

Ob najširši razpravi v Socialistični zvezi smo postavili merila za teritorialno prilagajanje krajevnih skupnosti. Tako se je začela družbenopolitična preobrazba krajevnih skupnosti, ki je pred desetimi dnevi doživela pomembno etapo, se pravi referendum, na katerem so se

občani z veliko večino odločili za delitev večjih krajevnih skupnosti in oblikovanje novih, tako da imamo zdaj namesto prejšnjih 40 kar 76 krajevnih skupnosti. To je dvakrat več.

Zavedamo se, da se proces razvoja krajevnih skupnosti še ni končal. To je samo ena etapa na tej poti. V drugi fazi planiramo nadaljnje preoblikovanje večjih krajevnih skupnosti, tako da predvidevamo, da jih bo približno 90. Hkrati izvajamo akcijo predvsem za njihovo vsebinsko prilagajanje. V mnogih krajevnih skupnostih smo ugotovili, da se morajo občina Maribor in druge večje občine preoblikovati v manjše. (O sami vsebini preobrazbe krajevnih skupnosti bom spregovoril več kasneje.)

Posebej želim poudariti nekatere naše pristope pri izbiri kriterijev za določitev velikosti oziroma za prostorsko preobrazbo krajevnih skupnosti v manjše. Na območju murskosoboške občine so prav tako na nedavnem referendumu uspešno izpeljali številčno in teritorialno preoblikovanje krajevnih skupnosti. Pri tem so upoštevali merilo, da je vsaka krajevna skupnost življenjska celota, v kateri je mogoče zagotoviti uresničevanje načela humanega povezovanja ljudi, zadovoljevanja vsakdanjih življenjskih potreb in izkušenj.

V Murski Soboti so imeli pri tem pred očmi misel tovariša Kardelja, ki pravi: „Zdi se mi, da niso dobre velike krajevne skupnosti, vsekakor pa morajo biti dovolj majhne, da bi lahko na določenem območju povezovale vse interese. Čeprav so krajevne skupnosti majhne, to ne pomeni, da ne bi mogle z združevanjem posameznih nalog reševati problemov, ki se tičejo občanov na širših območjih.“

Na podlagi tega stališča tovariša Kardelja so v Murski Soboti razvili več meril za prostorsko in vsebinsko preoblikovanje krajevnih skupnosti, ki so se že dobro izkazale v praksi.

Ko opisujem, kako smo se lotili izbire meril in smernic za preoblikovanje krajevnih skupnosti, moram vsekakor omeniti temeljit pristop, znanstveno zasnovan, ki sta ga te dni pripravili v okviru krajevnih skupnosti konferenca Zveze komunistov in Socialistična zveza v Ljubljani.

Na podlagi obširnega elaborata so prišli do teoretičnih osnov za oblikovanje krajevnih skupnosti in se na podlagi raziskovalnih rezultatov odločili za merila njihovega oblikovanja. S tem so vzpostavljeni izhodiščni temelji za vse tiste, ki se v Ljubljani, njenih občinah in krajevnih skupnostih kakorkoli ukvarjajo z vprašanji praktičnega delovanja in razvoja krajevne samouprave. Ta elaborat je namreč nastal v tesni povezavi s pripravami na akcijo za temeljito preoblikovanje krajevnih skupnosti v Ljubljani na podlagi te resolucije do konca tega srednjeročnega obdobja. S tem so ustvarjene tudi možnosti za uspešno in potrebno politično akcijo, s katero naj bi dosegli cilje naše ustave.

Podobno so ravnali v prilagajanju krajevnih skupnosti bolj ali manj uspešno tudi v drugih občinah v SR Sloveniji.

Tovarišice in tovariši delegati, zdaj želim omeniti še nekaj pomembnih vprašanj pri uresničevanju resolucije. Na ta vprašanja resolucija seveda opozarja, vendar so v praksi še vedno nedorečena. To so na primer vprašanja povezanosti krajevnih skupnosti v obeh smereh, se pravi navzdol do občanov in navzgor v širšo družbenopolitično skupnost. Predvsem pa gre za opredelitev materialnih temeljev kot baze za načrtovanje razvoja krajevnih skupnosti in zadovoljevanje splošnih in skupnih potreb.

Povezanost krajevnih skupnosti v celovit sistem je podlaga za učinkovito in uspešno delovanje krajevnih skupnosti zaradi zadovoljevanja interesov občanov kot tudi širše skupnosti, zato je notranja organizacija krajevnih skupnosti zelo pomembna, posebej pa še organizacija skupščine krajevne skupnosti kot ene novih kvalitet, ki na podlagi delegatske sestave tega telesa omogoča širše zajemanje in usklajevanje interesov.

Želimo namreč širše povezovanje posamičnih interesov, da bi lahko prišli do usklajenih in skupnih interesov. Dosedanje izkušnje so pokazale, da je nadaljnja notranja organizacija krajevnih skupnosti izredno pomembna za njihovo uspešno delovanje. Zlasti so pomembne tiste krajevne skupnosti, ki so svojo organiziranost dogradile z vaškimi odbori oziroma uličnimi odbori ali celo v takšni obliki, da so v mestnih krajevnih skupnostih postavili hišne svete, kot najmanjšo samoupravno celico in tako pripeljali organizacijo krajevne skupnosti skoraj do vsakega občana.

V tem delu so bile uspešne zlasti tiste krajevne skupnosti, ki so pri tem upoštevale možnosti združevanja interesov občanov v družbenopolitičnih organizacijah in društvih, kot tudi drugih oblikah interesnega združevanja občanov (na primer sestanki staršev, potrošniški sveti in združevanje občanov pri izvajanju konkretnih akcij za reševanje skupnih vprašanj). Tako odpravljamo znani problem udeležbe občanov na zborih občanov in povečujemo zanimanje za samoupravno dogovarjanje in odločanje.

Zagotavljanje materialne osnove krajevnih skupnosti je prav tako zelo pomembno vprašanje. Tukaj moramo zlasti opozoriti na naša prizadevanja, da zagotovimo krajevnim skupnostim trajnejše vire sredstev na podlagi svobodne menjave dela in tako zagotovimo uspešno planiranje potreb občanov, hkrati pa vzbujamo njihov interes za lastno materialno udeležbo v reševanju skupnih in splošnih potreb. V tem primeru lahko zelo računamo na pripravljenost občanov za samoprispevke, za kar se zavzemamo. V Mariboru pa tudi v vsej Sloveniji praktično ni krajevne skupnosti, ki ne bi uvedla svojega krajevnega oziroma občinskega samoprispevka. Menimo, da bi morali samoprispevke izvajati v

krajevni skupnosti, ne pa v širših družbenopolitičnih skupnostih. V krajevni skupnosti je samoprisevek dejanska samoupravna odločitev zaradi uresničevanja dogovorjenega programa, zadovoljevanja potreb občanov, po drugi strani pa je to zelo dobra podlaga za izvajanje načrtne politike in pravilno usmerjanje osebnih in družbenih sredstev. Če pa želimo spodbuditi posebne družbene interese, denimo za izvajanje politike do manj razvitih krajevnih skupnosti ali obmejnih krajevnih skupnosti, so tu nujni prispevki širših družbenopolitičnih skupnosti.

Poleg številnih oblik financiranja poznamo tudi uspešno združevanje sredstev krajevnih skupnosti za izvajanje skupnih programov dejavnosti.

S tesnim sodelovanjem in neposrednim sporazumevanjem občanov v krajevnih skupnostih in delavcev v organizacijah združenega dela na podlagi načel svobodne menjave dela zagotavljamo trajne vire materialnega razvoja krajevnih skupnosti in zadovoljevanje osnovnih potreb delovnih ljudi po stanovanjih, otroškem in socialnem zdravstvu, zdravstvu in podobnem, kar spet pozitivno vpliva na večjo motiviranost za delo in samoupravljanje delavcev v organizacijah združenega dela.

Na koncu mi dovolite, da vnovič poudarim pomen resolucije, ki jo sprejemamo danes. Zavedati se moramo tega, da zahteva preobrazba krajevnih skupnosti dolgotrajne in poglobljene priprave in sodelovanje vseh naprednih socialističnih organiziranih sil v krajevnih skupnostih in organizacijah združenega dela v občinah in mestih. Zato je potrebno ob izvajanju resolucije v vsakem okolju sprejeti srednjeročni akcijski program ustavne preobrazbe krajevnih skupnosti, s katerimi bi dokončali že začete procese preobražanja na eni strani, po drugi strani pa bi odločneje posegli v preobrazbo in oblikovanje krajevnih skupnosti, kot je to predvideno s to resolucijo, že s tem pa bi zagotovili, da bi naslednje volitve delegacij leta 1982 izpeljali v novih vsebinsko kvalitetnejših krajevnih skupnostih.

PREDSEDNIK DOBROSLAV ČULAFIĆ:

K besedi se je oglasil delegat Ivan Ginovski.

IVAN GINOVSKI (SR Makedonija):

Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati, vsebina resolucije in uvodna razprava sta pokazali pomen tega dokumenta. Seveda se bo ta pomen v življenju krajevnih skupnosti potrjeval na svoj način, saj bodo objektivne okoliščine življenja v krajevnih skupnostih tudi v zvezi s to resolucijo inspirativni vir za družbene akcije. Ko govorimo o družbeni akciji, moramo vselej pomisliti na stopnjo razvitosti samoupravnih institucij v krajevni skupnosti pa tudi na razvitost političnega življenja v njej. Od tega, kako je razvito politično življenje, kako smo ustvarili nove navade,

razvili zavest ljudi o nujnosti skupnega življenja in skupne družbene akcije, ki bi morala biti vedno organizirana, bo odvisna kakovost življenja ljudi v krajevnih skupnostih in njihovo nadaljnje uveljavljanje z globljimi pomeni njene samoupravne biti.

Za kakovost življenja v krajevni skupnosti, se pravi za praktične možnosti delovnih ljudi in občanov, da v krajevni skupnosti zadovoljujejo in razvijajo svoje potrebe na samoupraven način je izjemno pomembna vloga subjektivnega dejavnika. Delovni človek ali občan kot individuum lahko samo v določenem obsegu prispeva h kakovosti življenja, združeni proizvajalci in občani pa lahko s svojo zavestno družbeno akcijo, brez kakršnihkoli omejitev širijo samoupravno bit krajevnih skupnosti. Imamo dovolj političnih in drugih razlogov, da v zvezi z uresničevanjem ustavne funkcije krajevnih skupnosti posebej poudarimo vlogo subjektivnih sil, socialistične zavesti in akcije, ki ne bodo od zunaj vsiljevale delavsko-razrednih vsebin življenja v krajevni skupnosti, marveč bodo „kot del kreativne družbene zavesti organizirani sestavni del sistema samoupravne demokracije in izraz demokratične samoupravne dejavnosti samih samoupravnih skupnosti, ne pa nekakšna idejno-propagandistična sila zunaj tega sistema ali razredno politična partija nad njim.“

Te misli Edvarda Kardelja jasno poudarjajo življenjsko povezanost vsebine dela subjektivnih sil z vsebino življenja v krajevni skupnosti.

Prepletanje in sovisnost teh vsebin terja večja angažiranja subjektivnih sil pri reševanju vseh bistvenih vprašanj življenja delovnih ljudi in občanov v krajevni skupnosti. Ta zahteva ni abstrakta, saj če ni dejavnosti družbenopolitičnih organizacij v krajevni skupnosti, potem so življenjski tokovi prepuščeni spontanosti, ki praviloma ne prinaša zelenih učinkov.

Doseči spremembe življenjskih razmer, družbenih odnosov in vsestransko uveljavljanje pobud delovnih ljudi in občanov ni mogoče brez odprtosti družbenopolitičnih organizacij za množično pobudo prebivalstva krajevnih skupnosti za pobudo posameznikov in družbenih skupin. Če se te pobude ne kažejo v vsebini dela družbenopolitičnih organizacij, potem pride neogibno do nesorazmerja med željami in potrebami občanov in delovnih ljudi na eni strani, ter vsebino dela družbenopolitičnih organizacij na drugi strani. Takšno delo bo v praksi potrdilo birokratizacijo družbenopolitičnih organizacij, prav tako pa bo oropalo občane in delovne ljudi možnosti, da neposredno izrazijo svojo samoupravno bit v krajevni skupnosti in da s te ravni odločilno vplivajo v delegatskem sistemu na naravo družbenega odločanja sploh.

Ko poudarjamo pomen subjektivnih sil v krajevni skupnosti na širšem družbenem področju, mislimo s tem tudi na njihovo vlogo v nekaterih specifičnih vidikih, povezanih s problematiko vloge poravnalnih svetov in pravne pomoči v krajevni skupnosti.

Ko upoštevamo vse to, menim, da je tisti del resolucije, ki govori o poravnalnih svetih, izjemno pomemben ne le formalnopravno, marveč tudi v družbenem smislu. To se kaže po mojem mnenju v naslednjem:

Prvič, zapletenost družbene dinamike v krajevnih skupnostih odpira v praksi možnosti za konfliktno situacijo.

Drugič, konfliktno situacijo kot del demokratičnega procesa utegnejo povzročiti dvojne učinke: po eni strani so lahko dejavniki, ki spodbujajo iskanje novih rešitev, ki pomenijo novo kvaliteto v razvoju biti krajevnih skupnosti in vseh njihovih institucij.

Zato je izjemen pomen poravnalnih svetov, ki rešujejo konfliktno situacijo: Ti sveti morajo s svojo vlogo v krajevni skupnosti pospeševati to drugo sestavno družbeno dinamiko in pri tem dajati samoupravno demokratično naravo.

Tretjič, praksa življenja je tudi v krajevnih skupnostih funkcija v samoupravnem in političnem sistemu, podobna funkciji, ki jo ima temeljna organizacija združenega dela. To zahteva novo naravo normativnega sistema, ki je ne pozna dovolj klasična pravna znanost.

V tej luči je dobil opisani oddelek resolucije širši družbenopolitični pomen. Ta vidik resolucije v smislu usmerjanja družbene dinamike v krajevni skupnosti h krepitvi samoupravnih norm in obnašanju ljudi vsebuje tudi pravno pomoč, ki bi jo morali organizirati v vseh krajevnih skupnostih, kjer je še ni. Pravna pomoč ni samo element varnosti in doslednosti pravnega reda, marveč tudi dejavnik uresničevanja pravic in dolžnosti občanov v krajevni skupnosti kot tudi dejavnik kohezije v teh osnovnih življenjskih celicah, kjer so ljudje objektivno naravnani drug k drugemu in povezani s skupnimi interesi.

Poleg tega je lahko tudi pomemben dejavnik demokratičnosti, se pravi prepreka za tiste pojave, ki bi dušili demokracijo v osnovnih družbenih celicah. Stvar konkretnih rešitev je, kako organizirati to pravno pomoč. To bo odvisno od kadrovske, materialne in drugih pogojev v krajevni skupnosti. Eno pa drži, da ima pravna pomoč v krajevni skupnosti svoje globlje socialno, da ne rečem tudi sociološko opravičilo. Družbene organizacije, ki so tako ali drugače povezane s problematiko pravosodnih funkcij — odvetniška zbornica, združenje bank in podobno, morajo najti vsebino svojega dela v krajevni skupnosti. Seveda moramo pobude v tem smislu pričakovati od družbenopolitičnih in drugih organizacij, pa tudi od samoupravnih delegatskih institucij v krajevni skupnosti.

Ta resolucija lahko po mojem občutno pospeši delovanje vseh dejavnikov za to, da bi v krajevnih skupnostih ustvarili konkretno, koristno in še širšo akcijo za njihovo razvijanje in usklajevanje z ustavo, za njihov večji vpliv v urejanju in funkcioniranju celotnih družbenih odnosov.

PREDSEDNIK DOBROSLAV ČULAFIČ:

K besedi se je oglasil delegat Sait Zatriči.

SAIT ZATRIČI (*SAP Kosovo*):

Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati, dovolite, da ob predlogu resolucije o nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti na temeljih ustave Socialistične federativne republike Jugoslavije na kratko opišem nekaj ugotovitev in ocen iz dosedanjih razprav v zvezi s problemi razvoja in funkcioniranja krajevnih skupnosti v naši pokrajini in o nekaterih mnenjih in ugotovitvah, ki so prevladovala v razpravah.

Javna razprava, ki jo je organizirala pokrajinska konferenca Socialistične zveze Kosova, pri čemer je bila neposredna nosilka za razvoj in funkcioniranje krajevnih skupnosti, je vzbudila živahno zanimanje. V široki razpravi so sodelovali samoupravni organi krajevnih skupnosti, družbenopolitičnih in drugih samoupravnih organizacij v občini in pokrajini.

V vseh teh razpravah so na splošno podprli sprejetje tega akta kot dokumenta, ki je zelo pomemben za nadaljnje organiziranje in zavzeto sodelovanje vseh družbenih sil v zvezi z nadaljnjim razvojem in funkcioniranjem krajevnih skupnosti in njihovo polnejšo uveljavitev.

V pokrajini smo vselej posvečali posebno pozornost vprašanju razvoja krajevnih skupnosti. O tej problematiki smo večkrat razpravljali v ustreznih forumih v krajevnih skupnostih v občini in na ravni republike. Skupščina Socialistične avtonomne pokrajine Kosova je v četrtem trimesečju 1975 obravnavala vprašanja organizacije funkcioniranja in samoupravljanja krajevnih skupnosti v pokrajini. Sredi leta 1976 je zbor občin skupščine avtonomne pokrajine Kosova organiziral skupaj s koordinacijskim odborom pokrajinske konference Socialistične zveze posvetovanje o temi uresničevanje pravic in dolžnosti delovnih ljudi in občanov v krajevnih skupnostih in v načrtovanju v krajevnih skupnostih. Skupščina Socialistične avtonomne pokrajine Kosova je leta 1978 vnovič razpravljala o tem, kako prilagoditi vlogo krajevnih skupnosti konkretnim in specifičnim razmeram okolja. Priporočila je svetom krajevnih skupnosti občinskih skupščin, naj analizirajo stanje in probleme v zvezi z usklajevanjem statutom krajevnih skupnosti z ustavo in zakonom o združenem delu.

Predsedstvo pokrajinskega komiteja Zveze komunistov Kosova je leta 1977 razpravljalo o nekaterih družbenopolitičnih vprašanjih razvoja krajevnih skupnosti in o nalogah Zveze komunistov Kosova. Beseda je tekla o programiranju dela in akcij, ki se nanašajo na nadaljnji razvoj krajevnih skupnosti v duhu ustave, zakona in statuta, razčlenjenih na tej podlagi. Prevladovala so tudi

vprišanja meril glede velikosti krajevnih skupnosti, načrtovanja v le-teh in zagotavljanja potrebnih sredstev za delo krajevnih skupnosti, pa še druga vprašanja, ki se tičejo organizacije v funkcioniranju krajevnih skupnosti na Kosovu.

V vseh teh dejavnostih so si bili vsi edini v tem, da pomeni predlog resolucije solidno podlago za razčlenjevanje in hitrejšo uresničevanje ustavne zasnove krajevnih skupnosti, kot sestavine sistema socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih odnosov in enotnega političnega sistema.

Javna razprava, ki je tekla v zvezi s predlogom resolucije, je bila ugodna priložnost za širše organiziranje in oceno prakse, stanja in problemov v funkcioniranju krajevnih skupnosti kot tudi ugodna okoliščina za širše spoznavanje in določanje nalog in akcij, ki bi jih morali storiti na področju razvoja krajevnih skupnosti v vseh okoljih.

V okviru nadaljnje dejavnosti za uresničevanje te resolucije nas čaka razčlenjevanje stališč, potrebnih rešitev in elementov, kar bo med drugim odvisno od specifičnih razmer, možnosti in potreb v posameznih okoljih.

Spričo izjemnega pomena krajevnih skupnosti kot temeljne oblike za neposredno vključevanje delovnih ljudi in občanov v celovit sistem družbenoekonomskih in političnih odnosov, v katerem se usklajujejo skupne potrebe in interesi, menim, da moram ob tej priložnosti opisati nekaj konkretnih mnenj, ki so prevladovala v razpravah in ki morajo biti še naprej prisotna v delu za uresničevanje in ustvarjalno uporabo ustavne zasnove krajevnih skupnosti, od ustvarjanja pogojev za njen razvoj in funkcioniranje do razčlenitve ustrezne regulative v aktih skupščin in drugih organov družbenopolitičnih skupnosti, samoupravnih organizacij in skupnosti.

Večina mnenj poudarja večjo vlogo in vpliv krajevnih skupnosti v okviru vseh družbenoekonomskih odnosov in njenega močnejšega vpliva v procesu odločanja o vprašanjih, ki se nanašajo na politiko cen, življenjskega standarda, stanovanjsko in komunalno problematiko, urejanje naselij, zdravstvo, izobraževanje, kulturo in telesno kulturo kot tudi na druga področja.

Razprava je posebej poudarila problematiko zaposlovanja, zlasti mladih, strokovnih kadrov. Vloga krajevnih skupnosti v reševanju tega zelo pomembnega družbenoekonomskega in socialnega vprašanja je toliko večja, ker so v središču problemov in neposredno povezane s problemom zaposlovanja.

Prav tako moramo vlogo krajevnih skupnosti na področju splošne ljudske obrambe in družbene samozastite sploh in vlogo krajevnih skupnosti na hribovitih in obmejnih območjih še naprej razčlenjevati na ravni socialističnih republik in socialističnih avtonomnih pokrajin ter v občinah.

Povsod so podprli nadaljnje uveljavljanje samoprispevka v krajevnih skupnostih. Nekateri so predlagali,

naj bi bolj spodbujali samoprispevek občanov, od teh sredstev pa naj ne bi plačevali davkov in drugih prispevkov, saj so občani ob pridobitvi teh sredstev že poprej poravnali vse davčne in druge obveznosti. Ne- logično je, da se ta sredstva vnovič obdavčujejo, vemo pa, da rabijo za izboljšanje družbenega standarda delovnih ljudi in občanov v krajevni skupnosti in reševanje njihovih osnovnih in skupnih problemov. To velja toliko bolj, ker so materialna sredstva v večini krajevnih skupnosti zelo skromna in nezadostna.

V teh razpravah so tudi podprli ideji, naj bo v vseh krajevnih skupnostih kot temeljni organ samoupravljanja skupščina krajevnih skupnosti, ki bi jo konstituirali delegati vseh subjektov, ki sestavljajo to skupnost.

Skupščina bi bila kraj in oblika stalnega sporazumevanja in dogovarjanja vseh udeležencev v odločanju. Te razprave so opozorile, da je treba razčlenjevati sodelovanje delegacij, ki so izvoljene v krajevni skupnosti. To velja predvsem za tesno sodelovanje delegacije za družbenopolitične skupnosti in delegacije za samoupravne interesne skupnosti s skupščino krajevnih skupnosti, pri čemer morajo imeti posebno vlogo subjektivne sile v okviru Socialistične zveze kot fronte organiziranih socialističnih sil.

Za odločanje o družbenih zadevah v občini, za povezovanje in združevanje krajevnih skupnosti v reševanju skupnih problemov, za učinkovitejšo funkcioniranje celotnega sistema v občini, zlasti pa za delo svetov krajevnih skupnosti in vseh družbenopolitičnih skupnosti kot oblik samoupravnega dogovarjanja in oblikovanja stališč za delo delegatov bi morali posebej poudariti vlogo konference delegacij krajevnih skupnosti.

V zvezi s položajem in vlogo strokovnih služb bi morali v ustreznih aktih organov družbenopolitičnih skupnosti in organizacij posebej razčleniti in določiti njihovo obveznost in odgovornost do krajevnih skupnosti, zlasti pa odgovornost ustreznih strokovnih služb v občinskih skupščinah.

V javni razpravi je posebna pozornost namenjena ustvarjanju materialnih pogojev za razvoj in funkcioniranje krajevnih skupnosti, financiranje in samofinanciranje krajevnih skupnosti, ki jih je potrebno bolj opredeliti v vseh zakonskih in ustreznih aktih, ki morajo izhajati iz duha te resolucije. To mora biti posebej razčlenjeno in konkretizirano v aktih republik in avtonomnih pokrajin, v statutih in drugih aktih občin in krajevnih skupnosti.

Posebno pozornost velja posvetiti zagotavljanju minimuma, nujnega v vsaki krajevni skupnosti za normalno funkcioniranje samoupravnih struktur v njej.

Posebna pozornost je veljala problemu ohranjanja človekovega okolja v industrijskih krajevnih skupnostih, posebej pa še v tistih naseljih, ki so ogrožena zaradi različnih vplivov in ki so nevarni za zdravje delovnih ljudi in občanov. V nekaterih krajevnih skupnostih so poudarili, da je treba podrobneje razčleniti oblike organiziranja stanovalcev v krajevni skupnosti, v raz-

ličnih oblikah, kot so zbori stanovalcev in hišni sveti itd., saj se je v dosednji praksi pokazalo, da je bilo premalo pozornosti namenjene varstvu sklada stnovanjskih hiš v družbeni lastnini.

Poravnalni svet kot samoupravna sodišča veliko pomagajo pri reševanju različnih sporov, konfliktov med delovnimi ljudmi in občani v krajevni skupnosti. Zato je treba še naprej posvečati ustrezno pozornost tem družbenim dejavnikom, da bi se še bolj uveljavili.

Krajevna skupnost ima domala nenadomestljivo vlogo v razvijanju vsebine humanega dela, dobrih odnosov med ljudmi, v širjenju socialističnega upoštevanja osebnosti ter človeških in demokratičnih pravic. Zato moramo poudariti tudi vlogo subjektivnih dejavnikov v krajevnih skupnostih v razvijanju humanih odnosov v vseh oblikah dela in delovanja.

Izjavljam, da bom glasoval za resolucijo.

PREDSEDNIK DOBROSLAV ČULAFIČ:

Sporočil vam bi rad le, da so se k razpravi prijavili delegati: Boško Baškot, Mihailo Brajović, Radmila Stefanović, Drago Seliger, Batrić Jovanović in Moma Milovanović. Po poslovniku ni omejeno trajanje razprave. Zbor pa lahko v tem pogledu sprejme odločitev.

Dajem 20 minut odmora.

(PO ODMORU)

PREDSEDNIK DOBROSLAV ČULAFIČ:

Nadaljujmo delo.

Besedo ima delegatka Radmila Stefanović.

RADMILA STEFANOVIĆ (SR Srbija):

Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati, resolucija o nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti na temeljih ustave SFRJ je velik prispevek h krepitvi vloge in položaja krajevnih skupnosti, kjer delovni ljudje v sodelovanju in v povezavi z delovnimi ljudmi, organiziranimi v drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih, odločajo o uresničevanju nekaterih skupnih interesov in o solidarnem zadovoljevanju osebnih in skupnih potreb.

Vsem nam je prav dobro znano, da so se krajevne skupnosti že uveljavile kot bistven dejavnik sistema socialistične samoupravne demokracije in eden izmed temeljev konstituiranja in dela skupščin družbenopolitičnih skupnosti in skupščin samoupravnih interesnih skupnosti — se pravi kot eden izmed temeljev delegatskega sistema.

Menim pa, da ne bi smeli zanemariti niti slabosti, ki so se pokazale v dosedanjem razvoju krajevnih skupnosti. O nekaterih izmed teh slabosti govori tudi drugo poglavje predloga resolucije. Pri tem mislim predvsem na vprašanje materialne podlage samoupravljanja v krajevnih skupnostih, oblikovanje prevelikih krajevnih skupnosti in s samim tem onemogočanje neposrednega dogovarjanja in učinkovitega uresničevanja skupnih interesov in potreb delovnih ljudi in občanov, spreminjanje krajevnih skupnosti v „podaljšano roko“ občinskih upravnih organov in nezadovoljivo delo nekaterih delegacij krajevnih skupnosti v skupščinah družbenopolitične skupnosti.

Tudi varstvu življenjskega okolja doslej krajevne skupnosti niso posvečale pozornosti, ki jo zasluži ta danes tako pereč in nujen problem.

Opozarjam na IV. poglavje predloga resolucije, ki opozarja na ukrepe in dejavnost, ki bi jo morali izvajati vsi samoupravni politični in družbeni dejavniki za nadaljnji razvoj krajevnih skupnosti na temeljih ustave SFRJ. Predvidevamo tudi izdajo ustreznih zakonov in noveliranje statutov krajevnih skupnosti.

Zlasti sem zadovoljna, da se je naš zbor obvezal, da bo spremljal uresničevanje načel in določb ustave SFRJ o krajevnih skupnostih. To je naša velika obveznost v prihodnosti.

Ob tej priliki vas želim spomniti na besede velikana naše socialistične revolucije in graditve našega samoupravnega socialističnega političnega sistema, nedavno umrlega Edvarda Kardelja, ki je v razpravi „Smeri razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja“ zapisal na nekem mestu, ki govori o nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti: „Krajevna skupnost kot specifična krajevna interesna skupnost delovnih ljudi in občanov v kraju njihovega stanovanja nastopa kot demokratična samoupravna oblika uresničevanja in zadovoljevanja celega kompleksa neposrednih interesov in potreb ljudi, o katerih se ti neposredno, svobodno in enakopravno dogovarjajo in o katerih samostojno odločajo. Pri tem se krajevna skupnost pojavlja vse bolj kot humana človeška skupnost, kot skupnost neposrednih človeških stikov, ki v nasprotju s težnjami odtujenosti in osamitve, značilnimi za sodobno civilizacijo, postaja oblika humane človeške integracije in samoupravnega povezovanja in sodelovanja delovnih ljudi in občanov v kraju stanovanja.“

V Socialistični republiki Srbiji smo o predlogu tega dokumenta zelo široko in obsežno razpravljali v vseh krajevnih skupnostih, občinskih in medobčinskih konferencah Socialistične zveze delovnega ljudstva, pri tem pa smo tudi kritično preučevali lastno prakso in iskali konkretne rešitve za to, da odpravimo slabosti, ki smo jih ugotovili v dosedanjem delu krajevnih skupnosti.

V vseh razpravah na območju naše republike so brez pridržkov podprli predlog resolucije in menili, da ta v dobri meri prikazuje realno stanje v krajevnih skupno-

stih in da je njeno sprejetje nujno, da bi pospešili proces ustavne preobrazbe krajevnih skupnosti.

PREDSEDNIK DOBROSLAV ČULAFIČ:

Prosim delegata Boška Baškota, da spregovori.

BOŠKO BAŠKOT (*SR Bosna in Hercegovina*):

Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati, predvsem želim z zadovoljstvom poudariti, da je predlog resolucije o nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti v Socialistični republiki Bosni in Hercegovini naletel na zelo ugoden odmev in doživel krepko podporo.

Kot v drugih republikah in pokrajinah smo tudi v Bosni in Hercegovini široko razpravljali o tem dokumentu o krajevnih skupnostih in na drugih zborih na različnih ravneh, sem pa sodijo tudi nekatere razprave v republiški konferenci Socialistične zveze in razprava v predsedstvu centralnega komiteja Zveze komunistov Bosne in Hercegovine.

Razprava se ni odlikovala samo po številnih priporočilih, predlogih in pobudah, danih k besedilu predloga resolucije, marveč je bila njena poglobljena kvaliteta v tem, da je neposredno spodbujala delovne ljudi in občane, organizirane v krajevnih skupnostih, samoupravnih organizacijah in zlasti družbenopolitičnih organizacijah k praktičnemu delu za napredek samoupravne organizacije krajevnih skupnosti, izboljšanja vsebine in metode njenega delovanja in razvoja socialističnih samoupravnih odnosov v njej.

Ob kritičnem preučevanju so marsikje v republiki tako rekoč hkrati z razpravo o besedilu resolucije opravili zelo pomembno delo teritorialne reorganizacije krajevnih skupnosti. V tem času je bilo ustanovljenih preko 500 novih krajevnih skupnosti, kar priča o tem, da so bile skupnosti območno prevelike.

Hkrati so se s pozornostjo lotili pripravljanja statutov novih krajevnih skupnosti, zlasti pa kritičnega preučevanja vsebine statutov že prej ustanovljenih krajevnih skupnosti. Posebno pozornost so namenjali povezovanju in izboljšanju samoupravnih socialističnih odnosov v okviru krajevnih skupnosti, delegatskem konstituiranju skupščine in drugih samoupravnih organov krajevnih skupnosti v skupščini občine in v skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti itd.

Hkrati je bil dosežen napredek v samoupravnem združevanju dela in sredstev in v tesnejšem povezovanju krajevnih skupnosti s temeljnimi organizacijami združenega dela in nekaterimi oblikami samoupravnega interesnega organiziranja.

Videti je, da nas prav na tem področju čakajo najpomembnejše naloge, se pravi v samoupravnem povezovanju krajevnih skupnosti s temeljnimi organizacijami združenega dela in drugimi subjekti v samoupravnem združevanju dela in sredstev s pomočjo samoupravnega načrtovanja oziroma samoupravnega sporazumevanja in dogovarjanja.

To moramo poudariti toliko bolj, ker v okviru javne razprave predlog resolucije o krajevnih skupnostih vsaj v nekaterih naših okoljih ni vzbudil večjega zanimanja in tudi ne razprave v temeljnih organizacijah združenega dela in tudi ne v nekaterih samoupravnih interesnih skupnostih. Če ni bilo dovolj razprave, pomeni, da ni bilo niti dovolj praktičnih ukrepov za to, da se spremeni sedanje stanje.

To vprašanje je pomembno s stališča razvoja socialističnih samoupravnih odnosov v družbi kot tudi s stališča zagotavljanja in izboljševanja materialne podlage krajevnih skupnosti. Ustava jasno določa, da se v uresničevanju svojih skupnih interesov in potreb delovnih ljudi tudi občani, organizirani v krajevni skupnosti, s samoupravnim sporazumevanjem in drugače povezujejo z organizacijami združenega dela, s samoupravnimi interesnimi skupnostmi in drugimi samoupravnimi organizacijami in skupnostmi na območju in zunaj območja krajevnih skupnosti, ki so zainteresirani oziroma ki morajo sodelovati v zadovoljevanju skupnih interesov in potreb. Kakor vemo, teče ta proces precej počasi. Vse dotlej dokler ne bomo dosegli samoupravnega povezovanja, oziroma samoupravno združevanje dela in sredstev, dokler ne bodo uresničeni odnosi svobodne menjave dela v okviru in s posredovanjem samoupravnih interesnih skupnosti, tudi samoupravno združevanje dela in sredstev ne bo v željenem obsegu doseglo organizirane udeležbe delavcev iz sfere materialne proizvodnje kot tudi delovnih ljudi iz družbenih dejavnosti v delu in odločanju v krajevni skupnosti. Prav zbiranje delavcev in delovnih ljudi in njihova aktivna udeležba v odločanju v krajevni skupnosti je ena najpomembnejših funkcij in nalog oziroma je to edina pot in oblika vključevanja in udeležbe delavcev in drugih delovnih ljudi v reševanju pomembnih vprašanj družbeno-ekonomskega razvoja ne le krajevnih skupnosti, marveč tudi občine in širše družbenopolitične skupnosti. Zato je razumljivo, da organizirane socialistične sile posvečajo temu vprašanju tako veliko pozornost, da se tako trudijo, da bi krajevna skupnost postala ena izmed pomembnih oblik uveljavljanja delavcev in njihovih razrednih interesov (zunaj okvirov organizacije združenega dela) in ena temeljnih oblik in sredstev za uresničevanje vodilne vloge delavskega razreda v upravljanju vseh družbenih zadev in v razvoju socialističnega samoupravljanja kot celovitega družbenega odnosa.

Zdi se mi, da resolucija to snov uspešno in ustrezno razčlenjuje in tako lahko pričakujemo kot rezultat okrepljene idejnopolitične dejavnosti subjektivnega dejavnika in delovnih ljudi in občanov tudi na tem področju večje dosežke in napredek.

Da bi lahko uspešno opravljala to svojo ustavno vlogo, se mora krajevna skupnost dosledno uveljavljati kot demokratični samoupravni mehanizem. Drugače povedano, notranji odnosi v krajevnih skupnostih morajo bolj temeljiti na uveljavljanju samoupravnega položaja delovnega človeka in občana, na dejanskih možnostih za neposredno odločanje delovnih ljudi in občanov, v odnosih solidarnosti in vzajemnosti in v ozračju samoupravnega sporazumevanja in dogovarjanja o vprašanih posebnega ali skupnega pomena v tem ali drugem konstitutivnem delu krajevne skupnosti ali v njej kot celoti, ob uporabi načela osebnega izjavljanja občanov in delovnih ljudi na referendumih in drugače o vprašanih, ki so pomembna za vse ali za večino delovnih ljudi in občanov na območju krajevne skupnosti.

Za to zaslužijo veliko pozornost naporji za graditev celovite samoupravne organizacije in krajevne skupnosti, aktiviranje vseh samoupravnih subjektov v okviru krajevne skupnosti oziroma vseh njenih konstitutivnih delov od hišnih svetov prek zborov občanov, potrošniških svetov pa do društev in temeljnih oblik organiziranja delovnih ljudi in občanov v družbenopolitičnih organizacijah.

Tovarišice in tovariši, po tem, kako je nastala ta resolucija, lahko mimo trdimo, da je proizvod in skupno delo najširšega dogovora samoupravnih socialističnih sil vse naše skupnosti. V tej listini, kar je prav tako njegova kvaliteta, so uspešno spojeni splošne politične opredelitve in stališča, vsebovana v referatu tovariša Tita in drugih dokumentih enajstega kongresa Zveze komunistov Jugoslavije kot tudi dosežki in dogajanja, ki jih zdaj nudi praksa.

Resolucija, ki po splošnem mnenju uspešno razčlenjuje ustavno zasnovo krajevne skupnosti, nedvomno pomeni pomemben korak v doslednem samoupravnem konstituiranju političnega sistema socialistične demokracije in njegovem nadaljnjem razvoju. Praksa potrjuje, da je krajevna skupnost kot specifičen in izviren dosežek razvoja naše samoupravne družbe pomembna pridobitev delovnih ljudi in občanov v njihovem boju za samoupravljanje že močno uveljavljena.

Resolucija kot aktiven političen dokument spodbuja s svojo idejno usmerjenostjo in celotno vsebino vse sile, predvsem delovne ljudi in občane in subjektivne sile socialistične zavesti k nadaljnjemu še močnejšemu razvoju socialističnih samoupravnih odnosov, se pravi k razvijanju vse širše pobude in ustvarjalnosti delovnih ljudi in občanov v reševanju njihovih osebnih, posebnih in skupnih interesov kot tudi za nadaljnje delo in popolnejšo samoupravno preobrazbo vse družbe.

Zato bodo delegati Socialistične republike Bosne in Hercegovine dali svoj glas in popolnoma podprli sprejetje tega dokumenta.

PREDSEDNIK DOBROSLAV ČULAFIĆ:

Besedo ima delegat Mihailo Brajović.

MIHAILO BRAJOVIĆ, poročevalec odbora zveznega zbora za ljudsko obrambo:

Tovarišice in tovariši, resolucija o nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti na temeljnih ustave je v besedilu, ki je predložen, dokument, ki je imel in bo imel pomembno vlogo v spodbujanju samoupravnega organiziranja in dejavnosti delovnih ljudi in občanov v uresničevanju njihovih skupnih interesov in pravic na različnih področjih življenja in dela, v tem sklopu pa tudi na področju splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite.

Tako smo v odboru za ljudsko obrambo ocenili to resolucijo in se trudili, da bi z amandmaji, ki smo jih dali in ki so bili pretežno tudi sprejeti, še celoviteje in natančneje opredelili smeri razvoja krajevnih skupnosti glede njihovega obrambnega in samozaščitnega organiziranja in delovanja.

V zvezi s tem bi kot poročevalec odbora za ljudsko obrambo na podlagi razprave v odboru tudi to pot poudaril naslednje:

Kot je v tej resoluciji poudarjeno, se je krajevna skupnost izkazala kot pomemben družbeni subjekt v organiziranju in uresničevanju splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite v svojem okolju in v občini. Toda nekaj krajevnih skupnosti, zlasti tistih v mestnih območjih, glede obrambe in družbene samozaščite ni ustrezno organiziran. V večjem številu krajevnih skupnosti je organiziranost in dejavnost na tem področju na takšni stopnji, da jo je potrebno še zelo izboljšati in razviti.

V razvoju krajevne skupnosti kot osnovne celice samoupravnega organiziranja in delovanja delovnih ljudi in občanov na področju obrambe in družbene samozaščite moramo še popolneje uveljaviti podružbljanje teh dejavnosti, odločno odpravljati prakso, da se z zadevami obrambe in zaščite ukvarjajo samo ožja upravná ali delovna telesa. V krajevnih skupnostih moramo še naprej v tem smislu razvijati in ustaliti prakso, da se delovni ljudje in občani ukvarjajo z obrambnimi in zaščitnimi zadevami v okviru svojega dela, ki ga tudi sicer opravljajo in o katerem odločajo, da se ukvarjajo z razvojem krajevne skupnosti v celoti.

V krajevni skupnosti je najmanj možnosti za sektorski odnos do problematike obrambe in zaščite, za njeno ločevanje od drugih področij, umetno izločanje iz celote rednih opravil in nalog. V krajevni skupnosti pa tudi širše v družbi je malo opravil in nalog, ki ne bi bile posredno ali neposredno pomembne za obrambo in zaščito. Če zanemarjamo obrambni in zaščitni vidik v zadevah, s katerimi se ukvarja krajevna skupnost, se bistveno zmanjšuje njena vloga na tem področju, prav tako pa tudi pravice delovnih ljudi in občanov, da tudi v splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti urejajo odnose in jih upravljajo. Takšna praksa žal ni redka, celo ne takrat, ko gre za vprašanja, v katerih je povsem gotovo, da je nujno preučevati obrambni in zaščitni vidik (na primer prostorsko in urbanistično planiranje).

Podružbljanje na področju obrambe in zaščite je možno le ob dejavnosti delovnih ljudi in občanov v obrambnem in samozaščitnem organiziranju in delovanju. Tod je potrebno odločno širiti okvire za neposreden odnos, neposredno urejanje teh zadev in za razvijanje pobude in ustvarjalnosti vseh za obrambo svobode in neodvisnosti pripravljenih delovnih ljudi in občanov.

Nadaljnji razvoj samoupravnega organiziranja in delovanja delovnih ljudi in občanov v krajevnih skupnostih v zvezi z obrambnimi in zaščitnimi zadevami mora še popolneje izraziti in zagotoviti enotnost splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite v naši družbi v celoti, njihov skladen razvoj, vzajemno prepletanje in dopolnjevanje. Ti dve obliki organiziranja v naši družbi imata družbenoekonomsko podlago in sta obmjeni k vzajemno prepleteni in povezani celoti, kot sta to obramba in zaščita.

V sedanjih razmerah so najpogostejši primeri posebna vojna in kombiniranje različnih vrst zunanjega pritiska s povzročanjem notranjih težav in spodbujanjem notranjih sil k nezadovoljstvu in spodkopavanju ureditve, kar so različne vrste in uvodi v agresijo. Za to moramo razvijati enotnost, ustvarjati enotno obrambo in zaščito ter mehanizem in sistem, najprej seveda v krajevni skupnosti.

Vse to narekuje enotno vodenje in oblikovanje skupnih teles za izvajanje splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite, kar naj zagotovi enoten pristop k obrambni in samozaščitni problematiki, celoviti, enotni akciji družbe na tem področju, ustanovitev in delovanje teh teles kot gibal in nosilcev enotnega presojanja politične varnosti in vojnega položaja, enotnega načrtovanja, usmerjanja in organiziranja. Delovanje krajevnih skupnosti v zadevah splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite z ukrepi in dejavnostjo za preventivno delovanje oziroma za preprečevanje nevarnosti in ogrožanja z ustavo določene ureditve, svobode in neodvisnosti države — je prvi in nujni korak k enotnemu sistemu na tem področju.

Z enakimi pravicami kot ta telesa operativno-političnega vodenja obrambnih in zaščitnih zadev bodo delovale tudi skupščine, sveti krajevnih skupnosti oziroma samoupravni organi v krajevni skupnosti kot tudi v samoupravnih organizacijah in skupnostih, katerih pristojnosti in pravice do vodenja na tem področju se ne zmanjšujejo in katerih dejavnost in odgovornost za te zadeve bi morali še okrepiti.

Enotnost sistema splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite v praksi se mora uveljaviti v racionalni razporeditvi vseh sil in sredstev, ki so na voljo v krajevni skupnosti in v občini v celoti v zvezi z zadevami obrambe družbene samozaščite, civilne zaščite in drugim delom, ki je nujno za zaščito in odpor v vzajemni povezanosti in trenutni akciji za napredek vseh dejavnosti, ki imajo pomen za obrambo in zaščito.

Nobeno delo in naloga za krepitev obrambe in zaščite ne bi smelo zaostajati za drugim. Ta opravila in naloge ne bi smela biti tako oddaljena, da ne bi mogli s hitrim in lahkim prevrščanjem sil in sredstev osredotočiti glavne sile v glavnih smereh in nalogah, glede na položaj in razmere v krajevni skupnosti in občini v celoti. Naloge moramo torej tako razvijati, da bo krajevna skupnost učinkovita v delovanju ob vseh primerih, ko odpravlja vzroke in motnje ter jih učinkovito in odločno zatira oziroma za akcijo zoper početje, ki meri na ogrožanje ureditve, po drugi strani pa za obrambo pred oboroženo agresijo.

Pomembno mesto v nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti, zlasti pa v njihovem obrambnem in samozaščitnem organiziranju in delovanju imata Zveze komunistov in Socialistična zveza delovnega ljudstva Jugoslavije. Nikjer drugje kot na tem področju ni tako pomembna dejavnost Zveze komunistov kot notranje politične in akcijske sile organiziranih socialističnih sil v krajevni skupnosti, razvijanje in krepitev njene odgovornosti za to, da spodbuja in mobilizira vse sile za samoupravno organiziranje in delovanje v zvezi z obrambnimi in zaščitnimi vprašanji.

V krajevni skupnosti je moč obrambe in zaščite bistveno odvisna od tega, kako je Zveza komunistov idejno, organizacijsko in praktično usposobljena za to, da deluje kot organizirana politična sila, kako je sposobna v vsakem, tudi najtežavnejšem položaju, obdržati in ohraniti politični sistem in zagotoviti učinkovito preprečevanje ogrožanja ureditve in s tem povezanih težav in motenj v hitrem obnavljanju porušene strukture, organov in forumov družbe in njihove učinkovitosti v delu krajevni skupnosti.

Zveza komunistov krepi takšno vlogo v krajevni skupnosti na tem področju neposredno in prek teles enotnega vodenja obrambnozaščitnih zadev. Najpomembnejši pogoj za takšno vlogo je tesna povezanost in močna opora zveze komunistov na široko in enotno fronto delovnih ljudi, organiziranih v socialistični zvezi.

Za uspešen razvoj in organiziranje in delovanje krajevnih skupnosti v zvezi z obrambnimi in zaščitnimi zadevami je bistveno, da Socialistična zveza v krajevni skupnosti z vsemi družbenopolitičnimi in družbenimi organizacijami, društvi in zvezami, ki jo sestavljajo, deluje kot enotna fronta, ki je naravnana h konkretni akciji za uresničevanje razvojnega programa krajevnih skupnosti in v tem sklopu razvojnega programa obrambe in zaščite za hitro in uspešno odpravljanje vseh slabosti in za učinkovito onemogočanje sil, ki ga zavirajo.

Končno želim poudariti, da zavzemajo med vprašanji, ki jih obravnava ta resolucija in ki jih je potrebno širše in popolneje razčleniti, posebno mesto ta in druga vprašanja obrambnega in samozaščitnega organiziranja in delovanja krajevnih skupnosti, k čemer bo prispevalo načrtovano noveliranje temeljnih zakonov na tem področju.

PREDSEDNIK DOBROSLAV ČULAFIČ:

Besedo ima tovariš Moma Milovanović.

MOMA MILOVANOVIĆ, *predsednik konference Krajevna skupnost in družina:*

Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati, po zelo širokem in vsebinsko bogatem uvodu tovarišice Ule Ulrih—Atene in po dosednji razpravi skoraj ni vprašanja, o katerem ne bi tekla beseda. Dovolite mi, da spregovorim nekaj besed. Skušal bom, da ne bi ponavljal tistega, o čemer so tovariši v svojih razpravah zelo izčrpno govorili.

Takoj po izidu ustave in sklepih desetega kongresa se je v praksi v krajevnih skupnostih pokazalo, da so, čeprav smo se poprej plebiscitamo izrekli za ustavo in sklepe desetega kongresa, težave v konkretiziranju ustavnih stališč in kongresnih sklepov kot tudi da gre za različno pojmovanje posameznih vprašanj. Kot primer naj omenim samo, da je bilo spomo in da so se razvile številne razprave v krajevnih skupnostih in družbenopolitičnih organizacijah pa tudi širše o tem, kaj vse sestavlja krajevno skupnost ali samo delovni ljudje in občani, ki stanujejo v njej — takšno mnenje je prevladovalo pred ustavo, ali pa so to tudi družbenopolitične organizacije, temeljne organizacije združenega dela s sedežem v krajevni skupnosti in samoupravne interesne skupnosti oziroma njihove enote in temeljne samoupravne interesne skupnosti in podobno. Zelo veliko sil smo porabili v razpravi o tem, ali naj bo skupščina v krajevni skupnosti in po kakšen načelu naj bi bila sestavljena. V praksi smo imeli zelo različne rešitve. Slišati je bilo različne argumente za vsa stališča in rešitve.

Vse to je vplivalo, da je predsedstvo konference Krajevna skupnost in družina predložilo zveznemu svetu

za vprašanja družbene ureditve, naj široko in vsestransko preuči na seji uresničevanje ustavne zasnove krajevnih skupnosti. Svet je to pobudo sprejel in prišlo je do skupne seje zveznih svetov za vprašanje družbene ureditve in za gospodarski razvoj in ekonomsko politiko. Že v tej fazi je bilo danih nekaj pomembnih in ključnih odgovorov na vprašanja, pomembna za nadaljnji razvoj krajevnih skupnosti na temeljih ustave SFRJ. Ob tej priložnosti sta sveta predlagala, naj sprejme skupščina SFRJ resolucijo, republike in pokrajini pa naj le-to uredijo z zakonom.

Prav je, da lani, čeprav smo že imeli predlog za sprejetje resolucije, ni prišlo do njenega sprejetja marca ali aprila, marveč se je začela najširša javna razprava, ki je, kakor ste imeli priložnost to razbrati iz priloženega gradiva, obrodila izredne sadove. Menim, da ni neskromno oceniti, da po razpravi o ustavi in o zakonu o združenem delu ni bil noben drug dokument skupščine SFRJ tako pazljivo, vsestransko in kakovostno preučen v najširši bazi, v družbenopolitičnih organizacijah, na vseh ravneh delegatskih skupščin, v svetih za družbeno ureditev, ne le zveznih, marveč tudi republiških itd.

Verjetno sta interes in odgovornost subjektivnih sil za razvoj krajevnih skupnosti in v predlogu resolucije vprašanji, od katerih rešitve in zavetja stališč je v marsičem odvisen nadaljnji razvoj krajevnih skupnosti — vplivali na tako široko zanimanje in na tako kakovostne predloge, ki jih je dala razprava za izboljšanje besedila itd. Lahko trdim, da so tudi posebna medrepubliška posvetovanja veliko širše in vsestransko preučila nekatera izmed ključnih vprašanj iz resolucije, kot so funkcioniranje delegatskega sistema v krajevni skupnosti, načrtovanju krajevnih skupnosti in materialna baza. Nekatera izmed teh vprašanj bomo obravnavali še po sprejetju te resolucije.

Očitno je, da smo že pred zelo zahtevnim procesom uresničevanja ustavne zasnove o krajevni skupnosti, ki ni odvisno samo od zavesti delovnih ljudi in občanov v kraju, kjer stanujejo, marveč, kot je malo poprej omenil v razpravi tovariš Baškot, v največjem obsegu od razumevanja delavskega razreda za to, da razširi svoj vpliv, svoje samoupravljanje z delovnega mesta na mesto stanovanja, da ima odločilni vpliv na vsa sredstva razširjene reprodukcije, da občuti dejanski interes za proizvodnjo in storilnost, da ve, kako vpliva vprašanje nekaterih življenjskih vprašanj in izboljševanja življenjskih in delovnih razmer na dohodek, akumulacijo, storilnost itd., da dojamemo krajevno skupnost ne le kot potrošniško organizacijo, marveč kot močan dejavnik samoupravnih družbenoekonomskih odnosov in celotnega napredka življenjskih in delovnih razmer in storilnosti.

Podobne procese in podobno preobrazbo bi morali doživeti zlasti v organizacijah združenega dela, ki se ukvarjajo s prometom blaga in storitev, v organizacijah družbenih dejavnosti, v samoupravnih interesnih skupnostih in v celotni občinski strukturi, začeni pri

občinski skupščini pa do upravnih organov in njihovih pogledov na krajevno skupnost.

Pozdravljam sprejem resolucije o krajevnih skupnostih in dejstvo, da je bilo v predhodni fazi dosežene že toliko koordinacije, sodelovanja med številnimi družbenimi dejavniki od Socialistične zveze in skupščinskih organov (mislim predvsem na matični odbor zveznega zbora), menim pa kot že drugi tovariši, ki so govorili, da nas čakajo zelo zahtevne, zapletene naloge v nadaljnjih skupnih usklajenih naporih za uresničitev te resolucije v vseh okoljih. (Ne smemo pozabiti, da imamo danes približno 15.000 krajevnih skupnosti, da pa se to nanaša tudi na desettisoče organizacij združenega dela, samoupravnih interesnih skupnosti itd.) Ti naporji bodo poplačani, saj gre za najširšo in najbolj množično obliko samoupravljanja pri nas, za samoupravljanje delovnih ljudi v krajevnih skupnostih, ki povezujejo milijone delovnih ljudi in občanov, gre za to, da so v to samoupravo najširše vključene ženske in vsa mladina Jugoslavije, pravzaprav zato, kako obsežno, kako naglo in kako učinkovito bomo uresničili načelo, da je človek kovač današnjega in jutrišnjega dne ter lepše prihodnosti.

PRESEDNIK DOBROSLAV ČULAFIČ:

K besedi se je oglasil delegat Drago Seliger.

DRAGO SELIGER (*SR Slovenija*):

Tovarišice in tovariši delegati, resolucija o nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti na temeljih ustave SFRJ sodi po snovi, ki jo obravnava, med osrednje družbenoekonomske in družbenopolitične naloge naše družbe. Zanesljivo lahko trdimo, da bo dokument, ki ga danes sprejemamo, spodbudil k nadaljnjemu razmišljanju, predvsem pa h konkretizaciji in uresničevanju ustavnih določb o položaju in vlogi krajevnih skupnosti v naši družbi. Številne razprave na to temo, kopica predlogov in pobud na vseh ravneh našega družbenopolitičnega življenja govore o tem, da je danes v naši družbi vedno bolj zasidrano spoznanje, da gre za enega izmed temeljev celotnega sistema samoupravne demokracije in da je od stabilnosti in zdravih temeljev odvisna stabilnost celotnega sistema. To prepričanje nam utrujejo številne strokovne in politične analize in ocene, ki so jih v nekaterih krajevnih skupnostih napravile družbenopolitične organizacije. Dobršen del teh ocen, bodisi da gre za mestne, vaške ali primestne (torej mešane) krajevnih skupnosti, je enoten v ocenah, da so delovni ljudje in občani vložili veliko ustvarjalnega truda v samoupravno preobrazbo krajevnih skupnosti — tako glede njihove institucionalne opredelitve (predvsem v

statutih teh skupnosti in občin) kot tudi v praktičnem uresničevanju novih samoupravnih družbenoekonomskih in političnih odnosov. Bistveni premik v uresničevanju samouprave v krajevni skupnosti se kažejo med drugim v veliko širšem interesu, večji udeležbi in v različnih prispevkih delovnih ljudi in občanov k samoupravljanju v krajevnih skupnostih. Pojavilo se je veliko novih oblik delovanja, ki onemogočajo delovnim ljudem, da se v njih izražajo in uveljavljajo svoje interese. Vse bolj se krepi vsebinska povezanost krajevnih skupnosti z združenim delom kot tudi z drugimi delovnimi področji, kot so šolstvo, kultura, stanovanjska samouprava, splošna ljudska obramba in zaščita itd. Vedno bolj uspešno je tudi vključevanje krajevnih skupnosti v delegatski skupščinski sistem in celoten sistem samoupravnih mehanizmov.

Teh gibanj tako v spoznavnem kot tudi v praktičnem uresničevanju ustavne zasnove krajevnih skupnosti ne smemo jemati kot ugotovitve, da smo že dosegli samoupravno oblikovanje krajevnih skupnosti pa tudi ne kot potrebo, da morebiti omilimo probleme, težave in nesporazume, ki so še vedno v poglobljenem in specifičnem oblikovanju našega samoupravnega sistema, marveč predvsem kot dejstvo, ki nam pove, da gre za proces, ki ima relevantne objektivne in subjektivne dejavnike — ki zavirajo in pospešujejo — in ne more biti končan takrat, ko se dokopljemo do jasne organizacijsko-normativne zamisli. Zato menim, da so predlagatelji resolucije pravilno ravnali, da niso tako bogate in pestre problematike, kakršno nam ponuja podoba krajevnih skupnosti, vtaknili v organizacijske metode in pretirani normativizem, marveč so skušali na podlagi dognanj opozoriti na temeljna vprašanja razvoja krajevnih skupnosti in dati jasnejše smernice za njihov razvoj, izhajajoč iz vsebine samoupravnih odnosov, ki so edina zanesljiva podlaga graditve celotnega našega sistema. V tem smislu nas čakajo naporji, da bi v nazorih ljudi kot tudi v nazorih zavestnih subjektivnih tem zmagala gledišča, ki se gibljejo od poenostavljanja organizacijske togosti in šablon pa vse do idealnega modela, ki pozablja objektivno realnost stanja in razmer. Tu mislim predvsem na številne krajevnih skupnosti v naseljenih aglomeracijah prebivalstva, ki so po svoji organiziranosti in načinu delovanja bolj podobne manjšim „občinam“ ali pa so „podaljšana roka“ upravnega aparata občine, manj pa temeljne in samoupravne skupnosti in podlaga celotnega političnega sistema. To se kaže predvsem v načinu delegiranja delegatov, organiziranosti skupščin krajevnih skupnosti in njihovih odnosov do svetov krajevnih skupnosti ter v načinu njihovega odločanja s preglasovanjem. V teh primerih opazimo tudi navpično smer — od občinskih organov k organom krajevnih skupnosti in občanom. Manj je obratnega komuniciranja. Tako se delegati v osnovnih delegacijah najpogosteje znajdejo v vlogi pasivnih preučevalcev gradiva, ki nastaja v organih državne uprave, sveti naših krajevnih skupnosti pa

omejujejo svoje delo na lokalne probleme. V nasprotju s tem vidim drug ekstrem v današnjem iskanju idealne krajevnne skupnosti, ki naj bi imela po nekakšnem modelu natančno število prebivalcev, točno določeno kvadraturu ozemlja, natančno določeno število objektov združenega dela in družbenih služb — skratka, vse kar naj bi imela idealna skupnost občanov na nekem območju. Vsekakor ne gre podcenjevati nobenega izmed omenjenih dejavnikov, saj so vsi zelo pomembni za uresničevanje interesov delovnih ljudi in občanov, vendar ne moremo sprejeti teze, da ni mogoče zaradi pomanjkanja zaradi tega ali drugega subjekta ali objekta na območju vsake krajevnne skupnosti izpolniti vsebine samoupravnega organiziranja v takšni skupnosti.

Želim opozoriti na še en vidik, ki se mi zdi zelo pomemben, ko razpravljamo o krajevni skupnosti in ki ga najpogosteje pozabljamo ali omenjamo le mimogrede kot nekaj, kar je potrebno spremeniti, ne da bi se poglobili v pojav sam. Gre za to, da je praviloma življenje v vsaki krajevni skupnosti bolj živahno, kot ga preučujemo in prikazujemo v naših analizah in ocenah. Gre za to, da krajevna skupnost ni samo področje, ni samo samoupravljanje in odločanje o eksistenčnih interesih delovnih ljudi in občanov. Ti interesi so vsekakor primarni, ne pa tudi edini, pri katerih bi se začejala in kjer bi se končavala samouprava v krajevni skupnosti. Tu mislim predvsem na povezavo vsega, kar živi in dela v krajevni skupnosti: od združenega dela, družbenopolitičnih organizacij do društev in družbenih organizacij, v katerih delovni ljudje in občani zadovoljujejo svoje osebne interese in nagnjenja in ki so hkrati tudi družbeni interesi. Če bi tako razumeli stvar, potem ne bi krajevnih skupnosti pogosto izenačevali z organi in institucijami krajevnne skupnosti oziroma ne bi pojma krajevnne skupnosti izenačevali s temi organi, kar se še pogosto dogaja.

V osvetlitev tega naj omenim, da dela v SR Sloveniji prek 8.000 društev, kar pomeni, da jih je povprečno v vsaki krajevni skupnosti pet do deset. Že to pove, da se v teh oblikah na prostovoljni podlagi združujejo stotine tisočev delovnih ljudi, občanov in mladine za zadovoljevanje svojih potreb na področju kulture, humanosti, športa, strokovno izobraževalnem in vseh drugih področjih človekovega dela in ustvarjanja. O delu, uspehih, problemih in vključevanju te sfere v naša skupna družbena prizadevanja je pred kratkim obsežno razpravljala zvezna konferenca SZDL Jugoslavije. V zvezi z razmišljanjem o krajevni skupnosti omenjam to iz dveh razlogov. Prvič, gre za bogastvo dela, ustvarjanja in samopotrjevanja velikega števila ljudi, kar vsekakor ni samo osebni interes članstva, marveč tudi veliko širši družbeni interes. Ni pogojen le z dejstvom, da so vse oblike svobodnega združevanja v naši družbi sestavni del našega političnega sistema, marveč je tudi odsev teženj sistema socialističnega samoupravljanja, ki po svoji notranji zakonitosti teži k nenehnemu širjenju razsežno-

sti človekovih svoboščin in ki pospešuje bogastvo izvirnih interesov ljudi.

Drugič, zdi se mi, da lahko daje prav ta sfera in v marsikakšnem primeru že daje velik prispevek humanizaciji odnosov med ljudmi v krajevni skupnosti. V številnih krajevnih skupnostih, zlasti v velikih mestih, bolj in bolj dozoreva zavest, da učinkovitega preoblikovanja krajevnne skupnosti ne more biti brez temeljitega vsebinskega preusmerjanja njenega delovanja. Ob temeljitem vsebinskem preusmerjanju delovanja se kaže na prvem mestu skrb za boljše odnose med ljudmi, saj bo le takšno usmerjanje pomagalo opravljati materialno-tehnične, finančne in formalno organizacijske posle, ki so žal večkrat podlaga in edina zaposlitev organov in vodstev krajevnih skupnosti. V društvih in drugih oblikah svobodnega in prostovoljnega združevanja ljudi vladajo praviloma pristrčni, pravi človeški odnosi, ki bi morali biti značilni za vso našo družbo. V teh okolišjih izginjajo ob skupnem delu za doseganje skupnih ciljev formalizem in institucionalizacija odnosov, predvsem pa odtujenost človeka, ki je značilno za sodobno civilizacijo in ki ni neznana v naši družbi. V naši nadaljnji akciji moramo zato bolj združevati in povezovati vse subjekte, ki živijo in delajo na območju krajevnne skupnosti, saj bo le tako odigrala vlogo, o kateri govori tovariš Kardelj v svoji razpravi „Smeri razvoja političnega sistema samoupravljanja“: „Pri tem postaja krajevna skupnost bolj in bolj humana, človeška skupnost, skupnost neposrednih človeških stikov, ki v nasprotju s težnjami odtujenosti in osamljenosti, značilnimi za sodobno civilizacijo, postaja oblika humane integracije ljudi in solidarnega povezovanja in sodelovanja delovnih ljudi in občanov, v kraju, kjer živijo.“

PREDSEDNIK DOBROSLAV ČULAFIČ:

K besedi se je oglasil delegat Batrić Jovanović.

BATRIĆ JOVANOVIĆ (SR Črna gora):

Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati, oproščam se, ker razpravljam v tako poznem trenutku. Moja tema je hišna samouprava kot podlaga, hrbtenica samoupravljanja v mestni krajevni skupnosti. Sicer nastopam predvsem kot predsednik hišnega sveta in delegat v skupščini krajevnne skupnosti v Beogradu.

Z nastankom podjetij za gospodarjenje s stanovanji so bili zbori stanovalcev in hišni sveti ob svoje dotakratne pravice v upravljanju oziroma odločanju o tekočem in investicijskem vzdrževanju stanovanjskih hiš. Hkrati so bili odpravljeni hišniki z motivacijo, češ da je neracionalno, da ima vsaka stanovanjska hiša gospodarja. Ustanavljanje stanovanjskih podjetij je bilo

gotovo zgrešeno. Žal še do danes niso odpravljene posledice te hude napake. Mestna in občinske stanovanjske skupnosti, ki jih imamo zdaj v Beogradu, se ne razlikujejo bistveno od nekdanjega stanovanjskega podjetja. Položaj delovnih ljudi in občanov — stanovalcev v stanovanjskih hišah se ni bistveno spremenil v primerjavi s stanjem v času stanovanjskega podjetja, kar ugotovimo iz naslednjih dejstev.

Prvič, zbor stanovalcev ima formalno pravico odločati o tekočem vzdrževanju stanovanjske hiše. Gre predvsem za čiščenje skupnih prostorov. Toda delo tekočega vzdrževanja je treba zaupati specializirani delovni organizaciji, ki ima monopolni položaj, zato je zbirokratizirana in neučinkovita. Po hišah je umazanija in marsikje so potencialni viri nalezljivih bolezni.

Drugič, zbor stanovalcev samo daje predloge za investicijsko vzdrževanje svoje hiše, odloči pa strokovna služba občinske stanovanjske skupnosti. Posle investicijskega vzdrževanja prav tako zaupajo tej monopolistični delovni organizaciji. Posledice so brz vidne, saj hiš ne vzdržujejo sproti.

Tretjič, ni hišnikov v stanovanjskih hišah, imamo le kvazi—upravitelje več hiš s fiksnim, pisarniškim delovnim časom. Vse hiše so ponoči nezaklenjene. Stanje v stanovanjski skupnosti zveznih organov in v stanovanjski skupnosti JLA je občutno boljše. Sedanji položaj bi lahko označili kot oblast strokovnega aparata občinskih stanovanjskih skupnosti nad zbori stanovalcev in hišnimi sveti. Tako obstaja hišna samouprava *via facti* pretežno na papirju, brez hišne samouprave pa ni dejanskega samoupravljanja niti na ravni krajevnih skupnosti.

Niti najmanj ni naključno, da so vsi sestanki v stanovanjskih hišah, zbori stanovalcev in družbenopolitičnih organizacij slabo obiskani. Občani se prav nič ne zanimajo za prazno sestankarjenje, saj se na teh sestankih ne more nič pomembnega odločiti, vsakemu pa je že zrasla čez glavo umazanija, malomamo vzdrževanje hišnih instalacij in nezadostna skrb za stanovanjske hiše.

Čeprav je kakovost grajenih stanovanj v zadnjem letu pri nas na evropski ravni, je stanovanjska kultura znatno slabša kot včasih, ko so zbori stanovalcev in hišni sveti upravljali stanovanjske hiše in odločali o tekočem investicijskem vzdrževanju in je imela vsaka stanovanjska hiša hišnika—upravitelja.

Vse dosedanje izkušnje v upravljanju stanovanjskega sklada nas vodijo k temu sklepu:

Povsem nesmotna in protiproduktivna je vsaka centralizacija v upravljanju stanovanjskih hiš in odtujevanje od stanovalcev upravljanja hiš, se pravi tekoče in investicijsko vzdrževanje. Stanovalci so življenjsko zainteresirani za smotno gospodarjenje s stanovanjskim skladom. Nihče ne more zanikati dejstva, da so le stanovalci in nihče drugi dejansko zainteresirani za ažurno vzdrževanje stanovanjskih hiš in stanovanj.

Stanovalci so najbolj avtentični zastopniki interesov svojih organizacij združenega dela, ki so jim dala stanovanja v uporabo. Dobro je znano, da organizacije združenega dela in druge samoupravne organizacije in samoupravne skupnosti nimajo potem, ko dajo svojim delavcem stanovanja v uporabo, prav nobenega interesa za vzdrževanje teh stanovanj.

Določbo 54. člena ustave SFRJ, po kateri organizacija združenega dela, ki je financirala graditev stanovanj za svoje delavce, upravlja pa stanovanje skupaj s stanovalci, v praksi ni mogoče izvajati iz preprostega razloga, ker se lahko na sejah skupščin občinskih stanovanjskih skupnosti obravnava samo celotna problematika upravljanja oziroma vzdrževanja stanovanjskega sklada v občini. Ob takšnem stanju stvari ne more imeti nobena organizacija združenega dela prek stanovanjske skupnosti dejanskega vpliva na upravljanje in vzdrževanje stanovanjske hiše oziroma stanovanj, ki jih je gradilo za svoje delavce.

Ker so stanovalci življenjsko zainteresirani za ažurno vzdrževanje stanovanj in vse stanovanjske hiše, je popolnoma jasno, da je najbolj racionalna solucija, da zbor stanovalcev upravlja stanovanjsko hišo. Gotovo je, da se tako zagotavlja najboljše možno vzdrževanje hiše in stanovanj, kar je v interesu vsakega stanovalca, njegove organizacije združenega dela in družbe v celoti.

Pri sedanji, vsekakor nepravilni uporabi 54. člena ustave SFRJ obstajata dva dejavnika, ki vplivata na upravljanje stanovanjske hiše — aparat stanovanjske skupnosti in zbor stanovalcev z odločilno vlogo aparata občinske stanovanjske skupnosti. Organizacija združenega dela pri tem ni udeležena.

Z izročitvijo stanovanjskih hiš v upravljanje delovnim ljudem in občanom, ki jih uporabljajo, se pravi stanovalcem, bi oživela izjemno pomembna oblika neposrednega socialističnega samoupravljanja — zbor stanovalcev, ki je temeljna celica samoupravljanja v mestni in krajevni skupnosti. To bi bila prava renesansa samoupravljanja v krajevni skupnosti. Stanovanjski sklad bi postal živa materialna podlaga samoupravljanja v mestni krajevni skupnosti.

Prepričan sem, da je v najvišjem družbenem interesu, da se kar se da dosledno uresničujejo določbe 91. člena ustave SFRJ o pravici delovnih ljudi in občanov v vsakem delu krajevnih skupnosti — to pa je funkcija stanovalcev — da odločajo o svojih interesih in da uresničujejo svoje samoupravne pravice in skupne interese, kot tudi določbe 23. člena zakona o združenem delu o pravici občanov, da se samoupravno organizirajo v krajevni skupnosti, da bi preprečevali monopole oziroma zlorabo monopolskega položaja in varstva drugih svojih interesov.

Omenjene določbe dajejo pravico zboru stanovalcev, da samostojno odloča o tekočem investicijskem vzdrževanju stanovanjske hiše, pri čemer pa lahko te posle zaupa najugodnejšemu ponudniku. Samo stanoval-

ci lahko vsak dan dolgoročno skrbijo za stanovanjsko hišo. Vsaka med njimi pa tudi tista, ki je povsem nova, zahteva permanentno vzdrževanje, kar je mogoče doseči le, če razpolaga s sredstvi za tekoče investicijsko vzdrževanje zbor stanovalcev.

Ni odveč omeniti, da predstavlja vsaka stanovanjska hiša, kar zadeva vzdrževanje, tehnološko celoto. Seveda mora biti odstotek stanarine za investicijsko vzdrževanje v sorazmerju s starostjo hiše. Upoštevati je treba tudi vsa druga relevantna dejstva.

Ne moremo si predstavljati ažurnega vzdrževanja stanovanjske hiše in minimalnega reda v njej, če ni hišnika, upravitelja, ki stanuje v hiši, ki je nenehno na kraju samem, kadar pa ga ni, je tu kdo izmed njegovih družinskih članov, ki lahko pravočasno posreduje, če pride do kakšnih okvar. Da ne govorimo o tem, da brez upravitelja ni mogoče izpeljati nobenega ukrepa družbene samozasčite.

Z revalorizacijo hišne samouprave, tovarišice in tovariši delegati, bi oživel tudi delo družbenopolitičnih organizacij v krajevni skupnosti, zlasti pa Socialistične zveze, ki bi dobila idealno priložnost, da se izkoplje in forumskega in abstraktnega dela. Z zelo dejavno udeležbo v reševanju vsakdanjih problemov vzdrževanja stanovanjskih hiš, se pravi v nenehnem izboljševanju stanovanjske kulture, bi dobila podružnica krajevene organizacije socialistične zveze pravo vsebino dela.

Tovarišice in tovariši delegati, prepričan sem, da moramo v revsolucijo o nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti na temeljih ustave SFRJ vključiti tudi nekatere amandmaje, ki bi dali ustreznejše mesto hišni samoupravi na stanovanjskem področju, ki je najpomembnejše med tistimi, ki pritegujejo delovnega človeka in občana, se pravi stanovalca v mestni in krajevni skupnosti.

Nimam namena odpirati razprave o tem in glasoval bom za predlagano resolucijo, ker menim, da je pomemben dokument, ki bo prispeval k samoupravnemu razvoju krajevnih skupnosti na ustavnih temeljih.

PREDSEDNIK DOBROSLAV ČULAFIĆ:

K besedi se je oglasil delegat Eduard Cenčić.

EDUARD CENČIĆ (SR Hrvatska):

Tovariš predsednik, tovariši in tovarišice delegati, odpovedujem se razpravi, želim pa izjaviti le to:

V SR Hrvatski smo o predlogu resolucije o razvoju krajevnih skupnosti vsestransko razpravljali, prav tako pa tudi o sklepnem dokumentu, ki so ga sprejeli vsi trije zbori sabora in ki smo ga dali predlagatelju resolucije.

Republika Hrvatska je tako ocenila ta dokument:

Dovolj je afirmativen, obsežen in konkreten. Ogiblje se vsakršni šabloni in daje zadostno spodbudo za to, da se krajevna skupnost kot temeljna samoupravna skupnost razvija na temeljih ustave in nadaljnjega razvoja samoupravne socialistične demokracije. V tem smislu je izdelan tudi konkreten program v republiki, izdali pa bomo tudi zakon o krajevnih skupnostih.

PREDSEDNIK DOBROSLAV ČULAFIĆ:

Želi še kdo besedo? (Nihče.)

Tovarišice in tovariši, dovolite, da spregovorim nekaj besed. S sprejetjem resolucije o razvoju krajevnih skupnosti se končuje, kot so to omenili tovariši, velika in bogata dejavnost, ki je trajala skoraj dve leti. Prav imajo vsi tovariši, ki so dejali, da je med to dejavnostjo — prav od začetka priprav osnutka resolucije pa do današnjega dne, od krajevnih skupnosti do skupščine SFRJ, praktično v vseh organizacijah Socialistične zveze potekala živahna in intenzivna razprava o problemih, ki jih načenna resolucija.

Menim, da je zlasti pomembno to, da je med temi razpravami hkrati tekla tudi akcija za kritično preučevanje stanja, izkušenj in dejavnosti v vsaki krajevni organizaciji in da je s takšno dejavnostjo storjen pomemben korak naprej k izboljševanju dela precejšnjega števila krajevnih skupnosti v naši državi.

Poudariti moramo, da so v tej razpravi delovni ljudje in občani po vsej državi praktično pokazali veliko zanimanje za resolucijo oziroma za ustvarjanje in izboljševanje pogojev svojih krajevnih skupnosti, za izboljšanje svojega dela.

Na koncu te velike razprave menim, da lahko povemo, da je pomen resolucije, ki jo danes sprejemamo, tudi v tem, da spodbuja in ponuja, mobilizira delovne ljudi in občane naše države k dejavnosti in vključevanju v intenziven in organiziran proces odločanja, kar je končno smisel vsega našega sistema samoupravljanja. Od tega, kako uspešno bomo uresničili stališča iz te resolucije oziroma kako uspešno bomo hitreje razvijali krajevene skupnosti je pretežno odvisno uresničevanje našega delegatskega sistema v celoti in potemtakem tudi delegatskega skupščinskega sistema in v skladu s tem dela našega, zveznega zbora.

Spričo narave resolucije, kot akta zveznega zbora skupščine SFRJ, je gotovo razumljivo, da se ni mogla spuščati v obilico konkretnih razmerij in rešitev, niti se niso mogle v njej uveljaviti vse različnosti, ki obstajajo v krajevnih skupnostih in njihovem delu na različnih območjih naše države, odvisno od stopnje ekonomske in druge razvitosti, od strukture družbe itd.

Zato govori resolucija na način, ki najbolj ustreza aktom, ki jih sprejema skupščina SFRJ, predvsem in najbolj o smereh, o temeljnih nalogah v razvoju krajevnih skupnosti. Prav zato menim, da je normalno, da

zvezni zbor, ko bo danes sprejel resolucijo, pričakuje konkretno dejavnost in konkretne programe akcije v uresničevanju te resolucije v vsaki krajevni skupnosti.

Menim, da moramo tako ob pripravljanju in sprejetju te resolucije, kot tudi zdaj v njenem uresničevanju skrbeti za najširše sodelovanje in koordinacijo vseh samoupravnih in družbenopolitičnih skupnosti in organizacij za uresničevanje resolucije. Vsak mora določiti svoj del obveznosti v zvezi z uresničevanjem resolucije oziroma zboljševanjem dela krajevnih skupnosti in to tudi izpeljati.

Na koncu te razprave lahko rečemo, da se široka in konstruktivna, koordinirana in sinhronizirana akcija za izboljšanje dela krajevnih skupnosti ne končuje s sprejetjem resolucije. Menim, da lahko trdimo, da se s sprejetjem resolucije šele lahko in mora začeti organizirana, koordinirana in sinhronizirana akcija v vsej državi.

V resoluciji je zapisano, da mora zvezni zbor skupščine SFRJ spremljati uresničevanje tega dokumenta. V tem smislu predlagam, da zvezni zbor naloži odboru za družbenopolitične odnose kot matičnemu odboru in drugim odborom oziroma delovnim telesom, odvisno od njihovega delovnega področja, da sestavijo konkretne programe spremljanja in usreničevanja te resolucije in da občasno, ko bodo sodili, da je to potrebno, o tem poročajo zboru.

Na koncu želim poudariti veliko vlogo in velike obveznosti delegatov zveznega zbora v zvezi z uresničevanjem te resolucije. Dolžnost vseh delegatov v zveznem zboru je, da v svojem okolju in širše razlagamo temeljna stališča, ki jih vsebuje ta resolucija in da smo pobudniki akcije za njeno izvajanje.

Zahvaljujem se številnim tovarišem, ki so v delovnih skupinah v skupščini SFRJ v organizaciji našega odbora za družbenopolitične odnose pripravljali to resolucijo.

Dajem na glasovanje predlog resolucije o nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti na temeljih ustave SFRJ.

Opozorili so me, da moram obvestiti zbor, da so dali k predlogu resolucije amandmaje odbor za pravosodje, odbor za ljudsko obrambo, odbor za notranjo politiko, odbor za delo, zdravstvo in socialno politiko in komisija skupščine SFRJ za obveščanje.⁷

Odbor za družbenopolitične odnose, kot predlagatelj resolucije se je izrekel o vseh amandmajih in danih načelnih pobudah ter pripravil amandmaje in predloge sprememb in dopolnitev pravno-redakcijske narave in predlog za popravke napak tehnične narave, ki so se prikradle pri obdelavi poročila odbora o obravnavanih amandmajih in navedenih predlogih.

Poročevalci odborov za pravosodje, za notranjo politiko, za ljudsko obrambo, za delo, zdravstvo in socialno politiko in komisije skupščine SFRJ za obveščanje so mi sporočili, da so sprejeti njihovi amandmaji oziroma da so zadovoljni s predlaganimi

formulacijami svojih amandmajev, kot jih je dal v svojem poročilu odbor za družbenopolitične odnose.

Na današnji seji je odbor za družbenopolitične odnose obravnaval nove amandmaje, o čemer vas bo obvestil predstavnik predlagatelja tovariš Slavko Zalokar.

Prosim delegata Slavka Zalokarja, da spregovori.

SLAVKO ZALOKAR predstavnik odbora zveznega zbora za družbenopolitične odnose:

Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati, poleg poročila, ki so ga delegati prejeli, v katerem je odbor zveznega zbora za družbenopolitične odnose dal svoja stališča in opredelitve, smo za današnjo sejo odbora prejeli amandmaje odbora za delo, zdravstvo in socialno politiko in mnenje zveznega izvršnega sveta. Odbor kot predlagatelj te resolucije se je odločil, da bo amandmaje sprejel.

Dovolite, da seznanim zbor s stališči odbora, ki so bila sprejeta na današnji seji.

Prvič, zvezni izvršni svet v svojih pobudah, ki niso dane kot amandma, ter odbor za delo, zdravstvo in socialno politiko predlagata spremembo naslova resolucije, ki naj bi se glasil: „Nadaljnji razvoj krajevnih skupnosti“, izpustili pa naj bi „na temeljih ustave SFRJ“.

Dane so vse potrebne obrazložitve. Delegatom bi rad sporočil, da smo o tem razpravljali v naši delovni skupini in v odboru. Omahovali smo med eno in drugo rešitvijo. Tu je še pobuda komisije skupščine SFRJ za obveščanje.

Na podlagi pobud, stališč in amandmajev je odbor sprejel amandma in naslov resolucije naj bi se glasil: „Nadaljnji razvoj krajevnih skupnosti“.

Drugi amandma je dal odbor za delo, zdravstvo in socialno politiko. Odbor predlaga, naj bi v šestem odstavku 2. točke oddelka II in v prvem odstavku 2. točke oddelka 3 za besedami „delo delegacij krajevnih skupnosti za skupščine družbenopolitičnih skupnosti“ dodali besede: „in delegacij za skupščine samoupravnih interesnih skupnosti“.

Odbor za družbenopolitične odnose je kot predlagatelj sprejel tudi ta amandma.

Zvezni izvršni svet daje s svojimi pobudami celo vrsto predlogov glede konstrukcije resolucije, besedila, dikcije itd. Te pobude zveznega izvršnega sveta smo upoštevali že v zaključnem redakcijskem pripravljanju besedila resolucije; menim, da mora končna redakcija besedila slediti po današnjem zasedanju zveznega zbora.

Odbor za družbenopolitične odnose predlaga, naj bi na koncu stavka v tretjem odstavku 3. točke pod b) v 3. oddelku črtali piko in dodali besede: „ali oblikovana drugače (telo za splošno ljudsko obrambo in družbeno

⁷ Priloge 2–5 in 7.

samozaščito)". Obrazložitev v zvezi s tem amandmajem je dana že v poročilu odbora za ljudsko obrambo in v prejšnjem poročilu zveznega zbora.

Zakonodajnoppravna komisija se na današnji seji ob obravnavi amandmajev in končnega besedila predloga resolucije ni strinjala z amandmajem odbora za družbenopolitične odnose v prvi točki pod c). Tu je rečeno: „z ustreznimi zakoni in statuti občin“. Odbor je predlagal z amandmajem, naj bi te besede nadomestili z besedami: „zakoni republik in avtonomnih pokrajin“.

Odbor je na seji obravnaval tudi ta amandma in stališča zakonodajnoppravne komisije in ga sprejel. To pomeni, da odbor unika amandma k 1. točki pod c).

PREDSEDNIK DOBROSLAV ČULAFIČ:

Želi še kdo govoriti v zvezi s poročilom odbora za družbenoekonomske odnose? (Nihče.)

Sprejmete poročilo odbora? (Sprejememo.)

Je kdo proti? (Nihče.)

Zdaj bi lahko dali na glasovanje predlog resolucije o nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti na temeljih ustave SFRJ skupaj z amandmaji predlagatelja in amandmaji delovnih teles zbora, s katerimi se je predlagatelj strinjal.

Kdor je za, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi.)

Je kdo proti? (Nihče.)

Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zvezni zbor sprejel predlog resolucije o nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti na temeljih ustave SFRJ skupaj z amandmaji predlagatelja in amandmaji odbora za pravosodje, odbora za ljudsko obrambo, odbora za notranjo politiko, odbora za delo, zdravstvo in socialno politiko in komisije skupščine SFRJ za obveščanje, s katerimi se je strinjal predlagatelj.⁸

S tem lahko končamo prvo točko dnevnega reda.

Na vrsti je druga točka dnevnega reda:

Predlog zakona o spremembah zakona o obalnem morju, zunanjem morskem pasu in epikontinentalnem pasu Jugoslavije

Delegatom smo poslali predlog zakona ter poročilo odbora za zunanjo politiko, odbora za notranjo politiko in zakonodajnoppravne komisije.⁹

Komisija za ugotavljanje istovetnosti besedil v jezikih narodov Jugoslavije je poslala poročilo, da je

ugotovila istovetnost besedil v jezikih narodov Jugoslavije.¹⁰

Predstavniki zveznega izvršnega sveta je podsekretar v zveznem sekretariatu za zunanje zadeve Budimir Lončar in drugi od zveznega izvršnega sveta pooblašteni predstavniki.

Poročevalci delovnih teles so delegati Miloš Nikolčin, Miralem Mlatišuma in Eva Naglič.

Začenjam splošno obravnavo zakonskega predloga. Želi kdo besedo? (Nihče.)

Začenjam obravnavo besedila zakonskega predloga.

Odbor za zunanjo politiko in odbor za notranjo politiko sta dala istoveten amandma k tretjemu odstavku, zakonodajnoppravna komisija pa je dala amandmaje k prvemu in drugemu odstavku 7. člena in k 8. členu.

Predlagatelj zakona se je strinjal s temi amandmaji. Želi kdo besedo? (Nihče.)

Zakonski predlog dajem na glasovanje.

Kdor je za, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi.)

Je kdo proti? (Nihče.)

Se je kdo vzdržal glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor sprejel predlog zakona o spremembah zakona o obalnem morju, zunanjem morskem pasu in epikontinentalnem pasu Jugoslavije z amandmaji odbora za zunanjo politiko, odbora za notranjo politiko in zakonodajnoppravne komisije.¹¹

Na vrsti je tretja točka dnevnega reda:

Predlog za izdajo zakona o temeljnih lastninskopravnih razmerjih

Delegatom smo poslali predlog za izdajo zakona ter poročilo odbora za pravosodje in zakonodajnoppravne komisije in mnenje zveznega izvršnega sveta.¹²

Predstavniki odbora za družbenoekonomske odnose so delegati namestnik predsednika odbora Sreten Penezić in člani odbora dr. Žarko Bulajić, Dušan Rakovac in Rado Roter ter drugi predstavniki, ki jih je odločil odbor.

Poročevalca delovnih teles sta delegata Luka Bajagić in Stevan Manojlović.

Uvodne besede v zvezi s predlogom za izdajo tega zakona bo spregovoril predstavnik odbora za družbenoekonomske odnose Sreten Penezić.

Prosim delegata Sretena Penezića, da spregovori.

⁸ Resolucija je objavljena v Uradnem listu SFRJ, št. 13 z dne 30. marca 1979.

⁹ Priloge 11–13.

¹⁰ Priloga 10.

¹¹ Zakon je objavljen v Uradnem listu SFRJ, št. 13 z dne 30. marca 1979, obrazložitev zakonskega predloga pa je v prilogi 14.

¹² Priloge 15–17.

SRETEN PENEZIČ, predstavnik odbora zveznega zbora za družbenoekonomске odnose:

Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati, z zakonom o temeljnih lastninsko-pravnih razmerjih se prvič celovito in v skladu z ustavo SFRJ urejajo lastninsko-pravna razmerja. S tem zakonom bomo po zakonu o združenem delu, zakonu o obligacijskih razmerjih in po drugih zakonih, ki urejajo družbeno-ekonomska razmerja dogradili pravni sistem, zasnovan na načelih in določbah ustave SFRJ.

Zakon o združenem delu ureja razmerja v družbeni lastnini, zakon o temeljnih lastninsko-pravnih razmerjih pa naj uredi razmerja, ki izvirajo iz lastninske pravice.

Izdaja tega zakona je zlasti pomembna zato, ker so se do sedaj za lastninsko-pravna razmerja uporabljala pravna pravila premoženjskega prava. V praksi se zaradi razvoja našega družbenega sistema, zlasti po ustavi SFRJ iz leta 1974 vse bolj čuti pomanjkanje zakona, ki bi enotno urejal lastninsko-pravna razmerja. Zato je zaradi nadaljnje graditve našega pravnega sistema nujno s tem zakonom celovito urediti temeljna lastninsko-pravna razmerja.

Delo za zakonodajno ureditev lastninsko-pravnih razmerij se je začelo leta 1973, ko smo pripravili prve temelje zakona o stvarnih pravicah. Po tem je prevladalo mnenje, da bi morali kodificirati premoženjsko pravo v celoti in tako je bila leta 1976 zaupana posebni skupščinski komisiji izdelava civilnega kodeksa.

Po ustavi SFRJ iz leta 1974 je federacija pristojna za ureditev samo temeljnih lastninsko-pravnih razmerij.

V dosedanjem delu za pripravo predloga za izdajo tega zakona smo uporabili delovna besedila, ki so bila pripravljena že poprej, upoštevali pa smo tudi načelna stališča, ki jih je zavzel zvezni svet za vprašanja družbene ureditve, ko je na seji junija 1977 obravnaval nekatera vprašanja s tega področja – pristojnost federacije glede urejanja temeljnih lastninsko-pravnih razmerij, vprašanje urejanja osebne in zasebne lastnine v okviru lastninske pravice; vprašanje tako imenovanih mejnih razmerij med družbeno lastnino in lastninsko pravico; vprašanje načina pridobitve lastninske pravice in drugo.

Izdelava tega zakona je bila zaupana komisiji za pripravo zakonov s področja združenega dela. Ker je ta komisija nehala delati, je zvezni zbor na seji 30. marca 1978 sklenil, da določi za predlagatelja tega zakona odbor za družbenoekonomske odnose.

Skladno s sklepom zveznega zbora je odbor za družbenoekonomske odnose na seji 13. oktobra 1978 določil predlog za izdajo zakona o temeljnih lastninsko-pravnih razmerjih in ustanovil delovno skupino za pripravo tega zakona.

Tovarišice in tovariši delegati, z ustavo SFRJ, zakonom o združenem delu kot tudi drugimi sistemskimi zakoni so nastale možnosti, da se v okviru novega družbenoekonomskega sistema uredijo zakonsko tudi

lastninsko-pravna razmerja, tako glede lastninske pravice na stvareh, ki rabijo osebni rabi ali zadovoljevanju kulturnih in drugih osebnih potreb občanov kot tudi glede lastnine delovnih sredstev v lasti občanov.

Ustava SFRJ in zakon o združenem delu izhajata iz tega, da je samostojno osebno delo s sredstvi v lasti občanov sestavni del socialističnega samoupravnega sistema. Takšno osebno delo v naši družbi je enako obravnavano kot vsako drugo delo, delovni ljudje, ki opravljajo gospodarsko ali drugo dejavnost z osebnim delom z delovnimi sredstvi v lasti občanov, pa imajo načelno enake pravice in dolžnosti kot delavci v organizacijah združenega dela.

Z ustavo in zakonom o združenem delu so zagotovljeni vsi družbeni, ekonomski in pravni pogoji, da bo samostojno osebno delo s sredstvi v lasti občanov socialistično delo in da se ne bo sprevrglo v kapitalistične težnje in izkoriščanje tujega dela. Ne le, da se z njim ne omejuje razvoj dejavnosti, ki temeljijo na osebnem delu s sredstvi v lasti občanov, marveč se zagotavlja večja družbena stabilnost tega dela, in sicer prav na način, da se ta dejavnost usklajuje s sistemom socialističnih samoupravnih odnosov. Zakaj že tovariš Kardelj je poudaril: „Ni nobenih načelnih razlogov, zaradi katerih bi samostojno osebno delo s sredstvi v lasti občanov a priori okvalificirali kot kapitalistično delo. Kar zadeva proizvodni odnos na področju osebnega dela, ni odločilno vprašanje ali kdo poseduje delovna sredstva v zasebni lastnini, marveč, ali tisti, ki jih imajo na ta način izkoriščajo tujo delovno silo in prisvajajo družbeni dohodek ali ne.“

Pri pripravljanju predloga za izdajo zakona smo izhajali iz ustavnih načel in teh določb:

- da je občanom zajamčena lastninska pravica na predmetih, ki rabijo njihovi osebni rabi ali zadovoljevanju njihovih kulturnih in drugih osebnih potreb;

- da imajo lahko občani lastninsko pravico tudi na stanovanjskih hišah in stanovanjih, vendar le za zadovoljevanje svojih osebnih in družinskih potreb. Stanovanjske hiše in stanovanja kot tudi drugi predmeti, ki rabijo njihovim osebnim potrebam, na katerih je lastninska pravica, lahko uporabljajo za pridobivanje dohodka le na način in ob pogojih, ki jih določa zakon;

- da je kmetom zajamčena lastninska pravica na obdelovalnem kmetijskem zemljišču. Občani, ki niso kmetje, imajo lahko lastninsko pravico na kmetijskem zemljišču kot tudi na drugem zemljišču samo v mejah in ob pogojih, ki jih določa zakon;

- da smejo imeti društva in druge civilno-pravne osebe lastninsko pravico na nepremičninah in drugih stvareh, ki služijo skupnim interesom in interesom njihovih članov in ciljem, zaradi katerih so ustanovljeni, v mejah in ob pogojih, ki jih določa zakon. Družbene organizacije so lahko ob določenih pogojih nosilke lastninske pravice, če z zakonom niso določene, da pridobivajo sredstva oziroma določene pravice na sred-

stvih in da jih kot družbena sredstva uporabljajo za doseganje svojih ciljev;

- da izvajajo občani in civilno-pravne osebe lastninsko pravico v skladu z naravo in namenom nepremičnin in drugih stvari v njihovi lasti kot tudi z družbenim interesom, določenim v zakonu;

- da se sme lastninska pravica omejiti, če to narekuje splošni interes, določen v tem zakonu;

- da se uredijo z zakonom pogoji za opravljanje dejavnosti s samostojnim in osebnim delom z delovnimi sredstvi v lasti občanov in lastninska pravica na delovnih sredstvih in poslovnih prostorih, ki jih uporabljajo in v katerih se opravljajo dejavnosti s samostojnim osebnim delom.

Tovarišice in tovariši delegati, v skladu z navedenimi ustavnimi načeli in ustavnimi opredelitvami smo sestavili predlog za izdajo tega zakona. Pri določanju njegove vsebine smo izhajali iz 4. točke prvega odstavka 281. člena ustave SFRJ, po katerem ureja federacija tudi temeljna premoženjsko-pravna razmerja.

V predlogu za izdajo zakona je vsebina zakona o temeljih lastninsko-pravnih razmerij urejena tako, da izhaja s stališča, da se uvrščajo med temelje lastninsko-pravnih razmerij, ki jih federacija sme in mora urediti z navedenim zakonom, temeljna razmerja glede lastninske pravice in njenega pridobivanja, vsebina, varstva in prenehanja kot tudi temeljna razmerja glede služnostne, zastavne in posestne pravice.

V okviru temeljnih lastninsko-pravnih razmerij ni potrebno določati količinskih mej maksimuma, marveč samo kakovostne meje lastninske pravice na nepremičninah in na delovnih sredstvih, saj je bilo zavzeto stališče, da morajo kakovostne meje določiti republike in avtonomni pokrajini s svojimi zakoni in v skladu z možnostmi in potrebami svojega razvoja.

Republike in avtonomni pokrajini lahko z dogovorom zagotovijo enotno ureditev kakovostnih mej, če sodijo, da je to v njihovem skupnem interesu.

V predlogu za izdajo zakona smo izhajali s stališča, naj bi s tem zakonom uredili bistvena mejna razmerja med družbeno lastnino in lastninsko pravico, ki nastajajo, kadar je del stvari v družbeni lastnini, na delu stvari pa je lastninska pravica, ker ta mejna razmerja niso urejena z zakonom o združenem delu.

Po predlogu za izdajo zakona so lahko imetniki lastninske, služnostne in zastavne pravice občani, društva in druge civilno-pravne osebe kot tudi družbene organizacije, za katere zakon ne določa, da lahko pridobivajo sredstva oziroma določene pravice na sredstvih in jih uporabljajo kot sredstva v družbeni lastnini.

Predlog za izdajo tega zakona izhaja s stališča, da razlikujemo tri temeljne oblike lastninske pravice, in sicer osebno lastninsko pravico, delovno zasebno lastninsko pravico in lastninsko pravico družbenih organizacij, društev in drugih civilno-pravnih oseb.

Osebno lastninsko pravico pridobi vsak občan s svojim delom, s proizvodnimi sredstvi in drugimi delovnimi sredstvi v družbeni lastnini, delovnimi sredstvi v lasti občanov in drugače, zaradi zadovoljevanja svojih potreb in interesov. Ta pravica zagotavlja delavcem in drugim delovnim ljudem, da svobodno in brez omejitev prispevajo, kar so pridobili s svojim delom zaradi zadovoljevanja svojih pravic, seveda pa tudi potreb in interesov.

Delovna zasebna lastninska pravica se pridobi na stvareh, ki so delovna sredstva na kmetijskem ali drugem zemljišču, poslovnih hišah ali poslovnih prostorih kakor tudi na drugih stvareh, ki jih delovni ljudje samostojno opravljajo z osebnim delom zaradi pridobivanja dohodka ali pridobivajo dohodek iz drugih naslovov, predvidenih z zakonom.

Kar gre za lastnino na proizvodnih in drugih delovnih sredstvih, se je bilo treba opredeliti in določiti ne le kakovostne, marveč tudi funkcionalne omejitve, ki opredeljujejo njeno delovno naravo.

Tovarišice in tovariši delegati, ker se s tem zakonom prvič v našem pravnem sistemu celovito določajo temeljna lastninsko-pravna razmerja, kot tudi glede pomena tega zakona, bo predlagatelj pazljivo preučil vsa mnenja, predloge in pobude, dane ob posvetovanjih v delovnih telesih zbora k predlogu za izdajo zakona.

Znano vam je, da je predlagatelj poslal predlog za izdajo zakona o temeljnih lastninsko-pravnih razmerjih skupščinam republik in skupščinama avtonomnih pokrajin, da bi organizirale razprave in široka posvetovanja z vsemi zainteresiranimi organi in organizacijami o predlaganih rešitvah. Predlagatelj je že prejel veliko mnenj, predlogov in pobud, ki bodo precej prispevale k temu, da bo zakon o temeljnih lastninsko-pravnih razmerjih v naslednjih fazah sprejemanja še boljši in da bo realno odseval stopnjo našega razvoja in naših potreb.

Predlagatelj pričakuje, da bo prišlo še več mnenj, predlogov in pobud vseh zainteresiranih organov in organizacij, znanstvenih ustanov, strokovnih in javnih delavcev, ki doslej še niso dali svojih mnenj, predlogov in pobud.

Izhajajoč iz tega, da se z zakonom o temeljnih lastninskih in pravnih razmerjih urejajo sistemska vprašanja temeljnih lastninsko-pravnih razmerij in upoštevajoč pomen zakona in zahtevnost snovi, ki jo ureja, je predlagatelj sprejel predlog zakonodajno-pravne komisije, naj zvezni zbor na današnji seji obravnava in sprejme predlog za izdajo tega zakona, na drugi seji pa obravnava besedilo zakonskega osnutka.

PREDSEDNIK DOBROSLAV ČULAFIČ:

Preden preidemo k obravnavi predloga za izdajo zakona v načelu, vam želim povedati še to.

Na podlagi predloga delovnih teles zveznega zbora, ki so obravnavala ta predlog za izdajo zakona, je predlagatelj – odbor za družbenoekonomske odnose, kakor ste že slišali, predlagal, naj bi ob izdaji tega zakona uporabili 139. člen našega poslovnika o tem, da bi zakonski osnutek obravnavali na posebni seji zbora.

Sprejme zbor ta predlog? (Sprejme.)

Je kdo proti? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor sprejel predlog, naj se ta zakonski osnutek obravnava na posebni seji zbora.

Začenjam načelno obravnavo predloga za izdajo zakona.

Želi kdo besedo? (Nihče.)

Predlagam, naj sprejme zbor tri sklepe:

1. Zbor sprejema predlog za izdajo zakona o temeljnih lastninsko-pravnih razmerjih.

2. Zbor bo na podlagi 139. člena svojega poslovnika obravnaval besedilo zakonskega predloga na posebni seji zbora.

3. Zbor zahteva, naj predlagatelj ob pripravljanju osnutka tega zakona upošteva predloge in mnenja delovnih teles zbora, predloge in mnenja, ki so jih poslale socialistične republike in socialistični avtonomni pokrajini, stališča in predloge zveznega izvršnega sveta kot tudi druga mnenja in predloge, ki jih je ali ki jih še bo prejel odbor.

Sprejmete te sklepe? (Da.)

Je kdo proti? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo sprejeli sklepe, ki sem jih prebral.

Na vrsti je *četrta* točka dnevnega reda:

Predlog za izdajo zakona o spremembi zakona o nadomestilih za terjatve iz socialnega zavarovanja, nastale v tujini, in predlog zakona

Delegatom smo poslali predlog za izdajo zakona s predlogom zakona ter poročili odbora za delo, zdravstvo in socialno politiko in zakonodajnoopravne komisije.¹³

Komisija za ugotavljanje istovetnosti besedil v jezikih narodov Jugoslavije je poslala poročilo, da je ugotovila istovetnost besedila tega zakonskega predloga v jezikih narodov Jugoslavije.¹⁴

Predstavniki zveznega izvršnega sveta je njegov član in predsednik zveznega komiteja za delo, zdravstvo in socialno varstvo Svetožar Pepovski.

Poročevalca delovnih teles zbora sta delegata Petar Habjan in Dimče Kozarov.

Začenjam načelno obravnavo predloga za izdajo zakona.

Želi kdo besedo? (Nihče.)

Začenjam obravnavo besedila zakonskega predloga.

Želi kdo besedo? (Nihče.)

Zakonski predlog dajem na glasovanje.

Kdor je *za*, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi.)

Je kdo *proti*? (Nihče.)

Se je kdo *vzdržal* glasovanja. (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor sprejel predlog zakona o spremembi zakona o nadomestilih za terjatve iz socialnega zavarovanja, nastale v tujini.¹⁵

Na vrsti je *peta* točka dnevnega reda:

Predlog programa sodelovanja skupščine SFRJ s predstavniškimi telesi drugih držav za leto 1979

Delegatom smo poslali predlog programa sodelovanja skupščine SFRJ s predstavniškimi telesi drugih držav za leto 1979.

Predstavniki predlagatelja je delegat Dušan Rakovac. V imenu odbora za zunanjo politiko bo imel uvodno besedo delegat Dušan Rakovac.

Besedo ima Dušan Rakovac.

DUŠAN RAKOVAC, predsednik odbora zveznega zbora za zunanjo politiko:

Tovarišice in tovariši delegati, najraje bi svoj kratek govor preložil, vendar sem dolžan kot poročevalec odbora to prebrati, zato vas prosim za potrpljenje.

Tovarišice in tovariši delegati, pred vami je predlog programa sodelovanja skupščine SFRJ s predstavniškimi telesi drugih držav za leto 1979, ki sta ga sestavila odbor zveznega zbora za zunanjo politiko in odbor zbora republik in pokrajin za ekonomske odnose s tujino.

V skladu s tretjim odstavkom 204. člena poslovnika skupščine SFRJ smo predlog tega programa poslali zboroma v obravnavo in sprejetje. Po obveznosti iz tretjega odstavka 309. člena ustave SFRJ, glede mednarodnega sodelovanja skupščine SFRJ je njeno predsedstvo preučilo ta predlog in dalo pripombe, ki so upoštevane. Ker je sodelovanje skupščine SFRJ s predstavniškimi telesi drugih držav integralni del celotne mednarodne dejavnosti naše države, je predlog tega programa usklajen s programom federalnih obiskov v celoti, in sicer po družbenem dogovoru o koordinaciji federalnih obiskov, katerega podpisnik je tudi skupščina SFRJ.

V uvodni obrazložitvi predloga programa so opisana politična merila, po katerih smo se ravnali v programiranju stikov in sodelovanja med skupščino SFRJ in parlamenti drugih držav. Prednost ima usmeritev k

¹³ Prilogi 18 in 19.

¹⁴ Priloga 10.

¹⁵ Zakon je objavljen v Uradnem listu SFRJ, št. 13 z dne 30. marca 1979, obrazložitev zakonskega predloga pa je v prilogi 30.

pospeševanju stikov s parlamenti neuvrščenih držav in sosednjih držav. Odločitev, da krepimo zveze s parlamenti neuvrščenih držav, je del trajne politike naše države, da razvija dvostranske odnose s temi državami na vseh področjih — političnem, ekonomskem in drugih.

Zvezni zbor je v sklepah z dne 11. julija 1978 poudaril pomen, ki ga pripisujemo krepitvi vseh oblik medsebojnega sodelovanja neuvrščenih držav in držav v razvoju za njihovo solidarnost in enotnost, za mednarodne odnose sploh ter za politični položaj in vlogo neuvrščenih držav in držav v razvoju v mednarodnih odnosih kot tudi njihov lasten hitrejši razvoj.

V tem letu dobivajo stiki skupščine SFRJ s parlamenti neuvrščenih držav in držav v razvoju še večji pomen s stališča priprav na šesto konferenco voditeljev držav in vlad neuvrščenih držav. Parlamenti neuvrščenih držav lahko, po globokem prepričanju odbora za zunanjo politiko, veliko prispevajo za enotnost gibanja neuvrščenih držav na podlagi zgodovinske vsebine neuvrščenega gibanja in njegove neblokovske narave kot tudi k njegovi samostojni vlogi v mednarodnih odnosih v korist miru in neodvisnosti držav in narodov, demokratizacije mednarodnih političnih in ekonomskih odnosov.

Utrjevanje vamosti narodov in držav na podlagi koeksistence in upoštevanje neodvisnosti, enakopravnosti in nevmešavanja v notranje zadeve drugih, neuporabe sile in reševanje spornih vprašanj po mirni poti in ne s silo in nadvlado — vse to zahteva angažiranje parlamentov neuvrščenih držav pri uresničevanju trajnih načel politike neuvrščenosti, zlasti še v današnjih razmerah.

Obiski tovariša Tita v Iraku, Kuvajtu, Siriji in Jordaniji, rezultati lanske ministrske konference neuvrščenih držav v Beogradu kot tudi nedavni izredni sestanek koordinacijskega biroja neuvrščenih držav v Maputu so vnovič potrdili zgodovinsko vsebino in samostojno vlogo gibanja neuvrščenih držav v mednarodnih odnosih, za kar se je odločila večina neuvrščenih držav.

Kar zadeva parlamentarno sodelovanje s sosednimi državami odseva predlog programa pripravljenost naše skupščine, da razvija in razširi ter izboljša sodelovanje s parlamenti vseh sosednjih držav v oblikah, sprejemljivih za obe strani. Odbora menita, da morajo biti parlamentami stiki s sosednimi državami intenzivnejši, pestrejši od stikov uradnih delegacij do srečanj delovnih teles.

Odbor je izhajal s stališča, da je takšna opredelitev v skladu z našo politiko dobrega sosedstva, ki je bila vnovič potrjena v izjavi predsednika Tita v Skopju 6. oktobra 1978, po kateri želi Jugoslavija dobre in prijateljske odnose z vsemi svojimi sosedi na podlagi znanih načel. Zavzema se za to, da se s sosednimi državami doseže večja frekvenca na mejah, da bi jih lahko ljudje svobodno prehajali. (Tako je že doseženo na meji z Italijo.)

Tovariš Tito je poudaril, da SFRJ nikoli ni imela zoper nobenega sosedo nikakršnih teritorialnih pretenzij in da bomo problem položaja narodnostnih manjšin kot dolgoročen problem reševali uspešneje, če bodo naši odnosi v celoti z neko sosedo boljši, če bo sodelovanje z njimi na vseh področjih razvitejše.

Ob sestavljanju predloga sodelovanja v tem letu sta odbor za zunanjo politiko in odbor za ekonomske odnose s tujino upoštevala stalno nalogo vseh nosilcev mednarodnega sodelovanja in s tem tudi naše skupščine, da mora vsak na svojem področju prispevati k uspešnemu razvoju naših ekonomskih odnosov s tujino, h krepitvi mednarodnega gospodarskega položaja Jugoslavije, odpravljanju nesorazmerij in negativnih trendov, ki se pojavljajo v ekonomskih odnosih z nekaterimi državami ali ekonomskimi grupacijami.

Naši parlamentarni stiki s tujimi parlamenti potekajo prek predstavnikov glavnih političnih sil teh držav. Bili so zelo pomembni za seznanjanje tujine z našim družbenopolitičnim in družbenoekonomskim sistemom, za katere vlada veliko zanimanje zaradi njune izvirnosti.

V sodobnem svetu pomeni krepitev udeležbe parlamentov v mednarodnem sodelovanju, bodisi na dvostranskem področju ali v glavnih mednarodnih dejavnostih, eno izmed oblik demokratizacije mednarodnih odnosov, za katere se zavzema naša država in neuvrščeno gibanje v celoti.

Zato tudi angažiranje skupščine SFRJ na tem področju nedvomno krepí takšno funkcijo mednarodnega parlamentarnega sodelovanja. Sodelovanje skupščine SFRJ s parlamenti drugih držav je oblika neposredne udeležbe delegatov v mednarodnih dejavnostih, kar vsekakor koristi bogatjenju delegatske funkcije.

Tovarišice in tovariši delegati, dovolite, da pomnim, da je ta program le orientacijski program parlamentarnega sodelovanja, saj vpliva na njegovo uresničevanje več okoliščin iz razvoja mednarodnih odnosov ali notranji položaj v nekaterih državah.

Po drugi strani bo potrebno v interesu izvajanja glavnih zunanjepolitičnih akcij in razvoja dvostranskih odnosov z državami dati ali sprejemati pobude za parlamentarne stike, ki niso v programu. Gre za manjše število problemov, v katerih bi odločalo predsedstvo skupščine SFRJ.

Iz vseh teh razlogov predlaga odbor za zunanjo politiko, naj zbor sprejme predlog programa sodelovanja skupščine SFRJ s predstavniškimi telesi drugih držav za leto 1979.

PREDSEDNIK DOBROSLAV ČULAFIĆ:

Začenjam obravnavo predloga programa.
Želi kdo govoriti? (Nihče.)

Predlagam, naj zvezni zbor sprejme predlog programa sodelovanja skupščine SFRJ s predstavniškimi telesi drugih držav za leto 1979.¹⁶

Sprejme zbor takšen sklep? (Sprejme.)

Na vrsti je *šesta* točka dnevnega reda:

Informacija o ukrepih, storjenih po ugotovitvah proračunske inšpekcije v letu 1977, in poročilo o ukrepih zvezne uprave carin po ugotovitvah proračunske inšpekcije za leti 1976 in 1977, da bi odpravili nepravilnosti v finančno-materialnem poslovanju

Delegatom smo poslali informacijo in poročilo ter poročili odbora za proračun federacije in odbora za vprašanja borcev in vojaških invalidov.¹⁶

Predlagatelja informacije in poročila sta zvezni sekretariat za finance in zvezna uprava carin.

V imenu predlagateljev informacije in poročila se udeležuje seje podsekretar v zveznem sekretariatu za finance Tarik Karavdić in direktor zvezne uprave carin Kemal Tarabar.

Poročevalec odbora za proračun federacije je delegat Muhamed Grebo.

Začenjam obravnavo informacije in poročila.

Želi kdo besedo? (Nihče.)

Dovolite, tovarišice in tovariši, da pri obravnavi te informacije in poročila preberem predlog sklepov, ki naj bi jih sprejel zvezni zbor v zvezi s to točko dnevnega reda. To so sklepi, ki so v bistvu sprejeti v teh dveh delovnih telesih, ki sta obravnavali poročilo in informacijo.

Predlagam, naj sprejme zbor te sklepe:

1. Na podlagi razprave, ki je potekala v odboru za proračun federacije in odboru za vprašanja borcev in vojaških invalidov ugotavlja zvezni zbor, da gre na področju proračunske porabe za pojave nezakonite, nenamenske in negospodarne uporabe sredstev kot tudi za kršitev predpisov, ki urejajo to porabo. Ti pojavi so škodljivi in nedopustni ne le s stališča predpisov, marveč povzročajo tudi družbenopolitično škodo in negativne posledice.

Zbor meni, da so ob izvajanju sankcij zoper kršilce predpisov v proračunski porabi nedopustni kakršnikoli kompromisi in da morajo pooblaščen inšpekcijski organi odločno in ustrezno ukrepati ter obveščati o tem pristojne organe in tako tudi zvezni zbor.

Zvezni zbor se zavzema za to, naj pridejo uporabniki proračuna, ki kršijo predpise v proračunski porabi, v enak položaj kot organizacije združenega dela, kadar storijo finančne prekrške.

2. Zbor ugotavlja, da je proračunska inšpekcija storila več ukrepov, da se odpravijo in odpravljajo

različni nezakoniti pojavi v uporabi proračunskih sredstev federacije, kar ima poleg finančnih učinkov tudi širši družbenopolitični pomen v varstvu zakonitosti in v preventivnem pogledu.

3. Zbor opozarja, da so v predpisih, ki urejajo uporabo proračunskih sredstev in vodenje evidence o tem, pravne praznine oziroma da ne vsebujejo natančno določenih sankcij za opustitve in nepravilnosti glede nenamenske in ekonomsko neutemeljene porabe sredstev. Zato nalaga zvezni zbor zveznemu izvršnemu svetu, naj predloži ustrezne dopolnitve predpisov ali izdajo novih, da bi dosegli ustrezno poenotenje normativnega urejanja vprašanj, ki se nanašajo na kontrolo proračunske porabe.

4. Zbor poudarja, da je treba preučiti in oceniti porabo proračunskih sredstev federacije na področju temeljnega borčevskega in invalidskega varstva. Zato zbor nalaga zveznemu izvršnemu svetu, naj izdela analizo stanja na tem področju glede racionalne in namenske porabe in predlaga potrebne ukrepe za odpravo ugotovljenih nepravilnosti.

5. Zvezni zbor nalaga zveznemu izvršnemu svetu, naj kar se da hitro pošlje informacijo o učinkovitosti funkcioniranja vseh z zakonom pooblaščenih služb na področju kontrole proračuna in zaključnega računa proračuna federacije, pri čemer naj bi bila po obsegu in vsebini izdelana na podlagi mnenj, pobud in predlogov s sej delovnih teles zbora, ki so zahtevala od zveznega izvršnega sveta, naj se izdela ta informacija.

6. Zvezni zbor nalaga zveznemu izvršnemu svetu, naj sestavi hkrati s poročilom o delu proračunske inšpekcije za leto 1978 pregled temeljnih vprašanj, povezanih z delom proračunske inšpekcije oziroma namensko in zakonito uporabo proračunskih sredstev.

Slišali ste predlog sklepov v zvezi s to točko dnevnega reda.

Sprejme zbor predlogov teh sklepov?

Želi kdo besedo v zvezi s tem?

Besedo ima delegat Eduard Cenčić.

EDUARD CENČIĆ (SR Hrvatska):

Ali je lahko za poročilo o borčevskem invalidskem varstvu določen rok? Naš odbor za borčevska vprašanja je podprl predlog odbora za proračun federacije, da je treba izdelati posebno informacijo. Se lahko določi za to rok?

PREDSEDNIK DOBROSLAV ČULAFIĆ:

Vprašajmo tovariša Milana Vukasovića, ali je mogoče določiti kakšen rok?

¹⁶ Prilogi 21 in 22.

MILAN VUKASOVIĆ, *predsednik zveznega komiteja za vpraša nja borcev in vojaških invalidov*:

To je povezano s proračunom. Nimamo nobenega posebnega sistema v zvezi s temi stroški. Ko bomo imeli zaključni račun in proračun, bomo lahko dali tudi to.

Drugič, sum o kakšnem razsipništvu glede borčevskega in invalidskega varstva ni utemeljen, saj je prek 90 odstotkov sredstev fiksiiranih z zakonskimi predpisi. Tu gre lahko za stroške zdravniških komisij, stroške zdraviliškega zdravljenja in zdravstveno varstvo. Nismo zadovoljni s stanjem in storili smo vrsto ukrepov. Lahko damo tudi informacijo, vendar se podatki o tem ne dajejo prek proračuna. Izvrševanje proračuna spremlja proračunska komisija, ne pa zvezni komite za vprašanja borcev in vojaških invalidov. Odgovorni smo za to, da spremljamo borčevsko in invalidsko varstvo.

PREDSEDNIK DOBROSLAV ČULAFIĆ:

Besedo ima tovariš Tarik Karavdić.

TARIK KARAVIDIĆ, *pomočnik zveznega sekretarja za finance*:

Spregovoriti bi želel v zvezi s četrto točko sklepov in v zvezi z vprašanji, ki jih je postavil delegat Eduard Cenčić.

Odbor je namreč že sklenil in naložil zveznemu sekretariatu za finance, da dá posebno podrobno informacijo o ugotovitvah inšpekcije na področju uporabe sredstev za borčevsko in invalidsko varstvo in o storjenih ukrepih.

To smo sprejeli in informacija je pripravljena. Imeli smo namen, da jo pošljemo odboru ta teden. Če bo sprejeta predlagana formulacija 4. točke, potem bi to zahtevalo postopek, predviden s poslovníkom zveznega izvršnega sveta. To naj bi bila torej informacija zveznega izvršnega sveta.

Zato bi prosil, če bi bilo mogoče, da ostanemo pri tistem sklepu odbora, če pa naša informacija ne bo zadostila zahtev odbora, potem bi lahko zvezni izvršni svet v morebitni razpravi v zboru dal o tem potrebno in podrobnejšo informacijo. Hitreje bomo prišli do tistega, kar je odbor zahteval ob razpravi v tej informaciji.

PREDSEDNIK DOBROSLAV ČULAFIĆ:

Tovariš Karavdić predlaga, naj se sklep pod številko 4 formulira tako, da bi ravnali po sklepu odbora, če pa bi zahtevali kakšno dopolnitev, naj bi o tem odločali takrat.

Želi še kdo besedo v zvezi s sklepi?

Prosim, da se izrečemo o predlogu tovariša Karavdića.

Osebo menim, da bi morali sprejeti tisto, kar je predlagal – naj bo zahteva omejena na tisto, kar je odbor zahteval, če pa ob razpravi ne bomo s tem zadovoljni, bomo potem zahtevali dopolnilna poročila. Se strinjate? (Strinjajo se.)

Že li še kdo besedo v zvezi s sklepi? (Nihče.)

Želim povedati, da na podlagi sklepa pod številko 4, ki se predlaga zboru v sprejetje, ne bi mogli skleniti, da zvezni zbor vnaprej dvomi o namenski porabi sredstev za borčevsko in invalidsko varstvo. Četrty sklep se glasi:

Zbor poudarja, da je treba preučiti in oceniti porabo proračunskih sredstev federacije na področju osnovnega borčevskega in invalidskega varstva. Zato nalaga zbor zveznemu izvršnemu svetu, naj izdela analizo stanja na tem področju glede racionalne namenske porabe in predloži potrebne ukrepe za odstranitev nepravilnosti.

Želi kdo besedo v zvezi s temi sklepi? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo sprejeli sklepe s to spremembo v 4. točki, ki jo je predlagal Tarik Karavdić.

Na vrsti je sedma točka dnevnega reda:

Predlog sklepov o zagotovitvi pogojev za napredek in uresničevanje borčevskega in invalidskega varstva

Delegatom smo poslali predlog sklepov.¹⁷

Glede na to, da je tudi zvezni izvršni svet obravnaval ta predlog sklepov in imel pripombe in predloge, je odbor za vprašanja borcev in vojaških invalidov kot predlagatelj sklepov skupaj s predstavniki zveznega izvršnega sveta uskladił novo besedilo predloga sklepov, v katerega so ustrezno vključene pripombe in predlogi zveznega izvršnega sveta. Novo besedilo smo vam poslali pred začetkom seje zбора.

Predstavniki predlagatelja je delegat Dušan Karanovski.

Začenjam obravnavo predloga sklepov.

Želi kdo besedo?

Besedo ima delegat Dušan Karanovski.

DUŠAN KARANOVSKI, *predstavniki odbora zveznega zbora za vprašanja borcev in vojaških invalidov*:

Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati, na seji zveznega zbora skupščine SFRJ 11. julija 1978 smo obravnavali informacijo zveznega komiteja za vprašanja borcev in vojaških invalidov o rezultatih v graditvi in izvajanju sistema temeljnih pravic borcev, vojaških

¹⁷ Priloga 23.

invalidov in družin padlih borcev s predlogi ukrepov za reševanje perečih vprašanj.

Obravnava te informacije v zveznem zboru je bila pred enajstim kongresom ZKJ in osimim kongresom ZZB NOV Jugoslavije. Zato je zbor sodil, da tokrat ne sprejme sklepov, marveč je sprejel informacijo kot usmeritev za nadaljnje delo in s sklepom naložil zveznemu komiteju za vprašanja borcev in vojaških invalidov, naj po kongresih pripravi za zbor predlog sklepov o izboljšanju invalidskega in borčevskega varstva, da bi lahko tako v sklepih razčlenili stališča kongresov.

Zvezni komite za vprašanja borcev in vojaških invalidov se je ravnal po sklepu zveznega zbora in pripravil osnutek sklepov ter jih poslal odboru v obravnavo.

Odbor za vprašanja borcev in vojaških invalidov je na seji 22. decembra 1978 sestavil delovno skupino iz članov odbora in jim naložil, da preuči osnutek sklepov, ki jih je pripravil zvezni komite za vprašanja borcev in vojaških invalidov.

Delovna skupina odbora je na podlagi osnutka sklepov in v skladu s stališči enajstega kongresa ZKJ in osmega kongresa ZZB NOV Jugoslavije izdelala predlog sklepov za odbor. Ta je na seji 28. februarja 1979 določil predlog sklepov in jih poslal zboru v sprejetje.

Predlog sklepov, ki je predložen zveznemu zboru, je obravnaval zvezni izvršni svet na seji 22. marca 1979. Ker je imel zvezni izvršni svet nekaj pripomb k predlaganemu besedilu sklepov, ki spreminjajo vsebino in ki prispevajo k izboljšanju besedila predlogov sklepov, je odbor na seji 26. marca letos sprejel vse pripombe zveznega izvršnega sveta.

Te pripombe so v besedilu, ki smo vam ga danes razdelili in so natisnjene z velikimi črkami, medtem ko je besedilo, ki smo ga predlagali za črtanje, prečrtano.

Po predlaganih sklepih naj bi težišče dejavnosti v prihodnjem obdobju usmerili poglobitnim vprašanjem borčevskega in invalidskega varstva.

Prvič, v bližnjih spremembah in dopolnitvah zveznih zakonov, ki urejajo in zagotavljajo temeljne pravice borcev, vojaških invalidov in družin padlih borcev je potrebno nadaljnje usklajevanje teh zakonov s smernicami začrtane politike o izboljšanju borčevskega in invalidskega varstva. S tem usklajevanjem zveznih zakonov naj bi ustvarili ugodne možnosti za učinkovitejšo uresničevanje temeljnih pravic, natančnejše opredeljevanje posameznih določb in meril za enotno uporabo predpisov, poenostavitev postopka kodifikacije sorodnih zakonov, napredek in prilagajanje evidence o uživalcih pravic, načinu kontrole uporabe proračunskih sredstev za ta namen in pogoje za učinkovitejše delo organov in služb za borčevsko in invalidsko varstvo.

Drugič, v okviru priprav na izdajo zakona o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja je potrebno pravočasno pripraviti predloge ustreznih rešitev za ureditev pokojninskih pravic borcev. S pred-

logi rešitev naj bi predvsem zagotovili ustrežnejše vrednotenje udeležbe v NOB kot dejavnika minulega dela, od česar je v marsičem odvisen gmotni položaj borcev v sistemu pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Tretjič, za učinkovitejše in kvalitetnejše zdravstveno varstvo borcev, vojaških invalidov in družin padlih borcev je potrebno doseči popolnejše sodelovanje pristojnih organov, samoupravnih interesnih skupnosti in zdravstvenih organizacij združenega dela in zagotoviti racionalno uporabo sredstev zdravstvenega varstva. Zdravstveno varstvo borcev in vojaških invalidov mora dobiti ustrezno mesto in pomen v statutih, razvojnih in delovnih programih samoupravnih interesnih skupnosti, v skupščinah teh skupnosti pa naj se oblikujejo delovna telesa za vprašanja zdravstvenega varstva borcev in vojaških invalidov, da bi se organizirano izvajale posamezne oblike zdravstvenega varstva, kot so hišna nega, patronažna služba in sistemski pregledi.

Četrtrič, potrebno je sporazumno določiti čim bolj enotne osnove, merila in kriterije za skladnejši razvoj dopolnilnega borčevskega in invalidskega varstva, ki se ureja z republiškimi in pokrajinskimi predpisi, pri čemer je treba upoštevati utemeljenost obstoja nekaterih razlik v višini dajatev, kot so specifične potrebe in možnosti posameznih republik in pokrajin in celo območij.

Ti sklepi izhajajo iz družbene potrebe nadaljnega izboljševanja in podružbljanja borčevskega in invalidskega varstva in njegovega prilagajanja ne le doseženi stopnji družbenoekonomskega razvoja, marveč tudi potrebam uporabnikov tega varstva.

Prav tako je potrebno kompleksno pregledati vzroke stanja, ki otežujejo učinkovitejšo uresničevanje pravic in povzročajo negospodarno uporabo proračunskih sredstev.

Odbor sodi, da ni mogoče govoriti o zagotovitvi pogojev za učinkovitejšo uresničevanje pravic, ne da bi podrobno preskusili in dogradili sistem borčevskega in invalidskega varstva, ne da bi objektivizirali merila in dosledno izvajali predpise brez kontrole uporabe sredstev in brez zagotavljanja pogojev za učinkovitejše delo upravnih organov in strokovnih služb, ki se ukvarjajo z uresničevanjem pravic borcev in vojaških invalidov.

Ob realizaciji predlaganih sklepov je treba doseči čim bolj popolno sodelovanje skupščinskih teles, borčevskih organizacij, upravnih organov in samoupravnih interesnih skupnosti v graditvi skupnih stališč o načinu reševanja borčevskih problemov. Posebno je pomembna vloga in pomen borčevskih organizacij glede pobud, večje zavzetosti delegacij in delegatov v obravnavanju nekaterih problemov v skupščinah družbenopolitičnih skupnosti in samoupravnih interesnih skupnostih.

Predlog sklepov se ne zavzema za razširitev sedanjih temeljnih pravic na nove kategorije borcev, niti ne predvideva uvedbe novih oblik temeljnih pravic za

sedanje kategorije uživalcev, kar je prav tako v skladu s sklepi in odločitvami kongresa.

Sklepi so naravnani k temu, naj se v okviru obstoječih sredstev, ki jih dajemo za borčevsko in invalidsko varstvo, zagotovi višja in kakovostnejša raven varstva, hitrejša in preprostejša uveljavljanje pravic ter gospodarna in zakonita uporaba sredstev na tem področju.

Uresničevanje predlaganih sklepov bi morali zagotoviti z akcijo in dejavnostjo tega zbora in njegovih delovnih teles ter tudi vseh drugih družbenih subjektov, ki sodelujejo v oblikovanju in izvajanju borčevskega in invalidskega varstva na vseh ravneh.

Prosim zbor, da sprejme predlagano besedilo sklepov.

PREDSEDNIK DOBROSLAV ČULAFIČ:

Želi še kdo besedo?

Besedo ima delegat Muhamed Grebo.

MUHAMED GREBO, član odbora zveznega zbora za vprašanje borcev in vojaških invalidov:

Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati, dosednji razvoj sistema borčevskega invalidskega varstva jasno govori, da smo dosegli velike uspehe v materialni in socialni varnosti borcev, vojaških invalidov in družin padlih borcev. Varstvo se je krepilo in razvijalo v skladu z razvojem našega družbenoekonomskega sistema in materialnih možnosti družbe.

Družbena skupnost si zelo prizadeva, da bi rešila borčevske probleme in daje velika sredstva za borčevsko in invalidsko varstvo na ravni federacije in tudi na ravni republik in pokrajin, občin in delovnih organizacij. Ugotavljamo, da je v dosedanjem razvoju dosežena visoka stopnja družbene skrbi za borce in da ima družba v celoti veliko razumevanje za ustvarjanje pogojev in zagotavljanje sredstev za reševanje borčevskih vprašanj.

Ne da bi zmanjševali pomen doseženih uspehov v tem varstvu, lahko ugotovimo, da je sistem pravic borcev in vojaških invalidov obremenjen z resnimi težavami in problemi. Problemi so zdaj drugačne narave, niso več materialni, terjajo pa večjo družbeno skrb in napore. Kar je družba zagotovila, mora lažje in brez večjih zapletov prodreti do tistih, ki so jim sredstva namenjena, do uživalcev pravic. Borci in vojaški invalidi imajo velike težave, ko uveljavljajo pravice, in sicer zaradi zapletenosti postopka, nenatančnosti zakonskih predpisov nezadostnega organiziranja zdravstvene službe, nesposobnosti upravnih organov za borčevsko in invalidsko varstvo v občinah in podobno.

Opozorim naj samo na en, toda zelo pereč problem borcev in vojaških invalidov — uveljavljanje pravice do

zdravstvenega varstva. Ta problem je vsak dan ostrejši, glede na to, da so borci in vojaški invalidi v že visokih letih, z načetim zdravjem in da je veliko borcev že v pokoju. Med njimi je veliko samohranilcev in onemoglih oseb, ki zelo težko dosežejo zdravstveno varstvo, saj ne morejo priti do zdravnika, čakati v vrsti na pregled, še pred tem pa morajo opraviti zapleten administrativen postopek.

Razglašeno je načelo podružbljanja borčevskega varstva, ki pa se le počasi uresničuje. Ta problematika še vedno ni dobila svojega mesta na sejah skupščin samoupravnih interesnih skupnosti. Ni doseženo, da bi določeni kategoriji borcev dali prednost ob posvetovanjih, da bi vzpostavili takšne odnose, kjer bi se usklajevali interesi med izvajalci in uporabniki storitev, kjer se uresničujejo pogodbeni razmerja med samoupravnimi interesnimi skupnostmi in zdravstvenimi organizacijami združenega dela.

Razprava o tem vprašanju kot tudi o drugih vprašanjih na seji našega zbora ima namen, da se prek sklepov, ki so danes predmet naše razprave, doseže večja zavzetost delegatov in delegacij borčevskih organizacij, da bi tako zagotovili ob sprejemanju programov na področju zdravstvene dejavnosti ustrezno mesto in pomen zdravstvenemu varstvu borcev in vojaških invalidov.

To pomeni, da bi se morali hitreje ukvarjati z metodologijo za opravljanje sistematskih pregledov borcev in vojnih invalidov kot tudi da bi poskrbeli za zgodnje odkrivanje bolezni, hitrejša diagnosticiranje, bolnišnično in podaljšano zdravljenje in, kar je zlasti pomembno — spremljanje zdravstvenega stanja borcev in vojaških invalidov. Nešteto je možnosti, da se to doseže. Ena izmed teh možnosti je, da se ob angažiranju služb za borčevsko in invalidsko varstvo, borčevskih organizacij, krajevnih skupnosti in krajevnih združenj, ob aktivni udeležbi zdravstvene službe ugotovijo potrebe po načrtnem organiziranju zdravljenja in nege na domu kot tudi patronažne službe, da se ob angažiranju borčevskih organizacij, delegatov samoupravnih interesnih skupnosti in zdravstvenih zavodov določijo merila o prednostih zdravljenja določenih kategorij borcev, vojaških invalidov in družin padlih borcev.

Zelo pomembno in potrebno je pri programiranju zdravstvenega varstva predvideti možnost za posredovanje med zdravniki v bolnicah in kliničnih centrih glede nastanitve, diagnostike in zdravljenja borcev in vojnih vojaških invalidov.

Za ohranitev in izboljšanje zdravstvenega stanja borcev in vojaških invalidov so izredno pomembni preventivno zdravstveno varstvo, obstoječe možnosti uporabe rekreacijskih središč, kar borci in vojaški invalidi premalo izkoriščajo, itd.

V tej luči moramo preučiti pomen topliškega in klimatskega zdravljenja kot podaljšane oblike zdravljenja in rehabilitacije, da bi tako zagotovili uspešno

opravljanje delovnih in življenjskih funkcij borcev in invalidov. Skratka, potrebna je večja družbena skrb vseh subjektov za ohranitev in izboljšanje zdravstvenega stanja borcev in vojnih vojaških invalidov.

Odbor za vprašanja borcev in vojaških invalidov, katerega član sem, je večkrat ugotavljal in opozarjal, da je mogoče z gospodamejšo uporabo sredstev zagotoviti neprimerno višjo raven in kakovost borčevskega in invalidskega varstva. Na to smo opozorili pri obravnavi poročila o ugotovitvah proračunske inšpekcije in pri obravnavi analiz in številnih pripomb v zvezi s funkcioniranjem sistema borčevskega in invalidskega varstva.

Na sejah odbora je bilo ocenjeno, da se sredstva, ki jih zagotavlja družba za borčevsko in invalidsko varstvo, neracionalno in nenamensko uporabljajo, na to pa je opozorila tudi proračunska inšpekcija pri dograjevanju in izboljševanju borčevske zakonodaje. Menim, da smo prišli v takšno fazo, da bi morali sistem temeljnega borčevskega in invalidskega varstva v celoti podrobneje pregledati in preskusiti, da bi ga izboljšali, dogradili in podružbili.

Menim tudi, naj se ne bi več zatekli k delnim ukrepom pri reševanju posameznih problemov, saj se tako le še poglobljajo razlike in neskladnosti, ki so že doslej zelo ostre.

Predlagani sklepi kot tudi amandmaji zveznega izvršnega sveta so usmerjeni k temu, da se borčevska in invalidska problematika rešuje v celoti in da bo težišče našega dela v prihodnjem obdobju naravnano k vsem ključnim vprašanjem s tega področja.

Zato menim, da so ponujeni sklepi podlaga tudi za izdelavo akcijskega programa ukrepov na področju borčevskega in invalidskega varstva. Verjetno ni potrebno, da pridejo v sklepe tudi stanovanjski problemi borcev. Ker pa je bilo na kongresu ZZB NOV veliko povedanega o tem, bi le pozval vse delegate, da se zavzemajo za to, da bi vprašanje borčevskih stanovanj rešili čimprej, saj bomo lahko v desetih letih ali kakšnem letu več, ko bo naša družba bogatejša, namenili precej sredstev za to področje, vendar borcev takrat ne bo ali pa le zelo malo. Drugače povedano, imeli bomo denar, imeli bomo stanovanja, ne bomo pa jih imeli komu ponuditi.

K temu sklepu me je pripeljala vest, ki sem jo davi slišal prek radia — da je predsedujoči v predsedstvu Zveze komunistov tovariš Branko Nikulić na partijski konferenci v Kragujevcu med drugim dejal, da ne bi smel oditi noben delavec v pokoj, ne da bi imel rešeno stanovanjsko vprašanje. Če je tako urejeno za delavce, potem sklepam, da bi moral tem prej vsak borec pred odhodom v pokoj ali pred odhodom v večni počitek rešiti svoj stanovanjski problem.

Želi še kdo besedo?

Besedo ima delegat Borislav Drmončić.

BORISLAV DRMONČIĆ (SR Srbija):

Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati, svojo razpravo moram skrajšati po razpravi tovariša Greba in tistim, kar je povedal predsednik odbora. Omejil se bom in skušal bom vašo pozornost pritegniti le k problemu, ki ga obravnava četrta točka predlaganih sklepov. Gre za stanovanja. V četrti točki je rečeno: „Navzlic doseženim uspehom ostaja še naprej pereče zagotavljanje stanovanj za borce.“

Izhajam iz tega, kar je bilo doslej storjenega na tem področju. V Socialistični republiki Srbiji in obeh pokrajinah smo dvakrat v mestih ugotavljali število borcev brez stanovanj — leta 1959 in 1960. Zvezni odbor ZZB NOV Jugoslavije je junija sprejel enotna merila in kriterije za reševanje nerešenih stanovanjskih problemov borcev od leta 1965 do leta 1970. Gradnja borčevskih stanovanj je bila financirana iz proračuna federacije (vsako leto po dve milijardi dinarjev), iz dela čistega prihodka jugoslovanske loterije in iz republiških in pokrajinskih proračunov. Ta sredstva so bila razdeljena občinam kot del udeležbe pri urejanju stanovanjskih problemov za borce do 9. septembra 1943, seveda ob uporabi meril in kriterijev, ki jih je sprejel leta 1964 zvezni odbor ZZB NOV Jugoslavije. Vsa ta merila in sredstva so bila uporabljena, tako da je bila financirana graditev borčevskih stanovanj do leta 1970, ko sta se spremenila način financiranja in graditev borčevskih stanovanj. Sklepali smo, da so nerešeni problemi, ki smo jih ugotovili v letih 1959 in 1960, že rešeni in tako smo nehali dajati sredstva na ta način — da bi iz teh virov financirali graditev borčevskih stanovanj.

Četrta točka predlaganih sklepov govori o tem, da se od doslej vloženih sredstev za graditev borčevskih stanovanj izloča del amortizacije in del anuitet in da se s temi sredstvi, ki se akumulirajo pri samoupravnih interesnih stanovanjskih skupnostih, financira nadaljnja graditev stanovanj in rešujejo stanovanjski problemi in vprašanja stanovanj za borce.

Na ožjih območjih verjetno to ne bodo velika sredstva. Velika so le na večjih območjih, na ravni federacije. Toda v okvirih občin in interesnih stanovanjskih skupnosti ne bodo pomembna. Ta točka je tako formulirana, da bo izzvala poplavo novih zahtev, saj nobenega ne omejuje, da bi se vnovič prijavil za rešitev svojega stanovanjskega vprašanja. Potemtakem se pojavljajo problemi, ki smo jih nekoč reševali. Spet se bodo pojavili posamezniki in zahtevali, naj jim rešimo stanovanjsko vprašanje zaradi povečanja števila družinskih članov itd., da ne govorim o drugih kategorijah borcev, ki doslej niso mogli priti na dnevni red za rešitev svojega stanovanjskega vprašanja. Mislim na borce po 9.

septembru 1943. Razmislimo tudi o dejstvu, da so prenehali veljati kriteriji in merila. Pričakujem torej poplavo takšnih zahtev.

Zdaj so vprašanja sredstva, ki naj bi jih tako izločali. Ne bo jih dovolj. Kaj storiti v takšnem položaju in kako poiskati ustrezne rešitve? Zakaj vseh problemov ne bo mogoče rešiti na ta način.

PREDSEDNIK DOBROSLAV ČULAFIČ:

Želi še kdo besedo? (Nihče.)

Tovariši, ki so govorili, niso imeli konkretnih amandmajev k predlogu sklepov, zato vprašam zbor, ali ga sprejme? (Sprejme.)

Ugotavljam, da je zbor sprejel predlog sklepov o zagotovitvi pogojev za napredek uresničevanja borčevskega in invalidskega varstva.

Na vrsti je *osma* točka dnevnega reda:

Predlog odloka o urejanju in izdajanju stenografskih zapiskov s sej zborov skupščine SFRJ

Zvezni zbor je na seji 27. novembra 1978 sprejel predlog odloka o urejanju in izdajanju stenografskih zapiskov s sej zborov skupščine SFRJ. Ker predlog odloka ni bil sprejet v istovetnem besedilu v zveznem zboru in zboru republik in pokrajin, je zvezni zbor na seji 26. decembra s sklepom naložil komisiji za obveščanje, naj opravi potrebno usklajevanje.

Komisija za obveščanje je poslala usklajeno besedilo amandmaja k predlogu odloka, ki smo vam ga poslali.¹⁸

Začenjam obravnavo predloga odloka skupaj z amandmajem predlagatelja, ki je bil v istovetnem besedilu predložen zveznemu zboru in zboru republik in pokrajin.

Želi kdo besedo? (Nihče.)

Dajem na glasovanje predlog odloka o urejanju in izdajanju stenografskih zapiskov s sej zborov.

Kdor je *za*, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi.)

Je kdo *proti*? (Nihče.)

Se je kdo *vzdržal* glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor sprejel predlog odloka o urejanju in izdajanju stenografskih zapiskov s sej zborov skupščine SFRJ skupaj z amandmajem predlagatelja.

Na vrsti je *deveta* točka dnevnega reda:

Predlog predsedstva SFRJ za izvolitev sodnika Ustavnega sodišča Jugoslavije

Delegatom smo poslali predlog predsedstva SFRJ.¹⁹

Začenjam obravnavo predloga za izvolitev sodnika Ustavnega sodišča Jugoslavije.

Želi kdo besedo? (Nihče.)

Predlog za izvolitev dajem na glasovanje.

Kdor je *za* ta predlog, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi.)

Je kdo *proti*? (Nihče.)

Se je kdo *vzdržal* glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor sprejel predlog predsedstva SFRJ, naj bi za sodnika Ustavnega sodišča Jugoslavije izvolili dosedanjega generalnega sekretarja predsedstva SFRJ Slavka Kuharja.

Čestitamo tovarišu Kuharju!

Na vrsti je *deseta* točka dnevnega reda:

Predlog za imenovanje namestnika generalnega direktorja zveznega zavoda za družbeno planiranje

Delegatom smo razdelili predlog komisije skupščine SFRJ za volitve in imenovanja.²⁰

Predstavniki komisije je delegat Drago Seliger.

Začenjam obravnavo.

Želi kdo besedo? (Nihče.)

Predlog dajem na glasovanje.

Kdor je *za*, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi.)

Je kdo *proti*? (Nihče.)

Se je kdo *vzdržal* glasovanja? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor sprejel predlog komisije skupščine SFRJ za volitve in imenovanja, naj bi za namestnika generalnega direktorja zveznega zavoda za družbeno planiranje imenovali dosedanjega glavnega direktorja pošne hranilnice v Beogradu Anta Zmijarevića.

Čestitamo tovarišu Zmijareviću.

Na vrsti je *enajsta* točka dnevnega reda:

Predlog za razrešitev in izvolitev delegatov v skupna delovna telesa skupščine SFRJ in delovna telesa zveznega zbora skupščine SFRJ

Delegatom smo razdelili predlog komisije skupščine SFRJ za volitve in imenovanja.²¹

Predstavniki komisije je delegat Drago Seliger.

Začenjam obravnavo.

Želi kdo besedo? (Nihče.)

Predlog dajem na glasovanje.

Kdor je *za*, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi.)

Je kdo *proti*? (Nihče.)

Se je kdo *vzdržal* glasovanja? (Nihče.)

¹⁸ Priloga 24.

¹⁹ Priloga 25.

²⁰ Priloga 26.

²¹ Priloga 27.

Ugotavljam, da je zbor sprejel predlog, naj bi delegata v zveznem zboru inž. Stanoja Kipića razrešili kot člana administrativne komisije skupščine SFRJ, za člana te komisije pa izvoli delegata v zveznem zboru Halila Fejzulaha.

Drugič, delegat v zveznem zboru Milenko Radovanov se razreši kot član odbora zveznega zbora za notranjo politiko, za člana tega odbora pa naj bi izvolili delegata v zveznem zboru Miloša Nikolčina in Straša Hristova; delegata v zveznem zboru Antona Krstovića naj bi izvolili za člana odbora zveznega zbora za

pravosodje, delegata v zveznem zboru Božina Jovanovića pa razrešili kot člana uredniškega odbora za izdajanje biltena Jugoslovanska skupščina in drugih publikacij skupščine SFRJ, namenjenih tujini, za člana tega odbora pa naj bi izvolili delegatko v zveznem zboru Natalijo Mačuzić.

S tem smo končali dnevni red današnje seje.

Končujem sejo zbora.

(Seja se je končala ob 13,45.)

Skupščina SFRJ
Zvezni zbor
Odbor za družbenopolitične odnose
AS 594/20
14. marca 1979
Beograd

Priloga 1

POROČILO

O PRIPRAVI PREDLOGA RESOLUCIJE O NADALJNJEM RAZVOJU KRAJEVNIH SKUPNOSTI NA PODLAGI USTAVE SFRJ, Z OBRAZLOŽITVIJO PREDLOGA RESOLUCIJE

I

1. Dosedanje delo v zvezi z resolucijo o krajevnih skupnostih

Zvezni svet za vprašanja družbene ureditve in zvezni svet za gospodarski razvoj in ekonomsko politiko sta na skupni seji 29. marca 1977 pri obravnavi aktualnih problemov dela in razvoja krajevnih skupnosti na podlagi ustave SFRJ dala pobudo, naj skupščina SFRJ sprejme resolucijo o aktualnih vprašanjih uresničevanja ustavne koncepcije krajevnih skupnosti in o smereh nadaljnje graditve krajevnih skupnosti. Ob tej priložnosti je bilo zavzeto stališče, da pridobljene izkušnje pri dosedanjem razvoju krajevnih skupnosti na podlagi ustave SFRJ omogočajo, da se konkretnije razčleni vloga krajevnih skupnosti in določijo smeri nadaljnjega razvoja.

To pobudo je kot pristojni zbor sprejel zvezni zbor skupščine SFRJ in za predlagatelja resolucije določil odbor za družbenopolitične odnose. Odbor je na podlagi mnenj in stališč zveznih svetov in kritične analize dosedanjega razvoja krajevnih skupnosti na podlagi ustave SFRJ pripravil osnutek resolucije o nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti na podlagi ustave SFRJ in ga poslal zveznemu zboru, da bi ga sprejel.

Ob sprejetju osnutka resolucije o nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti na podlagi ustave SFRJ je zvezni zbor na seji 28. februarja 1978 sprejel sklep, naj odbor za družbenopolitične odnose kot predlagatelj pripravi predlog resolucije in pri tem upošteva pripombe, predloge in pobude, ki so dane k osnutku resolucije.

Pripombe in predloge k osnutku resolucije so dala tudi določena delovna telesa zveznega zbora, zakonodajnoppravna komisija in odbor za delo, zdravstvo in socialno politiko.

Odbor zveznega zbora za družbenopolitične odnose je poleg pravno redakcijskih pripomb in predlogov zakonodajnoppravne komisije sprejel predloge in pobude odbora za delo, zdravstvo in socialno politiko in zakonodajnoppravne komisije, ki opozarjajo na to, da je treba določene rešitve in stališča celoviteje, ustrezneje in natančneje razčleniti in prikazati v predlogu resolucije.

Zvezni zbor je na seji 19. aprila 1978 sklenil, da ne bo sprejel predloga resolucije, temveč je določil besedilo predloga resolucije in s svojim sklepom pozval vse

samoupravne organizacije in skupnosti ter zainteresirane organe, družbenopolitične organizacije in znanstvene in strokovne organizacije, naj širše razpravljajo o besedilu predloga resolucije ter s svojimi mnenji in predlogi prispevajo k temu, da bi poiskali čim ustrežnejše in popolnejše rešitve.

Zbor je tudi naložil odboru za družbenopolitične odnose, naj kot predlagatelj na podlagi navedenih mnenj in predlogov v delovnih telesih zborov skupščine SFRJ ter mnenj in predlogov, danih med razpravo v delegatski bazi, pripravi predlog resolucije in ga pošlje zveznemu zboru v obravnavo in sprejetje.

Sekcija za politični sistem zvezne konference SZDLJ in konferenca Krajevna skupnost in družina sta bili nosilki široke razprave o besedilu predloga resolucije, zveznemu zboru pa sta predložili poročilo o rezultatih razprave z ugotovitvami in predlogi.

2. Nekatere značilnosti razprave o besedilu predloga resolucije

Čeprav ni bilo besedilo predloga resolucije v formalnem smislu dano v javno razpravo, je bila zaradi velike zainteresiranosti vseh samoupravnih, državnih in sploh družbenih dejavnikov pravzaprav izpeljana javna razprava v delegatski bazi o besedilu predloga resolucije, za to pa so bili ustvarjeni tudi drugi pogoji (objavlja besedila predloga resolucije in podobno).

Zato je bilo besedilo predloga resolucije objavljeno v relativno velikem številu izvodov in bilo dostopno vsem samoupravnim organizacijam in skupnostim ter zainteresiranim organom in družbenopolitičnim organizacijam. Zvezni zbor skupščine SFRJ je razmnožil besedilo predloga resolucije v več tisoč izvodih in ga poslal zainteresiranim družbenim strukturam na ravni federacije, republik in avtonomnih pokrajin v jezikih narodov in narodnosti. List Krajevna skupnost – organ konference Krajevna skupnost in družina je objavil predlog resolucije v 25.000 izvodih. Redakcija lista Krajevna skupnost je natisnila posebno brošuro s predlogom resolucije, s stališči zveznih svetov iz marca 1977 in drugimi materiali v nakladi 30.000 izvodov.

V SR Bodni in Hercegovini in SR Črni gori je bil predlog resolucije natisnjen kot priloga delovnih listov Oslobođenje i Pobjeda, v SR Sloveniji pa kot priloga revije Občan – glasila skupnosti slovenskih občin.

Vse republiške in pokrajinske konference Socialistične zveze delovnega ljudstva so razmnožile in poslale besedilo predloga resolucije v jezikih narodov in narodnosti vsem občinam, več občin in mest pa je razmnožilo in poslalo predlog resolucije krajevnim skupnostim.

Konferenca Krajevna skupnost in družina je v sodelovanju z ustreznimi republiškimi oziroma pokrajinskimi konferencami in odbori za razvoj krajevnih skupnosti, ob konzultaciji in aktivnem sodelovanju sekcije Zvezne konference SZDLJ za družbenopolitični sistem, organizirala več medrepubliških delovnih posvetovanj, na katerih so razpravljali med drugim o samoupravni strukturi in delegatskem mehanizmu v krajevni skupnosti, o materialni bazi in financiranju dejavnosti krajevnih skupnosti, o samoupravnem planiranju v krajevni skupnosti itd.

Poleg razprav v družbeni bazi so o besedilu predloga resolucije izmenjavali mnenja tudi predstavniki vseh družbenih struktur v občinah. Na teh razpravah, ki so jim pogosto prisostvovali tudi vsi najodgovornejši družbeni dejavniki v občini, so obravnavali stanje razvoja krajevnih skupnosti v konkretnem okolju, pojasnjevali pereča vprašanja in skupaj iskali najboljše rešitve ter določali poti za njihovo realizacijo v praksi.

Za razpravo o besedilu predloga resolucije je bilo značilno široko vključevanje delovnih ljudi in občanov v krajevnih skupnostih, zlasti pa so bile angažirane krajevne organizacije SZDL ter občinske organizacije SZDL.

V številnih okoljih so izkoristili razpravo za kritično preučevanje dosežene stopnje pri uresničevanju ustavne koncepcije krajevnih skupnosti, tako da so ob besedilu predloga resolucije hkrati preučevali najkonkretnjše praktične probleme in obravnavali možnosti za izvajanje rešitev, ki so dane v besedilu predloga resolucije. Za razpravo je imelo poseben pomen tudi dejstvo, da so tukaj aktivno sodelovali vsi družbeni dejavniki v občinah, ki so zainteresirani za nadaljnji uspešen razvoj samoupravljanja v krajevnih skupnostih in za oživljanje ustavne koncepcije krajevnih skupnosti. Zlasti je pomembno tudi to, da so v številnih občinah in regijah že med javno razpravo začeli izvajati rešitve iz besedila predloga resolucije.

Analiza pripomb in predlogov iz širše razprave opozarja na koristnost pobude za sprejetje resolucije, na pozitivno oceno vsebine besedila predloga resolucije tako glede zajemanja problematike krajevnih skupnosti kot tudi glede ponujenih rešitev.

Med širšo razpravo so prišli do izraza številni predlogi in pobude, da se popolneje in konkretnije obdelajo vprašanja: v zvezi s povezovanjem TOZD in krajevnih skupnosti v različnih pogojih, ki se pojavljajo v praksi; v zvezi z vlogo in odgovornostjo sindikatov glede povezovanja samoupravljanja v TOZD in krajevnih skupnostih; v zvezi z mestom in vlogo enot oziroma SIS v krajevnih skupnostih; pristojnostjo zborov krajevnih skupnosti, velikostjo oblikovanja krajevnih skupnosti; v zvezi z vključevanjem krajevnih skupnosti v sistem družbenega planiranja; financiranjem dejavnosti in materialno bazo krajevnih skupnosti; vlogo hišne samouprave; v zvezi z dejavnostjo sveta potrošnikov, nalogami krajevnih skupnosti na področju ljudske obrambe in družbene samozaščite itd.

V pripombah in predlogih je med drugim opozorjeno na to, da je treba natančneje razčleniti odnose krajevnih pisarn in krajevnih skupnosti; da mora resolucija poudariti nujnost poenostavljanja predpisov o vodenju knjigovodstva v krajevnih skupnostih; da je treba poudariti nevzdržnost prakse, da se samoprispevki delovnih ljudi in občanov obremenjujejo z davki in prispevki; da se zahteva sprememba obstoječih predpisov, po katerih se samoprispevki krajevnih skupnosti akumulirajo na zbirnih računih v občinah; da je treba z resolucijo priporočiti, naj občine in širše družbenopolitične skupnosti pomagajo krajevnim skupnostim pri pripravi novih statutov; da je treba v resolucijo vključiti tudi dejavnost krajevnih skupnosti za varstvo človekovega okolja; da je treba vlogo malega gospodarstva poudariti v razvojnih načrtih krajevnih skupnosti ne le s stališča razvoja deficitarnih storitvenih dejavnosti, temveč tudi s stališča povečanja celotnega obsega zaposlovanja, reševanja problemov družbene pomoči družini in gospodinjstvu pri ustvarjanju večjega celotnega dohodka v krajevni skupnosti in v občinah; da je treba posvetiti večjo pozornost novi vlogi mirovnih svetov kot samoupravnih sodišč itd.

Udeleženci dosedanje razprave posebej poudarjajo nujnost organiziranja družbene akcije za usposabljanje kadrov za funkcije samoupravljanja v krajevni skupnosti in se zavzemajo za to, da bi dobilo to vprašanje vidnejše mesto v resoluciji.

Pri izdelavi predloga resolucije so bile upoštevane vse tiste pripombe in predlogi, ki so se gibal v okviru pravic in dolžnosti federacije in ki prispevajo k preciziranju predlaganih rešitev. Niso pa bile sprejete pripombe in predlogi, v katerih ni dovolj upoštevano to, da so predvsem socialistične republike in socialistični pokrajini ter občine odgovorne za nadaljnjo demokratizacijo odnosov in podružbljanje politike, pri čemer ima krajevna skupnost eno najpomembnejših vlog in mora biti zato še nadalje v središču njihove pozornosti.

II

Osnovne rešitve v predlogu resolucije

Poleg resolucije o nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti na temeljih ustave SFRJ, ki ga je določil odbor na podlagi predlogov in pobud, ki so jih dali v široki razpravi, sestavlja krajša preambula in štirje deli.

V preambuli predloga resolucije je poudarjeno, da izvira skupščina SFRJ pri sprejetju resolucije iz potrebe po nadaljnji razčlenitvi in doslednem uresničevanju ustanovne koncepcije krajevnih skupnosti in po zagotovitvi enotnega sistema socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih odnosov in enotnih temeljev političnega sistema.

Prvi del predloga resolucije obsega ustavno koncepcijo krajevnih skupnosti. V sklopu ustavnega koncepta krajevnih skupnosti je predvsem poudarjeno, da je krajevna skupnost, kot tudi temeljna organizacija združenega dela, temelj sistema socialističnega samoupravljanja in oblasti delavskega razreda ter vseh delovnih ljudi. V krajevni skupnosti namreč delovni ljudje in občani v sodelovanju in povezanosti z delavci v temeljnih organizacijah združenega dela in z delovnimi ljudmi v drugih temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih odločajo o uresničevanju skupnih interesov in o solidarnem zadovoljevanju bistvenih osebnih in skupnih potreb.

Zahtevne naloge uresničevanja ustavne koncepcije krajevnih skupnosti je mogoče uspešno izpolnjevati le tedaj, če je zagotovljena široka in nenehna akcija Zveze komunistov in drugih družbenopolitičnih organizacij.

V drugem delu predloga resolucije so dani ocena stanja in problemi v dosedanjem razvoju krajevnih skupnosti, pri čemer je poudarjeno, da so bili v dosedanjem razvoju krajevnih skupnosti doseženi pomembni uspehi pri samoupravnem odločanju in graditvi novih družbenoekonomskih odnosov, zlasti glede ustvarjanja nujne materialne podlage za zadovoljevanje potreb delovnih ljudi in občanov. Krajevne skupnosti so pomembne tudi kot subjekti in aktivni dejavniki pri pripravi za splošno ljudsko obrambo in pri uresničevanju družbene samozaščite.

Vendar so se v dosednji praksi pokazali nekateri problemi, napake in težave, in zaradi tega nekatere krajevne skupnosti niso mogle postati stvarne življenjske skupnosti. Tudi aktivnost družbenopolitičnih organizacij ni bila vedno dovolj usmerjena h ključnim vprašanjem uresničevanja ustavne koncepcije krajevnih skupnosti.

Tretji del predloga resolucije določa stališča in smeri nadaljnjega razvoja krajevnih skupnosti in ta del vsebuje naslednja prizadevanja:

1) Potrebno je spodbujati in družbeno usmerjati proces ustanavljanja krajevnih skupnosti kot naravnih celot in realnih samoupravnih skupnosti, v katerih se lahko delovni ljudje in občani neposredno dogovarjajo in sporazumevajo o zadovoljevanju svojih skupnih interesov in potreb. V tem smislu je treba v mestih in industrijskih naseljih nadaljevati z dejavnostjo v zvezi s transformacijo velikih skupnosti, prostorsko in urbanistično načrtovanje pa mora izvirati iz interesov in potreb delovnih ljudi in občanov v krajevnih skupnostih. Pri ustanavljanju krajevnih skupnosti na vaških področjih si je treba prizadevati, da se ustanavljajo, kjerkoli je to mogoče, v vsaki vasi, če pa so vasi premajhne ali prevelike, se lahko ustanovijo za dve vasi ali več povezanih vasi ali za posamezne dele velike vasi. Pri tem imajo krajevne organizacije SZDL posebno odgovornost pri ustanavljanju takšnih krajevnih skupnosti, ki naj omogočijo neposredno izražanje, demokratično usklajevanje in učinkovito uresničevanje skupnih interesov in potreb delovnih ljudi in občanov.

2) Uresničevanje novega sistema samoupravnega načrtovanja je bistven pogoj za uspešnejše delovanje krajevnih skupnosti oziroma za povezovanje vseh zainteresiranih dejavnikov, da bi reševali konkretne življenjske probleme delovnih ljudi in občanov v kraju stanovanja. Pri tem je zlasti pomembno čim popolnejše usklajevanje razvojnih planov krajevnih skupnosti z razvojnimi plani zainteresiranih organizacij z družbenega dela in samoupravnih interesnih skupnosti in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti.

3) Materialna podlaga samoupravljanja v krajevni skupnosti mora temeljiti predvsem na samoupravnem združevanju dela in sredstev med delovnimi ljudmi in občani ter temeljnimi organizacijami združenega dela, samoupravnimi interesnimi skupnostmi in drugimi samoupravnimi organizacijami in skupnostmi.

4) Delovni ljudje in občani se morajo bolj angažirati pri reševanju nekaterih problemov v okviru malega gospodarstva, za odpiranje obrtnih delavnic in drugih servisov, za pritegnitev sredstev v osebni lastnini, zlasti v obliki pogodbenih organizacij združenega dela.

Krajevne skupnosti na vaškem področju morajo spodbujati razvoj kmetijske proizvodnje in družbenoekonomskih odnosov v kmetijstvu in na vasi, zlasti z ustanavljanjem zadrug, spodbujanjem kooperacije in drugih oblik združevanja individualnih proizvajalcev z združenim delom.

5) Pomemben element graditve novih družbenoekonomskih odnosov je samoupravno organiziranje in delovanje potrošnikov in uporabnikov storitev za varstvo svojih interesov ter njihovo samoupravno povezovanje z organizacijami združenega dela, ki se ukvarjajo s proizvodnjo in prometom blaga in storitev.

6) Namen samoupravne organizacije krajevnih skupnosti mora biti v tem, da se odločitve o reševanju skupnih problemov sprejemajo na podlagi usklajevanja stališč, enakopravnosti in prostovoljnosti vseh zainteresiranih udeležencev. Organi krajevnih skupnosti pa morajo zagotoviti usklajevanje stališč delovnih ljudi in občanov ter različnih oblik organiziranja, kot tudi učinkovito koordinacijo pri uresničevanju teh odločitev.

Problematici delovanja morajo delegacije krajevnih skupnosti za skupščino družbenopolitičnih skupnosti posvetiti posebno pozornost.

Da bi delovni ljudje in občani krajevne skupnosti sodelovali pri delu skupščin samoupravnih interesnih skupnosti, je treba ustanoviti posebne delegacije za vsako interesno skupnost ali za več sorodnih samoupravnih interesnih skupnosti, in zagotoviti, da lahko funkcijo te delegacije izvršujejo ustrezna samoupravna telesa v krajevni skupnosti.

7) V predlogu resolucije je poudarjeno, da je potrebno ustanavljati temeljne skupnosti oziroma enote samoupravnih interesnih skupnosti za področje ene ali več krajevnih skupnosti glede na to, da je povezovanje aktivnosti krajevnih skupnosti in odločanje v samoupravni interesni skupnosti pomembno za nadaljnje podružbljanje politike in za najširšo udeležbo delovnih ljudi in občanov pri odločanju o bistvenih družbenih vprašanjih.

8) Predlog resolucije zagovarja, da je treba posvetiti večjo pozornost tudi samoupravnemu organiziranju stanovalcev v krajevni skupnosti in poudarja, da so zbori stanovalcev in hišni sveti, ki odločajo predvsem o družbenih vprašanjih upravljanja in vzdrževanja stanovanjskega sklada, hkrati dejavnik celote samoupravnih odnosov in življenja v krajevni skupnosti.

9) Predlog resolucije poudarja, da zasluži posebno pozornost obravnava potrebe in možnosti, da se poverijo z zakonom in z odlokom občinske skupščine, utemeljenem na zakonu, v skladu z ustavo, krajevnim skupnostim, da uredijo določene odnose, ki imajo širši pomen za delovne ljudi in občane, kot tudi da določajo o posameznih stvareh ali izvršujejo druga javna pooblastila.

10) Poudarjajoč, da delovni ljudje in občani v krajevni skupnosti sprejmejo statut potem, ko ga je obravnavala krajevna organizacija SZDL, na način, določen z ustavo socialistične republike oziroma z ustavo socialistične avtonomne pokrajine, so v predlogu resolucije podrobno nakazana vprašanja, ki jih ureja statut krajevnih skupnosti.

11) Predlog resolucije daje poseben poudarek na vlogo krajevnih organizacij SZDL in drugih organiziranih socialističnih sil v krajevni skupnosti glede usmerjanja razvoja socialističnih samoupravnih odnosov, sprožanja političnih pobud in določanja osnovnih smeri aktivnosti ter prizadevanja za razvoj socialistične zavesti samoupravljalcev, za uresničevanje norm socialističnega obnašanja, družbene odgovornosti, solidarnosti in humanizacije odnosov med ljudmi itd.

V četrtem delu predloga resolucije opozarja skupščina SFRJ na ukrepe na aktivnosti, ki jih morajo izvajati vsi samoupravni, politični in družbeni dejavniki, da bi se krajevne skupnosti dalje razvijale na temeljih ustave SFRJ.

Izvirajoč iz ugotovitev in ocen ter iz določenih stališč o nadaljnjem razvoju in delu krajevnih skupnosti, je v predlogu resolucije poudarjena obveznost vseh samoupravnih in državnih organov, da posvetijo vso pozornost samoupravnemu organiziranju, delovanju in razvoju krajevnih skupnosti.

Temeljne samoupravne organizacije in skupnosti in organi družbenopolitičnih skupnosti morajo obravnavati stanje in rezultate samoupravnega organiziranja in razvoja krajevnih skupnosti, da bi določili konkretne ukrepe in naloge, s pomočjo katerih bi hitreje odpravili določene težave in dvome. Pri uresničevanju teh zahtevnih nalog je treba zagotoviti široko sodelovanje, koordinacijo in sinhronizacijo aktivnosti samoupravnih in državnih organov in drugih družbenih dejavnikov.

Osnovna vprašanja, pomembna za uresničevanje ustavne koncepcije krajevnih skupnosti, je treba urediti tudi z zakoni, upoštevajoč različne pogoje. S tem bi odpravili nekatere dvome pri praktičnem uresničevanju ustavne preobrazbe krajevnih skupnosti. Ta namen bi imelo tudi noveliranje statutov krajevnih skupnosti.

Vse družbenopolitične skupnosti morajo redno in sistematično spremljati razvoj in delo krajevnih skupnosti. V zvezi s tem je treba konkretno določiti obveznosti ustreznih samoupravnih dejavnikov in določenih državnih organov, zlasti upravnih organov in specializiranih organizacij na področju družbenega sistema obveščanja.

SKUPŠČINA SFRJ
ZVEZNI ZBOR
Odbor za notranjo politiko
Št.: 06.2-24/79-033
AS - 594/20
15. marca 1979
Beograd

Priloga 2

PREDSEDNIKU ZVEZNEGA ZBORA SKUPŠČINE SFRJ

Odbor za notranjo politiko zveznega zbora skupščine SFRJ je na seji 14. marca 1979 obravnaval predlog resolucije o nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti na temeljih ustave SFRJ in daje zboru

POROČILO

I

Odbor je presodil, da bo sprejetje resolucije o nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti spodbudilo hitrejšo uresničevanje ustavne koncepcije krajevnih skupnosti v našem družbenopolitičnem sistemu. Pozitivno je ocenil vsebino resolucije, tako glede obsega problematike krajevnih skupnosti, ki jo zajema, kot tudi glede ponujenih rešitev. Odbor je poudaril, da bo resolucija še bolj spodbudila razvoj krajevnih skupnosti kot pomembnih subjektov in aktivnih dejavnikov pri uresničevanju splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite.

Odbor meni, naj bi predlagatelj resolucije še enkrat obravnaval možnost določitve krajevnih skupnosti kot statističnih enot v sistemu samoupravnega načrtovanja.

Odbor meni, da določitev minimuma sredstev za zadostitev splošno družbenih potreb v krajevnih skupnostih ne bi kazalo določati le s temeljnimi razvojnimi načrti občin, temveč tudi z njihovimi finančnimi načrti. Zato je potrebno, da bi predlagatelj morda dopolnil del resolucije o materialni podlagi krajevnih skupnosti.

II

Pri obravnavi besedila predloga resolucije je odbor predlagal naslednji

AMANDMA

1. V zvezi s 1. točko IV. dela

V 1. točki je treba dodati novo podtočko e), ki naj bi se glasila:

„e) družbenopolitične skupnosti, predvsem pa občine in družbenopolitične organizacije morajo zagotoviti, da državni organi, upravni organi in službe sistematično, pravočasno in v celoti obveščajo občane, organizirane v krajevni skupnosti, o problemih z njenega območja, da bi izvajali ukrepe in akcije.“

Obrazložitev: Obveščenost občanov je bistven pogoj za njihovo angažiranje in kvalificirano udeležbo pri sprejemanju odločitev o vseh bistvenih vprašanjih dela in življenja v krajevni skupnosti.

Odbor predlaga zboru, da sprejme predlog resolucije o nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti na temeljih ustave SFRJ – skupaj z danim amandmajem.

Za poročevalca odbora na seji zveznega zbora je določen delegat Luka Gajić, član odbora.

NAMESTNIK PREDSEDNIKA
ODBORA

Sava Djurić s. r.

SKUPŠČINA SFRJ
ZVEZNI ZBOR
Odbor za ljudsko obrambo
AS 594/20
19. marca 1979
Beograd

Priloga 3

PREDSEDNIKU ZVEZENGA ZBORA

Beograd

POROČILO

O OBRAVNAVI PREDLOGA O NADALJNEM RAZVOJU KRAJEVNIH SKUPNOSTI
NA PODLAGI USTAVE SFRJ

Odbor za ljudsko obrambo zveznega zbora je na seji, dne 15. marca 1979, obravnaval predlog resolucije o nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti na podlagi ustave SFRJ in daje naslednje

A M A N D M A J E

I. del

1. V 2. točki naj bi besede: „splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite“ zamenjali z besedami: „obrambnega in samozaščitnega organiziranja in delovanja“.

Obrazložitev: Krajevna skupnost se obrambno in samozaščitno organizira in deluje. V krajevni skupnosti ni vseh atributov splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite, ki se določijo za družbenopolitične skupnosti. Sam pojem obrambnega in samozaščitnega organiziranja v pravem smislu ustreza delovanju krajevnih skupnosti.

2. V 5. točki je treba v tretji vrsti za besedo „komunistov“ dodati besede: „kot notranje idejne, politične in akcijske sile“, v predzadnji vrsti pa za besedo „organizacije“ dodati besede: „združene v Socialistični zvezi delovnega ljudstva, kot fronti združenih socialističnih sil“.

Obrazložitev: Menimo, da je treba popolnoma določiti mesto in odgovornost Zveze komunistov kot enotnost delovanja družbenopolitičnih organizacij v krajevni skupnosti.

II. del

1. V 1. točki je treba drugi odstavek spremeniti in naj bi se glasil: „Krajevne skupnosti so se potrdile tudi kot pomembni družbeni subjekti pri organiziranju in uresničevanju splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite v svojih okoljih in v občini“.

Obrazložitev: S to formulacijo se ustrezneje izraža bistvo delovanja krajevnih skupnosti na področju obrambnih priprav v svojem okolju in v občini.

2. V 2. točki naj bi za šestim odstavkom dodali nov, sedmi odstavek, ki bi se glasil: „Znatno število krajevnih skupnosti, zlasti mestnih, še ni ustrezno obrambno in samozaščitno organizirano“.

Obrazložitev: Ker so prikazane slabosti, ki so poudarjene v predhodnih odstavkih te točke, je treba pokazati tudi premajhno prizadevanje določenega števila krajevnih skupnosti na področju obrambnega in samozaščitnega organiziranja.

III. del

1. V drugem odstavku 1. točke naj bi v četrti vrsti za besedo „skupnostih“ dodali besede: „njihovega obrambnega in samozaščitnega organiziranja“.

Obrazložitev: V dosedANJI praksi nismo pri delu za urbanistično in prostorsko planiranje dovolj skrbeli za potrebe obrambnega in samozaščitnega organiziranja. Zato menimo, da je to treba poudariti.

2. V 2. točki naj bi pod „a)“ na koncu tretjega odstavka dodali naslednje besede: „obrambnega in samozaščitnega“.

Obrazložitev: Med dejavnosti, ki se navajajo vsaj kot primer, da je zanje treba v razvojnih planih krajevnih skupnosti obdelati konkretne naloge vseh bistvenih stališč planiranja, je treba uvrstiti tudi obrambno in samozaščitno dejavnost, ker dosedanja praksa ni zadovoljujoča.

3. V 2. točki pod „b“ naj bi v šestem odstavku besede „splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite“ zamenjali z besedami: „njihovega samozaščitnega in obrambnega organiziranja in pripravljanja“.

Obrazložitev: Amandma je redakcijske narave in izhaja iz predhodnih amandmajev.

4. V 2. točki je treba za alineo, ki je označena z „d“ dodati novo alineo „e“, ki bi se glasila: „Posebno pozornost je treba posvetiti krepitvi vloge in odgovornosti krajevne skupnosti za samozaščitno in obrambno organiziranje in usposabljanje, da bi samoupravno organizirani delovni ljudje in občani nenehno izboljševali organizacijske, materialne, kadrovske in druge pogoje za uspešno uresničevanje nalog pri organiziranju in izvajanju priprav za splošni ljudski odpor; za raznovrstne ukrepe in aktivnosti za zaščito družbenega premoženja, javnega reda in miru in drugih vrednot v teh okoljih; za zaščito in reševanje prebivalstva in materialnih dobrin pred elementarnimi in drugimi nesrečami in pred vojnimi dejstvi; za zadostitev komunalnih in drugih potreb državljanov v primeru vojne in izpolnjevanje drugih nalog in poslov, ki so pomembni za obrambo in zaščito države.“

Uresničevanje ciljev obrambnega in samozaščitnega organiziranja v krajevni skupnosti se mora uresničevati z oblikovanjem enotnega samozaščitnega – obrambnega mehanizma.“

Obrazložitev: Odbor meni, da bi bilo treba v kakšnem delu resolucije izraziti celotnost obrambno-zaščitnega organiziranja in delovanja v krajevni skupnosti. V tem delu resolucije je to že storjeno za nekatere dejavnosti in bi kazalo glede na družbeni interes, da bi bilo obrambno-zaščitno organiziranje čim bolj uspešno to izraziti tudi za to dejavnost, kot je predlagano.

5. V 3. točki pod „b“ je treba dodati novi tretji odstavek, ki se glasi: „V krajevni skupnosti se ustanovi telo, ki bo zagotovilo operativno-politično vodenje, usmerjanje in uresničevanje enotnosti ciljev in nalog obrambnega in samozaščitnega organiziranja kot tudi pravočasno in učinkovito delovanje enotnega samozaščitnega – obrambnega mehanizma.“

Obrazložitev: Ta telesa se že ustanavljajo v vseh družbenopolitičnih skupnostih, v krajevnih skupnostih in organizacijah združenega dela. S formulacijo se želi predvsem poudariti, kaj delajo ta telesa.

Po načinu organiziranja in delovanja jih ni mogoče uvrstiti v kategoriji teles, katerih možnosti ustanovitve se predvideva v dosedanjem tretjem odstavku.

6. V 3. točki pod „d“ je treba besede: „uresničevanju določenih nalog s področja družbene samozaščite in splošne ljudske obrambe“ nadomestiti z besedami: „samozaščitnega in obrambnega organiziranja in delovanja“.

Obrazložitev: Amandma je redakcijske narave, ker izvira iz predhodnih amandmajev.

7. V 8. točki je treba zadnji pododstavek spremeniti in naj bi se glasil: „– analizirajo stanje organiziranosti, pripravljenosti in usposobljenosti krajevne skupnosti za splošno ljudsko obrambo in uresničevanje družbene samozaščite ter dajejo politične pobude in začene dejavnosti za čim učinkovitejše uresničevanje samozaščitne in obrambne funkcije krajevne skupnosti v miru in eventuelno v vojni.“

Obrazložitev: S to formulacijo je točneje povedano, v kakšnem smislu delovni ljudje in občani, organizirani v krajevni organizaciji SZDL, usmerjajo dejavnosti pri uresničevanju samozaščitno-obrambnega organiziranja v krajevni skupnosti.

IV. del

Na koncu 1. točke je treba dodati novo alineo „g“, ki naj bi se glasila:

„Družbenopolitične skupnosti, predvsem pa občine in družbenopolitične organizacije zagotavljajo, da državni organi, organi uprave in službe sistematično, pravočasno in v celoti obveščajo občane, organizirane v krajevni skupnosti, o problemih in stanju na njenem območju, da bi lahko izvajali ukrepe in akcije.“

Obrazložitev: Obveščanost občanov je bistven pogoj za njihovo angažiranost in kvalificirano udeležbo pri sprejemanju odločitev o vseh bistvenih delovnih in življenjskih vprašanjih v krajevni skupnosti.

Amandma je dal odbor za notranjo politiko zveznega zbora. Ker menijo, da je ta amandma pomemben tudi s stališča samozaščitno-obrambnega organiziranja, ga je odbor za ljudsko obrambo podprl.

Poleg amandmajev, ki so bili sprejeti, so dali na seji odbora tudi naslednje predloge in pobude:

- Načelno bi se bilo treba opredeliti, da se za vsako vas ustanovi posebna krajevna skupnost;

- v 7. točki (III. del) bi kazalo označiti, da statut krajevne skupnosti poleg drugega ureja tudi obrambno-samozaščitno organiziranje in delovanje;

- v besedilu resolucije je precej tujih izrazov in zato bi kazalo prečistiti besedilo pred objavo v uradnih glasilih.

Za poročevalca odbora je bil določen Mihailo Brajović.

PREDSEDNIK

Mihailo Brajović s. r.

SKUPŠČINA SFRJ
ZVEZNI ZBOR
Odbor za pravosodje
AS 594/20
15. marca 1979
Beograd

Priloga 4

ZVEZNEMU ZBORU SKUPŠČINE SFRJ

Beograd

POROČILO

O OBRAVNAVI PREDLOGA RESOLUCIJE O NADALJNJEM RAZVOJU KRAJEVNIH SKUPNOSTI NA TEMELJIH USTAVE SFRJ

Odbor za pravosodje zveznega zbora skupščine SFRJ je na seji, ki je bila 14. marca 1979, obravnaval in podprl predlog resolucije o nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti na temeljih ustave SFRJ.

Na seji odbora so ugotovili, da bo sprejetje resolucije pomemben prispevek k nadaljnjemu uspešnemu praktičnemu uresničevanju mesta in vloge krajevnih skupnosti, ki ju le-te na podlagi ustave imajo v celotnem sistemu socialističnega samoupravljanja. V zvezi s tem so bili tudi prepričani, da bodo rešitve iz predloga resolucije omogočile, da se z vsestransko dejavnostjo delovnih ljudi in krajanov in ob popolnem zavzemanju vseh družbenih dejavnikov, zlasti družbenopolitičnih organizacij, dalje izpopolnjujejo celotni socialistični samoupravni odnosi in na učinkovit način samoupravno rešujejo vprašanja, ki imajo pomen za delovne ljudi in krajane.

Ko je odbor izviral iz svojega delovnega področja, je pri obravnavi predloga resolucije posvetil posebno pozornost vlogi krajevne skupnosti pri razreševanju spopadov med ljudmi in drugih sporov, in to na miren način – prek delovanja poravnalnih svetov in drugih oblik samoupravnega sodstva. Po mnenju odbora je to zelo pomembna funkcija krajevnih skupnosti, ker uspešno razreševanje spopadov in sporov, ki se neizogibno pojavljajo v vse bolj zapletenih družbenih odnosih in v razmerah njihovega izrazito dinamičnega razvoja, uveljavlja celotno samoupravno demokratično naravo krajevne skupnosti ter njeno vlogo kot važnega dejavnika pri preprečevanju in odpravljanju vseh tistih pojavov in ravnanj, ki bi lahko pripeljali do sporov, spopadov ter drugih asocialnih ravnanj v okoljih, kjer delovni ljudje živijo in delajo.

Ko je odbor upošteval mesto in vlogo krajevnih skupnosti na področju samoupravnega razreševanja spopadov in sporov, kar je sicer izraženo tudi v predlogu resolucije, je sklenil dati k besedilu predlog resolucije amandmaja, ki po njegovem mnenju na še bolj opredeljen način določata vlogo krajevnih skupnosti in poravnalnih svetov na tem področju.

I. amandma

V 2. točki I. oddelka naj bi za besedama: „družbene samozaščite” postavili vejico in dodali besede: „samoupravnega razreševanja sporov in spopadov, ki nastajajo v odnosih med ljudmi.”

Obrazložitev: Amandma zagotavlja, da se v tem delu predloga resolucije, ki se nanaša na področja uresničevanja skupnih interesov delovnih ljudi in krajanov v krajevni skupnosti, posebej podrčta tudi funkcija samoupravnega razreševanja sporov in spopadov v krajevni skupnosti.

II. amandma

V podtočki f), v 3. točki III. oddelka naj bi v prvem odstavku za besedama: „nastajajo v” dodali besede: „samoupravnih in drugih”.

Obrazložitev: Z amandmajem se jasneje opredeljuje narava sporov in spopadov, ki lahko nastajajo v krajevni skupnosti in za katerih preprečevanje in razreševanje je treba organizirati in razvijati ustrezne oblike samoupravnega sodstva, zlasti poravnalne svete.

Za poročevalko odbora v zveznem zboru je bila določena delegatka, članica odbora Raziya Haznadar.

PREDSEDNIK ODBORA
Ivan Ginovski s. r.

SKUPŠČINA SFRJ
ZVEZNI ZBOR
Odbor za delo, zdravstvo
in socialno politiko
AS 594/20
26. marca 1979
Beograd

Priloga 5

POROČILO**O OBRAVNAVI PREDLOGA RESOLUCIJE O NADALJNJEM RAZVOJU
KRAJEVNIH SKUPNOSTI NA TEMELJIH USTAVE SFRJ**

Odbor za delo, zdravstvo in socialno politiko zveznega zbora je obravnaval na seji 26. marca 1979 predlog resolucije o nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti na temeljih ustave SFRJ.

Odbor je podprl predlog resolucije z amandmaji odbora za družbenopolitične odnose, kot predlagatelja resolucije, in amandmaje ostalih delovnih teles zbora oziroma skupnih delovnih teles obeh zborov skupščine SFRJ, ki jih je predlagatelj sprejel, in je sklenil zveznemu zboru dati naslednje amandmaje:

I. amandma

V naslovu je treba izpustiti besede: „na temeljih ustave SFRJ”.

Obrazložitev: Kot je v besedilu predloga resolucije opozorjeno, temelji nadaljnji razvoj krajevnih skupnosti na temeljih ustave SFRJ in zato ni potrebno v naslovu te resolucije poudarjati, da gre za nadaljnji razvoj krajevnih skupnosti na temeljih ustave SFRJ. Če bi sprejeli stališče predlagatelja, da se v naslov te resolucije vstavijo besede „na temeljih ustave SFRJ”, bi pomenilo, da je treba v vseh drugih resolucijah v naslovu opozoriti, da se določeni odnosi urejajo na temeljih ustave. Pravkar sta v pripravi dve resoluciji, in sicer o obveščanju in svobodni menjavi dela. Pri nobeni v naslovu ni besed „na podlagi ustave SFRJ”. Predlagatelj ene resolucij je odbor za družbenopolitične odnose, ki je tudi predlagatelj resolucije o krajevnih skupnostih.

II. amandma

V II. delu naj bi v šestem odstavku 2. točke za besedami: „delo delegacij krajevnih skupnosti za skupščine družbenopolitičnih skupnosti“ dodali besede: „in delegacij za skupščine samoupravnih interesnih skupnosti“.

Obrazložitev: S predlagano dopolnitvijo bi dopolnili ocenitev o delu delegacij tudi za skupščine samoupravnih interesnih skupnosti.

III. amandma

V III. delu naj bi v prvem odstavku 2. točke pod c) za besedami: „delegacij krajevnih skupnosti za skupščine družbenopolitičnih skupnosti“ na začetku prvega odstavka dodali besede: „in delegacije za skupščine samoupravnih interesnih skupnosti“, za besedami: „za delo delegatov v skupščinah družbenopolitičnih skupnosti“ na koncu prvega stavka pa dodali besede: „in delegatov v skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti“.

V skladu s predlaganimi dopolnitvami tega odstavka je treba uskladiti ostalo besedilo, da se vstavijo ustrezne besede v ustreznih sklonih oziroma oblikah.

Obrazložitev: Treba je dopolniti besedilo, kot smo predlagali, da bi bile v enakem položaju tudi delegacije za skupščine samoupravnih interesnih skupnosti. V tem odstavku je namreč natančno povedan način sodelovanja delegacij krajevnih skupnosti za skupščine družbenopolitičnih skupnosti s skupščino krajevnih skupnosti, in širše, o sodelovanju delegacij za samoupravne interesne skupnosti pa ni govora. Če upoštevamo, da so enako pomembne vse oblike sodelovanja delegacij za samoupravne interesne skupnosti z organi v krajevni skupnosti in tudi širše, je odbor menil, da je treba to pomanjkljivost odpraviti v predlogu resolucije, in sicer s sprejetjem predlaganega amandmaja.

Za poročevalko odbora je bila določena delegatka Stanka Šofranac.

PREDSEDNIK ODBORA
Dušan Bogdanov s. r.

SKUPŠČINA SFRJ
ZVEZNI ZBOR
Zakonodajno-pravna komisija
AS, 594/20
19. marca 1979
Beograd

Priloga 6

PREDSEDNIKU ZVEZNEGA ZBORA SKUPŠČINE SFRJ

Beograd

Po 49., 70., 72. in 181. členu poslovnika zveznega zbora skupščine SFRJ (prečiščeno besedilo) poročam, da je zakonodajno-pravna komisija zveznega zbora skupščine SFRJ na 9. seja 19. marca 1979 obravnavala predlog resolucije o nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti na podlagi ustave SFRJ in amandmajev odbora zveznega zbora skupščine SFRJ za ljudsko obrambo in odbora zveznega zbora skupščine SFRJ za pravosodje.

Zakonodajno-pravna komisija je ugotovila, da je predlagatelj resolucije delno sprejel mnenja in predloge komisije, posredovane k osnutku te resolucije.

Komisija predlaga zveznemu zboru, naj sprejme predlog resolucije o nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti na podlagi ustave SFRJ z naslednjimi mnenji in predlogi komisije.

1. Komisija meni, da bi bilo treba ponovno preučiti preambulo v delu, kjer je določena ustavna podlaga za sprejetje te resolucije.

2. V III. oddelku predloga resolucije, v 2. točki pod d), v četrtem odstavku je treba preučiti rešitev, ki se nanaša na predmet samoupravnega sporazuma, ki se sklene z organizacijami združenega dela ali drugimi samoupravnimi organizacijami ali skupnostmi, glede na to, da krajevna skupnost ne more sodelovati v skupaj ustvarjenem dohodku,

marveč se lahko s samoupravnim sporazumom predvidi, da bodo samoupravno organizirani potrošniki uresničili ustrezno pravico v prihodkih, ustvarjenih s prodajo blaga in s storitvami, kot je to predvideno z zakonom o združenem delu.

3. V III. oddelku, v 2. točki pod c), v kateri je obravnavan pomen samoupravnega organiziranja in delovanja potrošnikov in uporabnikov storitev, je treba popolneje zajeti uresničevanje funkcij krajevnih skupnosti, ki so pomembne za položaj in uresničevanje pravic in obveznosti delovnih ljudi in občanov v krajevnih skupnostih, na področju organiziranja potrošnikov in obveznosti vseh družbenih subjektov glede uresničevanja interesov potrošnikov.

4. V III. oddelku predloga resolucije je treba zlasti opozoriti na to, da moramo posebno pozornost posvetiti vprašanju zagotovitve informacij krajevnim skupnostim in razvoju sistema družbenega obveščanja, in to določiti kot obveznost vseh ustreznih organov, organizacij in služb s področja družbenega obveščanja.

5. Izhajajoč iz z ustavo SFRJ določene funkcije krajevnih skupnosti na področju varstva in izboljševanja človekovega okolja in na področju otroškega varstva in socialne politike, bi bilo treba v III. oddelku predloga resolucije opozoriti na osnovne naloge in smeri delovanja delovnih ljudi in občanov ter drugih dejavnikov, v okviru krajevnih skupnosti na področju varstva in izboljševanja človekovega okolja in otroškega in socialnega varstva.

6. Predlagatelj resolucije bi moral ponovno oceniti in prožneje izraziti stališče v 1. točki pod e) IV. oddelka glede na določbo šestega odstavka 114. člena ustave SFRJ, s katero je določeno, da se lahko z zakonom določijo načela postopka ustanovitve krajevnih skupnosti.

7. Glede na naravo in namen resolucije ter glede na poglobljene razloge, je treba terminologijo predloga te resolucije izboljšati in se izogniti uporabi tujih izrazov (na primer „formiranje“, „integralni“, „imantentno“, „realizacija“, „baza“ itd.).

* * *

Zakonodajnoppravna komisija sodi, da je treba besedilo predloga resolucije pravno-redakcijsko izboljšati in ga uskladiti s terminologijo ustave SFRJ, z zakonom o združenem delu, in sicer: v 1. in 2. točki prvega odstavka I. oddelka, v 2. točki prvega in drugega odstavka II. oddelka, v 2. točki pod a), tretjega in sedmega odstavka III. oddelka, v 2. točki pod b) četrtega odstavka, v 2. točki pod d) drugega odstavka, v 3. točki prvega odstavka, v 3. točki pod e) prvega odstavka, v 6. točki prvega odstavka, v 7. točki drugega odstavka in v tretji alineji 8. točke prvega odstavka.

Zakonodajnoppravna komisija je v smislu 72. člena poslovnika zveznega zbora skupščine SFRJ (prečiščeno besedilo) obravnavala in podprla amandmaje odbora zveznega zbora skupščine SFRJ za notranjo politiko, odbora zveznega zbora skupščin SFRJ za ljudsko obrambo in odbora zveznega zbora skupščine SFRJ za pravosodje.

Za poročevalko zakonodajnoppravne komisije na seji zveznega zbora je bila določena ZARIJA KLIKOVAC, članica komisije.

PREDSEDNIK KOMISIJE
dr. Miodrag Zečević s. r.

SKUPŠČINA SFRJ
KOMISIJA ZA OBVEŠČANJE
A S - 594
16. marca 1979
Beograd

Priloga 7

PREDSEDNIKU ZVEZNEGA ZBORA SKUPŠČINE SFRJ

Beograd

POROČILO
O OBRAVNAVI PREDLOGA RESOLUCIJE O NADALJNJEM RAZVOJU
KRAJEVNIH SKUPNOSTI NA TEMELJIH USTAVE SFRJ

Komisija skupščine SFRJ za obveščanje je na 10. seji 15. t. m. obravnavala predlog resolucije o nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti na temeljih ustave SFRJ, katere predlagatelj je odbor zveznega zbora za družbenopolitične odnose.

Na seji so bile dane naslednje pripombe in predlogi:

I

NAČELNE PRIPOMBE

1. V besedilu ni dano ustrezno mesto hišni samoupravi, t.j. zborom stanovalcev, ki so v mestnih krajevnih skupnostih temelj samoupravljanja. Krajevne skupnosti v mestih pravzaprav sestavljajo stanovalci. Zato imajo zbori stanovalcev v samoupravnem življenju krajevne skupnosti zelo pomembno vlogo. Po drugi strani pa so za delovne ljudi in občane, t.j. za stanovalce, življenjske razmere v hiši poglavitnega pomena. Občani gredo lahko za obrtniške in druge storitve in nabavo tudi v druge krajevne skupnosti, življenjskih razmer v stanovanjski hiši pa ni mogoče z ničemer kompenzirati. Zato je treba hišni samoupravi v mestnih krajevnih skupnostih posvetiti v resoluciji veliko večjo pozornost.

2. V ustavi je jasno rečeno, da se delovni ljudje in občani samoupravno organizirajo v krajevno skupnost, da bi uresničevali skupne interese in potrebe in da bi se v ta namen samoupravno povezovali z ustreznimi organizacijami, katerih interes je oziroma dolžnost, da sodelujejo pri zadovoljevanju teh interesov in potreb. V resoluciji je v ospredju ideja o združevanju dela in sredstev delovnih ljudi in občanov v krajevnih skupnostih s temeljnimi organizacijami združenega dela in drugimi samoupravnimi organizacijami za zadovoljevanje teh potreb in interesov. V tem kontekstu je definirana tudi materialna osnova samoupravljanja v krajevnih skupnostih. Delovni ljudje, prebivalci krajevnih skupnosti v mestih so združili svoje delo skoraj brez izjeme izven svojih krajevnih skupnosti. Materialna osnova samoupravljanja v krajevnih skupnostih je predvsem stanovanjski sklad. V ustavi je jasno zapisano, da delovni ljudje in občani v krajevni skupnosti upravljajo družbena sredstva v njej. Cela resolucija je prežeta s tem, da je zadovoljevanje skupnih potreb in interesov delovnih ljudi in občanov v krajevni skupnosti v funkciji socialističnega samoupravljanja, ne pa obratno.

3. Med krajevnimi skupnostmi v mestu in na vasi je velika razlika. Mestne krajevne skupnosti sestavljajo občani-potrošniki, vaške pa kmetijski proizvajalci. Precejšnje razlike so tudi med krajevnimi skupnostmi v gosto naseljenih mestnih četrtih in v predmestnih naseljih. Zares bi bilo treba dopolniti resolucijo, tako da bi bile te posebnosti veliko bolj obdelane in da bi bila resolucija čim bolj koristna.

4. O vseh negativnih pojavih govorimo v preteklem času, čeprav vemo, da ti tudi sedaj obstajajo in prav zato tudi sprejemamo resolucijo.

5. Ko govorimo o družbenopolitičnih organizacijah, omenjamo samo SZDL.

6. Besedilo resolucije bi bilo lahko zlasti v nekaterih delih veliko konkretnjeje in jasnejše.

II

AMANDMAJI

1. Predlagamo, naj se naslov resolucije glasi: „Resolucija o nadaljnjem samoupravnem razvoju krajevnih skupnosti“.

Obrazložitev: Menimo, da je ta naslov ustrežnejši. Verjetno ni treba poudarjati, da ta razvoj temelji na ustavi SFRJ.

2. I. poglavje, 1. točka: Predlagamo, naj bi pred sedanjim besedilom dodali naslednji stavek: „Delovni ljudje in občani imajo ustavno pravico in dolžnost, da se za uresničevanje določenih skupnih interesov in potreb samoupravno organizirajo v krajevno skupnost“. Besede: „je nenadomestljiva oblika“ je treba nadomestiti z besedami: „je osnovna celica“.

Obrazložitev: S prvim amandmajem se kompletira definicija krajevnih skupnosti, z drugim pa je jasneje določena.

3. I. poglavje, 4. točka: črtati je treba veznik „in“ med besedami: „bistven element“ in „občine“.

Obrazložitev: Sodimo, da se tako izognemo vtisu, da je občina nekaj sekundarnega.

4. II. poglavje, 1. točka: Besede: „zlasti pa Socialistična zveza delovnega ljudstva“ je treba nadomestiti z besedami: „zbrane v Socialistični zvezi delovnega ljudstva“.

Obrazložitev: Menimo, da je ta formulacija širša in ustrežnejša.

5. II. poglavje, 1. točka, četrti odstavek: Besede: „za pomoč družini in gospodinjstvu“ je treba nadomestiti z besedami: „za potrebe družine in gospodinjstva“.

Obrazložitev: Vsekakor gre vedno za denar, pogosto tudi prevelik, zato ni mogoče govoriti o pomoči.

6. II. poglavje, 1. točka, peti odstavek: Gledano v celoti skoraj ni povezovanja samoupravno organiziranih potrošnikov v krajevnih skupnostih s TOZD proizvodnje in prometa. Zato bi bilo bolje črtati ta odstavek v tem členu in dati ustrezno formulacijo v 2. točki II. poglavja, da so bili namreč do sedaj na tem področju rezultati skrajno nezadovoljivi.

7. II. poglavje, 2. točka, prvi odstavek: Pred besedami: „so se pokazale tudi slabosti“, je treba dodati besede: „pri delu številnih krajevnih skupnosti“.

Obrazložitev: Amandma je redakcijske narave.

8. V II. poglavju, v 2. točki, v tretjem odstavku je treba prvi stavek nadaljevati z naslednjimi besedami: „in z dejanskimi možnostmi. Na primer, kljub življenjski zainteresiranosti delovnih ljudi in občanov kot stanovalcev v mestnih krajevnih skupnostih, za ažurno tekoče in investicijsko vzdrževanje stanovanjskih poslopij, stanovalci še vedno po pravilu niso resni dejavniki na tem področju. Še celo najbolj pogost pojav je, da o teh vprašanjih v praksi odloča strokovna služba stanovanjske skupnosti“.

Obrazložitev: Dejstvo je, da mora materialno podlago samoupravljanja v mestni krajevni skupnosti sestavljati stanovanjski sklad. Občani so življenjsko zainteresirani za dobro vzdrževanje tega sklada. Na žalost pa je še iz časa od ustanovitve stanovanjskih podjetij hišna samouprava ostala brez materialne baze, ker so zbori stanovalcev izgubili pravico do dejanskega odločanja o tekočem in investicijskem vzdrževanju in so bili ukinjeni hišniki. Negativne posledice so večkratne: a) slabo vzdrževanje stanovanjskih poslopij, b) nezadostna družbena samozaščita, c) nezadovoljstvo občanov.

9. V II. poglavju, v 2. točki je treba črtati šesti odstavek.

Obrazložitev: Vsekakor je želeno, da se na enotnih temeljih razvija bogastvo samoupravnih oblik.

10. V II. poglavju, v 1. točki bi bilo treba oba stavka združiti v enega, ki bi moral biti bolj jasen.

11. V III. poglavju, v 1. točki je treba v tretjem odstavku črtati drugi stavek.

Obrazložitev: Preveč podrobnosti je v tem delu. Seveda obstajajo različna merila glede „premajhnih“ in „prevelikih“ vasi. Poleg tega niso zelene „tako podrobne“ inštrukcije.

12. V III. poglavju, v 2. točki pod a) je treba v prvem odstavku poudariti tudi besede: „zaradi reševanja življenjskih problemov delovnih ljudi in občanov.“

Obrazložitev: Prav zaradi tega se delovni ljudje in občani samoupravno organizirajo v krajevno skupnost, kot je zapisano v ustavi.

13. V III. poglavju, v 2. točki pod a) bi bilo treba v tretjem odstavku besedilo nadomestiti z naslednjim: „Z razvojnimi planom krajevnih skupnosti se določajo skupne potrebe prebivalstva krajevnih skupnosti pri vzdrževanju stanovanjskih in komunalnih objektov, pri preskrbovanju, v obrtno-storitvenih dejavnostih, zdravstvenem, otroškem in socialnem varstvu, izobraževanju, kulturi, telesni kulturi in družbenem obveščanju, pri varstvu in kultiviranju človekovega življenjskega okolja, razvoju priprav za splošno ljudsko obrambo in izvajanju družbene samozaščite, za neobhodne pogoje za delo

samoupravnih organov krajevne skupnosti in za druga vprašanja, pomembna za življenje delovnih ljudi in občanov v krajevni skupnosti. Sestavljajo se enoletni in večletni razvojni plani krajevnih skupnosti.“

Obrazložitev: Treba je natančno določiti konkretne naloge glede vseh bistvenih vidikov načrtovanja v krajevni skupnosti.

14. V III. poglavju, v 2. točki pod a) je treba na koncu dodati naslednji odstavek: „Občine so dolžne za potrebe delovnih ljudi in občanov v krajevnih skupnostih organizirati informacijske sisteme, po katerih bodo občani pravočasno, resnično in v celoti obveščeni o vseh dogajanjih v krajevni skupnosti, kot tudi o vseh drugih vprašanjih, ki so pomembna za njihovo življenje in delo.“

Obrazložitev: To je zelo pomembno vprašanje.

15. V III. poglavju, v 2. točki pod b) je treba v prvem odstavku besedilo nadomestiti z naslednjim: „Materialno podlago samoupravljanja v krajevnih skupnostih sestavlja predvsem stanovanjski sklad. Z zakoni in drugimi akti je treba čim prej zagotoviti pravico delovnih ljudi in krajanov v mestnih krajevnih skupnostih, da kot stanovalci skrbijo in odločajo o tekočem in investicijskem vzdrževanju stanovanjskih poslopij, pri čemer samostojno odločajo na sejah zborov stanovalcev, ki mu bodo zaupali zadeve tekočega in investicijskega vzdrževanja (najboljšim ponudnikom – pravnim in fizičnim osebam). Treba je naprej širiti materialno podlago samoupravljanja v krajevnih skupnostih s samoupravnim združevanjem dela in sredstev in z uresničevanjem svobodne menjave dela pri zadovoljevanju skupnih potreb.“

Obrazložitev: Delovni ljudje in občani kot stanovalci so nadvse zainteresirani za tekoče vzdrževanje stanovanjskega sklada. Ti stanovalci so sicer iz delovnih organizacij, ki so vložile ali združile sredstva za graditev stanovanj. Če se stanovalcu omogoči, da dobro gospodari s stanovanjem oziroma v okviru zbora stanovalcev s stanovanjskim poslopjem, bodo zanesljivo zavarovani avtentični interesi njihovih delovnih organizacij, ki nimajo potem, ko delijo stanovanje svojemu delavcu, nobenega interesa zavzdrževanje stanovanja oziroma stanovanjskega poslopja. Ob takšni ugotovitvi je popolnoma jasno, da sestavlja materialno podlago samoupravljanja v mestni krajevni skupnosti predvsem stanovanjski sklad.

(Opomba: Na podlagi dosedanje prakse lahko rečemo, da so dozoreli pogoji za ustrezno spremembo 54. člena ustave SFRJ, s katero bi bilo treba zagotoviti pravico in dolžnost stanovalcev, da upravljajo stanovanjska poslopja in stanovanja v družbeni lastnini.)

16. V III. poglavju, v 2. točki pod b) je treba v drugem odstavku besedilo nadomestiti z naslednjim besedilom: „Za zadovoljevanje skupnih potreb in interesov v krajevni skupnosti se delovni ljudje in občani s samoupravnim sporazumevanjem in na druge načine povezujejo s temeljnimi organizacijami združenega dela, s samoupravnimi interesnimi skupnostmi ali z drugimi samoupravnimi skupnostmi in organizacijami, ki imajo interes oziroma dolžnost, da sodelujejo pri zadovoljevanju teh interesov in potreb. V ta namen delovni ljudje in občani v krajevni skupnosti združujejo delo in sredstva neposredno ali po samoupravnih organizacijah in skupnostih.“

Obrazložitev: V mestnih krajevnih skupnostih je v ospredju samoupravno sporazumevanje o odpiranju prodajaln in obrtno-storitvenih delavnic ipd., v drugem planu pa je združevanje lastnih sredstev.

17. V III. delu, v 2. točki pod c), v drugem odstavku sploh ni realno govoriti o udeležbi potrošnikov pri ustvarjenem prihodku, ne glede na to, da je to zapisano v zakonu o združenem delu. Prav po osnovnih intencijah zakona o združenem delu nihče ne sme posegati po tujem dohodku, to pa bi bilo tako, če bi imel potrošnik pravico do dela dohodka delovnih ljudi v prodajalnah in v delavnicah v krajevni skupnosti, ki so sicer le deli temeljnih organizacij združenega dela. Za občane v krajevni skupnosti je najpomembnejše, da imajo dovolj prodajaln in obrtno-storitvenih delavnic in da cene preveč ne rastejo.

19. V III. poglavju, v 2. točki pod d) moramo v prvem odstavku, ki se začne z besedami: „in da se čim prej . . .“ črtati konec.

Obrazložitev: Evidenca in knjigovodstvo se vodita po ustreznih predpisih in vprašanje je, če je potrebno priporočati „poenostavitev“, ker morajo sicer v enotnem družbenem sistemu obveščanja obstajati enotni standardi.

20. V III. poglavju, v 2. točki pod d) je treba črtati drugi odstavek.

Obrazložitev: V zakonu o združenem delu obstaja določba o pravici delovnih ljudi in občanov v krajevnih skupnostih, da se organizirajo, da bi se zavarovali pred

kakršnikoli monopolom, ki ogroža njihove življenjske interese. Zato je bolje izpustiti to besedilo.

21. V III. poglavju, v 2. točki pod d) je treba v četrtem in petem odstavku besede: „ko krajevna skupnost“ in „v primeru, ko krajevna skupnost“ nadomestiti z besedami: „ko delovni ljudje in občani v krajevni skupnosti“ in „v primeru, ko delovni ljudje in občani v krajevni skupnosti“.

Obrazložitev: Gre za združevanje dela in sredstev delovnih ljudi in občanov.

22. V III. poglavju, v 2. točki pod g) je treba v prvem odstavku prvi stavek nadomestiti z naslednjim besedilom: „Treba je družbeno vsestransko spodbujati in stimulirati hitrejši razvoj malega gospodarstva v krajevnih skupnostih v skladu s potrebnimi in zahtevnimi delovnih ljudi in občanov. Pri tem je treba angažirati upravne organe v občinah in mestih ter skupščine krajevnih skupnosti“.

Obrazložitev: Razvoj malega gospodarstva je v krajevnih skupnostih bolj odvisen od upravnih organov v občinah in mestih kot pa od akcije v krajevni skupnosti. Znano je, da je pobud v krajevnih skupnostih dovolj, vendar zadeve ne tečejo z zadovoljivo hitrostjo zaradi počasnosti in neodgovornosti, včasih pa tudi zaradi sektaškega odnosa v mnogih okoljih, občinah in mestnih upravnih organih.

23. V III. poglavju, v 2. točki pod e) je treba dodati novo točko, ki bi bila zaznamovana z ee) /v srbohrvaškem besedilu z dj/, in bi se glasila: „Delovni ljudje in občani v krajevni skupnosti uveljavljajo svojo ustavno pravico in izpolnjujejo dolžnost, da se pripravljajo za splošno ljudsko obrambo v vojni in da izvajajo samozaščito v miru. Za izpolnjevanje nalog iz domene družbene samozaščite je treba zagotoviti, da ima vsako stanovanjsko poslopje hišnika. Ponovna uvedba hišnikov v vseh stanovanjskih poslopih bo pomemben prispevek k bolj azumemu vzdrževanju stanovanjskih poslopij, zboljšanju kulture stanovanja in življenjskih razmer ljudi, kar je velikega pomena tudi za moralno-politično pripravo delovnih ljudi in občanov za splošno ljudsko obrambo in za izvajanje učinkovite družbene samozaščite.“

Obrazložitev: Ukinitve hišnikov v stanovanjskih poslopih potem, ko smo ustanovili stanovanjska podjetja, je bila pomota, ki je povzročila veliko negativnih posledic. Ponovno uvajanje stalnih hišnikov v stanovanjskih poslopih je *conditio sine qua non* za ustvarjanje primernih pogojev za življenje krajanov, zlasti pa za ustrezno organiziranje družbene samozaščite. Soglasna je zahteva vseh občanov v stanovanjskih poslopih v mestih, da bi čim prej ponovno uvedli hišnike, in sicer za ceno ustreznega povečanja najemnine.

24. III. poglavje, 2. točka pod d): za dodanim e) odstavkom dodati nov odstavek f), ki bi se glasil: „Delovni ljudje in krajan naj bi v krajevnih skupnostih posvečali največjo možno skrb ohraniti in izboljšanju človekovega življenjskega okolja, in sicer v sajenjem dreve in širjenjem zelenih površin, ter z vztrajno akcijo na natančno izvajanje zakonskih aktov o varstvu človekovega življenjskega okolja kot tudi z učinkovitejšimi sanitarnimi in higienskimi ukrepi.“

25. III. poglavje, 2. točka, pod f) – prvi odstavek: „Na koncu dodati naslednji odstavek: „Zelo je pomembna aktivnost krajevnih skupnosti v hribovito planinskih in obmejnih območjih za zboljšanje kmetijske proizvodnje“.

Obrazložitev: To je pomembna naloga v zvezi s pripravi za splošno ljudsko obrambo.

26. III. poglavje, 2. točka pod f), drugi odstavek: Besede: „usposabljanje kmetijskih gospodinjstev za racionalno izkoriščanje zemljišča in njegovo sodobno obdelovanje“ je treba predstaviti naprej, tako da bo naloga številka ena; besede: „zlasti pa za razvoj zdravstveno preventivnih in higienskih akcij“ zamenjati z besedami: „zlasti pa za izvajanje stalnih zdravstvenopreventivnih in higienskih ukrepov“.

Obrazložitev: Beseda „akcija“ vseeno pomeni nekaj, kar ne poteka nenehno.

27. III. poglavje, III. del, prvi odstavek: Zamenjati besede: „odločanje na zborih, z referendumom“ z besedami: „z odločanjem na sejah zborov stanovalcev, zborih delovnih ljudi in občanov, v anketah in referendumih“.

Obrazložitev: O pomenu zborov stanovalcev smo že povedali.

28. III. poglavje, 3. točka, drugi odstavek: Za besedami: „v vsakem delu krajevne skupnosti“ naj bi dodali besede: „to pomeni prek zborov stanovalcev in hišnih svetov“.

Obrazložitev: Ustavna določba o delih krajevne skupnosti se nanaša na zbere stanovalcev.

29. III. poglavje, 3. točka pod a), prvi odstavek: Besede: „naj bi odločali zlasti“, zamenjati z besedami: „se obvezno odloča“.

Obrazložitev: Amandma je redakcijske narave.

30. III. poglavje, 3. točka, pod a), tretji odstavek: Zamenjati je treba besede: „je treba upoštevati politična stališča krajevne organizacije SZDL“ z besedami: „je potrebno politično angažiranje krajevne skupnosti SZDL in drugih družbenopolitičnih organizacij.“

Obrazložitev: Menimo, da je ta formulacija bolj ustrezna.

31. III. poglavje, 3. točka pod b): Za besedami: „delovnih ljudi in občanov“ dodati med dvema vejicama: „kot stanovalcev“.

32. III. poglavje, 3. točka, drugi odstavek: Na koncu dodati naslednje besede: „na podlagi poprejšnjega vsestranskega posvetovanja z delovnimi ljudmi in občani v krajevni skupnosti“.

Obrazložitev: Bolje bi bilo, če bi črtali drugi stavek, kajti telo s takšnimi pooblastili ne bi moglo imeti demokratskih atributov.

33. III. poglavje, 3. točka, pod b), šesti odstavek: Za besedama: „na podlagi“ naj bi dodali besede: „najširšega možnega posvetovanja z delovnimi ljudmi in občani“. Črtati besede: „samo o vprašanih, določenih s statutom krajevne skupnosti – pa z večino glasov“.

Obrazložitev: Orientacija mora biti, da se vsi sklepi v krajevni skupnosti sprejemajo na podlagi sporazumevanja in dogovarjanja oziroma usklajevanja stališč interesov. To je vsekakor uresničljivo in ne bi smeli delati drugače. Tam ljudje živijo skupaj in morajo o skupnih zadevah odločati z dogovorom.

34. III. poglavje, 3. točka pod g): Ta člen je treba prestaviti naprej, tako da bi postal (c). Besedilo je treba zamenjati z naslednjim: „Zbori stanovalcev so osnovne celice samoupravljanja v krajevni skupnosti. V teh se delovni ljudje in občani samoupravno in tovariško sporazumevajo in dogovarjajo o vseh problemih skupnega življenja, predvsem o dobrem gospodarjenju s stanovanjsko zgradbo in stanovanji, o redu in varnosti v hiši, o higieni, pripravah za splošno ljudsko obrambo in uresničevanju nalog pri družbeni samozaščiti ter o drugih vprašanih in vseh aktivnostih v okvirih krajevne skupnosti. Vse organizirane socialistične sile v krajevni skupnosti imajo nalogo, da prispevajo k nadaljnjemu razvoju samoupravnih aktivnosti zborov stanovalcev. Pri tem je vsekakor najpomembnejše čim hitreje uresničevanje legitimnih zahtev vseh delovnih ljudi in občanov v krajevnih skupnostih – stanovalcev, da postanejo odločilni dejavnik v upravljanju in vzdrževanju stanovanjskega poslopa.“

Obrazložitev: Hišni samoupravi je treba vdahnuti življenje, kar je v največjem interesu vsakega občana in celotne družbe.

35. III. poglavje, 3. točka, pod e): To besedilo je treba zamenjati z veliko bolj jasnim stavkom brez podrobnosti, čeprav je vprašljivo, če je o tem potrebno karkoli reči.

36. III. poglavje, 5. točka, prvi odstavek: Črtati zadnji stavek.

Obrazložitev: S tako abstraktnim stavkom, ne da bi vseboval karkoli konkretnega, besedilo izgublja glede kvalitete; če menimo, da je o tem treba kaj povedati, potem je treba povedati konkretno: odnosi med krajevno pisarno in krajevno skupnostjo morajo biti takšni in takšni.

37. III. poglavje, 6. točka: Veliko je vprašanje, če je treba obdržati ta člen. Za občana je pomembno, da ne čaka pred okenci. Pri tem se moramo opredeliti za čim cenejši aparat. Navsezadnje ni pomembno, če javno pooblastilo opravlja krajevna skupnost ali krajevna pisarna oziroma kakšna druga služba občinske uprave. Tisto, kar je cenejše in učinkovitejše, je v tem primeru na liniji dejanskega podružbljanja politične oblasti.

38. III. poglavje, 8. točka, drugi odstavek: Vstaviti je treba naslednje besedilo: „Dajejo politične pobude za učinkovito reševanje vseh življenjskih problemov delovnih ljudi in občanov in se zavzemajo za dosledno spoštovanje zakonskih in drugih aktov, ki zagotavljajo najširšo udeležbo delovnih ljudi in občanov v upravljanju vseh družbenih poslov v krajevni skupnosti.“

Obrazložitev: Organizacija SZDL mora imeti v krajevni skupnosti v prvem planu tisto, kar najbolj zanima in tišči krajane, takšna vsebina dela pa avtomatično ustvarja avtoriteto krajevni organizaciji SZDL. Ni slučajno, da mnogi krajsani prihajajo na tista zborovanja, na katerih obravnavajo njihove življenjske probleme, ne prihajajo pa na tista, na katerih se samo govori o že dobro znanih (in veliko polepšanih) zadevah.

39. VI. poglavje, pod c): Za besedami: „z ustreznimi zakoni“ naj bi dodali besede: „republik in pokrajin“, besedi: „določene dileme“ pa zamenjali z besedo „nedoslednosti“.

Obrazložitev: Amandma je redakcijske narave.

40. IV. poglavje, pod d): menimo, da je ta točka odveč.

Obrazložitev: Zakaj bi že vnaprej izhajali iz domneve, da se nekdo (ZIS in drugi zvezni organi) v svojih predlogih ne bo držal določil ustave SFRJ; če pa se bo to zgodilo, potem je gotovo, da takšen predlog ne bo sprejet v skupščini SFRJ. Vse, kar je v tem odstavku, je samo po sebi umevno.

* * *

Komisija predlaga, da zvezni zbor sprejme predlog resolucije o nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti na podlagi ustave SFRJ, da pa predlagatelj upošteva pripombe in amandmaje komisije skupščine SFRJ za obveščanje.

Za poročevalca komisije na seji zbora je bil določen Batrić Jovanović.

PREDSEDNIK KOMISIJE

Batrić Jovanović s. r.

SKUPŠČINA SFRJ
ZVEZNI ZBOR
Odbor za družbeno-
politične odnose
AS 594/20
22. marca 1979
Beograd

Priloga 8

POROČILO

O OBRAVNAVI AMANDMAJEV, PREDLOGOV IN POBUD K PREDLOGU RESOLUCIJE O NADALJNJEM RAZVOJU KRAJEVNIH SKUPNOSTI NA TEMELJIH USTAVE SFRJ

Odbor zveznega zbora za družbenopolitične odnose je na seji, ki je bila 20. marca 1979, obravnaval amandmaje delovnih teles zveznega zbora skupščine SFRJ in skupnih delovnih teles zborov skupščine SFRJ ter predloge in pobude zakonodajne komisije zveznega zbora in sekcije ZK, SZDLJ za družbenopolitične odnose in zvezne konference Krajevna skupnost in družina.

I

Po izmenjavi mnenj o danih amandmajih, predlogih in pobudah k predlogu resolucije je odbor sklenil predlagati zboru naslednje amandmaje:

AMANDMAJI K III. ODDELKU

1. V 1. točko naj bi v prvem odstavku za prvim stavkom dodali nov stavek, ki naj bi se glasil.

„Izvirajoč iz teh temeljnih meril je treba v vsakem okolju natančneje določiti konkretna merila, ki ustrezajo krajevnim skupnostim na posameznih področjih (na mestnih, obrobni, podeželskih, planinskih in drugih), pri tem pa je treba upoštevati njihove posebnosti, potrebe splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite, različne oblike interesnega organiziranja in podobno.“

Obrazložitev: Ta amandma opozarja, da je treba z ustreznimi predpisi in samoupravnimi splošnimi akti natančneje razčleniti temeljna merila za oblikovanje krajevnih skupnosti, ki jih vsebuje prvi stavek te točke, pri tem pa upoštevati posebnosti in potrebe posameznih krajevnih skupnosti.

2. V 2. točki je treba besede iz četrtega odstavka pod d): „delovnih ljudi in občanov v krajevni skupnosti v skupaj ustvarjenem dohodku“ nadomestiti z besedami: „samoupravno organiziranih potrošnikov v prihodkih, ki so bili doseženi s prodajo blaga in storitev, v skladu z zakonom o združenem delu.“

Obrazložitev: S tem amandmajem se rešitev iz tega odstavka usklajuje z zakonom o združenem delu, s samoupravnim sporazumom iz četrtega odstavka je lahko predvideno, da samoupravno organizirani potrošniki uveljavljajo ustrezno pravico do prihodkov, ki so uresničeni s prodajo blaga in storitev.

3. Za 2. točko pod f) naj bi dodali novo točko f₁), ki naj bi se glasila:

„Delovni ljudje in občani v krajevnih skupnostih, organizacije združenega dela in druge samoupravne organizacije in skupnosti zagotavljajo s planiranjem, združevanjem sredstev, s samoupravnim sporazumevanjem in sodelovanjem razmere in razvijajo dejavnost za čuvanje in razvoj naravnih in z delom ustvarjenih vrednot človekovega okolja ter za preprečevanje in odpravo škodljivih posledic, ki ogrožajo te vrednote.“

Obrazložitev: S tem amandmajem je posebej poudarjena funkcija krajevnih skupnosti, organizacij združenega dela in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti na področju varstva in izboljševanja človekovega okolja.

4. Za 2. točko naj bi dodali novo 2.a točko, ki naj bi se glasila:

„Krajevna skupnost se mora bolj razvijati tudi kot humana socialistična skupnost, v kateri se negujejo zlasti zaupanje med ljudmi ter različne oblike solidarnosti in samopomoči, kjer se ustvarjajo razmere za izboljševanje družbenega položaja žensk in družine, zlasti pa za družbeno skrb o otrocih in starih ljudeh ter za razvoj stonitvenih dejavnosti za potrebe družine in gospodinjstva.“

Obrazložitev: S tem amandmajem je popolneje poudarjena zelo pomembna funkcija krajevnih skupnosti pri razvijanju humanih odnosov med ljudmi, prijateljstva, zaupanja med ljudmi ter raznih oblik solidarnosti in samopomoči, s tem pa se v krajevnih skupnostih ustvarjajo tudi razmere za izboljšanje družbenega položaja žensk in družine ter za družbeno skrb o otrocih in starih ljudeh.

5. V 3. točki naj bi na koncu drugega odstavka pod a) črtali piko in dodali besede: „v krajevni skupnosti in na zborih delavcev v zainteresiranih organizacijah združenega dela.“

Obrazložitev: Ta amandma omogoča, da se o vprašanjih, o katerih odločajo delovni ljudje in občani v krajevni skupnosti z referendumom, predhodno razpravlja tudi na zborih delavcev zainteresiranih organizacij združenega dela.

6. V 3. točki naj bi pod d) za besedami: „dobrih sosedskih odnosov“ dodali besede: „družbene skrbi o otrocih, starih in socialno ogroženih ljudeh.“

Obrazložitev: Ta amandma opozarja, da morajo samoupravno organizirani stanovalci v krajevni skupnosti, kot pomembni subjekti v krajevni skupnosti, svojo dejavnost usmerjati tudi v družbeno skrb o otrocih, starih in socialno ogroženih ljudeh.

7. V 6. točki naj bi prvi odstavek spremenili in naj bi se glasil:

„Ustrezno pozornost zasluži tudi vprašanje možnosti, da se zaupajo krajevni skupnosti javna pooblastila, glede na to, da je mogoče z zakonom in na zakonu zasnovanim odlokom občinske skupščine, v skladu z ustavo, samoupravnim skupnostim zaupati, da opravljajo na področju svoje dejavnosti določena javna pooblastila.“

V drugem odstavku naj bi besede: „Ko gre za morebitno zaupanje javnih pooblastil“ nadomestili z besedami: „Pri zaupanju posameznih javnih pooblastil.“

Obrazložitev: S tem amandmajem se na jasnejši in ustrežnejši način opozarja na možnost, da se krajevnim skupnostim v skladu z ustavo zaupajo javna pooblastila.

8. Za 6. točko naj bi dodali novo 6.a točko, ki naj bi se glasila:

„6. a Organi družbenopolitičnih skupnosti, zlasti pa občinski organi, morajo delovne ljudi in občane v krajevni skupnosti pravočasno in popolno obvestiti o vseh vprašanjih, ki imajo pomen za samoupravno odločanje in sploh za uresničevanje skupnih interesov in potreb delovnih ljudi in občanov v krajevni skupnosti.“

Obrazložitev: S tem amandmajem opozarjamo, da je treba zagotoviti obveščanje, kot enega izmed bistvenih pogojev za kvalificirano in popolno vključevanje delovnih ljudi in občanov v krajevni skupnosti v proces odločanja o vseh bistvenih vprašanjih življenja in dela v krajevni skupnosti in širše.

AMANDMA K IV. ODDELKU

1. V 1. točki naj bi besede pod c): „z ustreznimi zakoni in statuti občin“ nadomestili z besedami: „z zakoni republik in avtonomnih pokrajin“.

Obrazložitev: V tej točki je treba poudariti le to, da je mogoče tudi (z republiški in pokrajinskimi) zakoni, kot vrsto aktov, urediti temeljna vprašanja, ki imajo pomen za uresničevanje ustavne koncepcije krajevnosti.

II

IZREKANJE O AMANDMAJIH DRUGIH DELOVNIH TELES

1. Odbor je sklenil podpreti naslednje amandmaje delovnih teles zveznega zbora in skupnih delovnih teles zborov skupščine SFRJ.

1) Podprl je amandma odbora zveznega zbora za pravosodje k 2. točki I. oddelka, s tem da se besede: „razreševanje sporov in spopadov“ nadomestijo z besedami: „reševanje sporov“, prav tako pa tudi amandma k podtočki f) v 3. točki III. oddelka.

2) Amandma odbora zveznega zbora za notranjo politiko k 1. točki IV. oddelka je v bistvu sprejel tako, da je vsebina tega amandmaja zajeta z amandmajem, ki ga je predlagal odbor za družbenopolitične odnose k III. oddelku, v katerem se doda nova točka 6.a.

3) Podprl je amandmaje odbora zveznega zbora za ljudsko obrambo:

– k II. oddelku, sedmi odstavek 1. točke, s tem da besede: „v svojih okoliščinah“ nadomestimo z besedami: „na svojem področju“;

– k III. oddelku, k 1. točki, ki ga obsega amandma odbora za družbenopolitične odnose;

– k III. oddelku, podtočka a) v 2. točki, s tem da besedi: „in samozaščitno“ nadomestimo z besedami: „kot tudi z vidika družbene samozaščite“;

– k III. oddelku, šesti odstavek podtočke b) v 2. točki;

– k III. oddelku, 2. točka – uvrstili naj bi novo točko, ki naj bi se glasila:

„f.) Posebno pozornost je treba posvetiti krepitvi vloge in odgovornosti krajevnosti za samozaščito in obrambno organiziranje ter usposabljanje samoupravno organiziranih delovnih ljudi in občanov pri organiziranju in izvajanju priprav za splošno ljudsko obrambo.“ (S predlagano formulacijo je skrajšan amandma odbora za ljudsko obrambo, ker v tem dokumentu ni treba natančneje razčlenjevati vseh ukrepov in dejavnosti, ki se jih lotevajo delovni ljudje in občani pri organiziranju in izvajanju splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite);

– k 8. točki, zadnja alineja, besede: „samozaščitne in obrambne funkcije krajevnosti v miru in med vojno“ nadomestimo z besedami: „teh funkcij krajevnosti v miru in med vojno“;

– k IV. oddelku, vsebina tega amandmaja je zajeta z amandmajem, ki ga je predlagal odbor za družbenopolitične odnose k III. oddelku, kjer je dodana nova točka 6.a.

4) Podprl je amandmaje komisije za obveščanje skupščine SFRJ:

– k II. oddelku, četrti odstavek 1. točke;

– k II. oddelku, prvi odstavek 2. točke;

– delno amandma k II. oddelku, 2. točke tretjega odstavka, v tretjem odstavku predloga resolucije je treba na koncu prvega stavka dodati besede: „in dejanskim možnostim“ (odbor je ocenil, da je preostalo besedilo amandmaja komisije nepotrebno, ker opozarja na konkretne primere določenih slabosti v zvezi z materialno podlago krajevnosti);

– amandma k III. oddelku 2. točke pod a) je bil podprt zato, ker vsebina tega amandmaja zajema amandma, ki ga je dal odbor za družbenopolitične odnose k III. oddelku, na podlagi katerega je treba dodati novo 6.a točko;

– k III. oddelku 2. točke pod d), četrti in peti odstavek;

– delno amandma k III. oddelku 2. točke pod e) prvi odstavek, s tem da se glasi:

„Za drugim odstavkom naj bi dodali novi tretji odstavek, ki naj bi se glasil: „Prav tako je treba družbeno spodbujati in usmerjati hitrejši razvoj malega gospodarstva v skladu s potrebami in interesi delovnih ljudi in občanov v krajevnih skupnostih.“

– del amandmaja k III. oddelku 2. točke pod e), v katerem se predlaga, da se vstavi nova točka f), je zajet z amandmajem odbora za ljudsko obrambo, ki ga je podprl odbor

za družbenopolitične odnose. (Drugi del tega amandmaja na podlagi ocene odbora ni snov te resolucije).

— Amandma k III. oddelku, 2. točke pod e) je v bistvu zajet z amandmajem odbora za družbenopolitične odnose k III. oddelku, ki predlaga, da se za točko f) doda nova točka f₁);

— amandma k IV. oddelku točke c) je zajet z amandmajem odbora za družbenopolitične odnose.

2. Odbor ni podprl naslednjih amandmajev delovnih teles zveznega zbora in skupnih delovnih teles zborov skupščine SFRJ, in sicer:

1. Amandmaje odbora za ljudsko obrambo

— K. I. oddelku 2. točke glede na to, da je v besedilu resolucije uporabljena terminologija iz ustave SFRJ;

— k I. oddelku 5. točke glede na to, da v besedilu resolucije ni potrebno dajati definicij in karakteristik družbenopolitičnih organizacij;

— k III. oddelku 2. točke, šesti odstavek, glede na to, da ni oportuno v takšnem dokumentu posredovati oceno stanja glede obrambne in samozaščitne organiziranosti krajevnih skupnosti;

— k III. oddelku 3. točke pod b) glede na to, da se v resoluciji ne smemo poglobljati v ustanovitve posameznih samoupravnih in drugih teles v krajevnih skupnostih, marveč je to predmet ureditve statuta krajevnih skupnosti. Poleg tega pa določene obveznosti glede formiranja ustreznih teles za splošno ljudsko obrambo izhajajo iz ustreznih zakonov in stališč družbenopolitičnih organizacij;

— k III. oddelku 3. točke pod d) glede na to, da je v besedilu resolucije uporabljena terminologija iz ustave SFRJ.

2. Amandmaje komisije za obveščanje

— K naslovu resolucije glede na to, da mora naslov izražati potrebo po nadaljnjem razvoju in ustvarjanju zasnove krajevnih skupnosti, ki izhaja iz ustave SFRJ;

— k I. oddelku, 1. in 4. točke; k II. oddelku 1. in 2. točke; k III. oddelku 1. točke in 2. točke pod a), b), c) in f) 3. točki pod a), b), d) in e) 5., 6. in 8. točki k IV. oddelku 1. točke pod e) ker v glavnem niso snov te resolucije ali preveč podrobno razčlenjujejo posamezna vprašanja v krajevni skupnosti. Včasih pa so tudi predmet urejanja statutov občin, statutov krajevnih skupnosti in drugih samoupravnih splošnih aktov. Določeno število posredovanih amandmajev, ki so bili redakcijske narave, nismo sprejeli, ker ne ustrezajo besednjaku resolucij .

III

PREDLOGI ZA REDAKCIJSKE SPREMEMBE IN DOPOLNITVE ZA POPRAVEK NAPAK

Odbor je sklenil, da je treba predlog resolucije pravno-redakcijsko spremeniti in dopolniti ter popraviti napake, do katerih je pomotoma prišlo pri tehnični obdelavi predloga resolucije, in sicer:

I. oddelek

V 1. točki besede: „kot temeljna organizacija“ zamenjamo z besedami: „kot tudi temeljna organizacija“.

— v 2. točki, drugi odstavek besedi: „področje stanovanja“ zamenjamo z besedami: „na področjih urejanja naselij“.

— V 3. točki besede: „pri obravnavi in odločanju o le-teh“ zamenjamo z besedami: „v izvajanju“;

— V 5. točki besedo: „politiko“ zamenjamo z besedo: „k politični“.

II. oddelek

- V 1. točki, četrti odstavek besedi: „zlasti pa“ zamenjamo z besedo: „in“.
- V 2. točki, prvi odstavek za besedo: „življenjskih“ dodamo besedi: „in delovnih“.
- V drugem odstavku besedi: „dogovarjanje in“ zamenjamo z besedami: „sporožumevanje in dogovarjanje“.
- V petem odstavku črtamo besedo: „nekaterih“.

III. oddelek

- V 1. točki, peti odstavek besede: „in z družbenimi dogovori“ zamenjamo z besedami: „ali z družbenimi dogovori“.
- V 2. točki pod a), v drugi, tretji, peti, šesti in sedmi odstavku črtamo besedo „razvojnim“.
- V tretjem odstavku za besedama: „družbenega življenja“ dodamo besedi: „in dela“.
- V sedmem odstavku za besedama: „ki opravljajo“ dodamo besedi „dejavnost oziroma“.
- V 2. točki pod b), četrti odstavek besedi „ter kriterije“ zamenjamo z besedami: „kot tudi kriterije“.
- V 2. točki pod c), drugi odstavek za besedama: „kot potrošnikov“ (v prvem stavku) dodamo besede: „in uporabnikov storitev“.
- V drugi točki pod d), drugi odstavek besede: „in organizacije, ki“ zamenjamo z besedami: „zlasti pa organizacije, ki“.
- V 2. točki pod f) besedo: „razvoju“ zamenjamo z besedo: „organiziranju“, besede: „zemljišča in njegovo sodobno obdelavo“ zamenjamo z besedami: „in sodobno obdelavo zemljišča“.
- V 3. točki za besedama: „opravljajo dejavnost“ dodamo besede: „oziroma zadeve“.
- V 3. točki pod a), prvi odstavek besedi: „z referendumom“ zamenjamo z besedami: „delovni ljudje in občani z referendumom“ besedo: „razvoja“ pa je treba črtati;
- V 3. točki pod c) tretji odstavek besede: „o katerih se odloča“ zamenjamo z besedami: „o katerih se ne odloča“.
- V 3. točki pod g) besedo: „dogovorjeno“ zamenjamo z besedo: „dogovorno“.
- V 5. točki, prvi odstavek besede: „je nujno, da krajevne skupnosti“ (v prvem stavku) zamenjamo z besedami: „nujno je, da tudi krajevne skupnosti“.
- V 7. točki za besedama: „z ustavo“ (na obeh mestih prvega odstavka) dodamo besedo: „socialistične“.
- V prvem odstavku 8. točke na koncu prvega stavka za besedo „socialističnih“ dodamo besedo: „demokratičnih“.
- V 1. točki drugega odstavka tretje alineje besedi: „onemogoča kvalificirano“ zamenjamo z besedami: „omogoča popolno in kvalificirano“.

IV. oddelek

- V 1. točki pod c) besedo „dileme“ zamenjamo z besedo „nedoslednosti“.
- V 1. točki pod d) besedo „interesnih“ zamenjamo z besedo „interesnih“, besede: „ustavnimi načeli“ pa črtamo.
- V 1. točki pod e) besede: „ustrezi zvezni organi“ zamenjamo z besedami: „zvezni organi naj.“

V

Za poročevalca v zveznem zboru skupščine SFRJ je bil določen delegat SLAVKO ZALOKAR, član odbora.

PREDSEDNIK ODBORA
Ela Ulrih–Atena s. r.

ZVEZNI IZVRŠNI SVET
GENERALNI SEKRETARIAT
18 št. 020-4/78
As 594
23. marca 1979
Beograd

Priloga 9

ZVEZNEMU ZBORU SKUPŠČINE SFRJ

Beograd

Zvezni izvršni svet je na seji 22. marca letos obravnaval in podprl predlog resolucije o nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti na temeljih ustave SFRJ, ki ga je ta zbor poslal zveznemu izvršnemu svetu, da bi dal svoje mnenje.

Zvezni izvršni svet podpira predlog resolucije o nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti na temeljih ustave SFRJ, pri tem pa daje naslednje pobude in pripombe k besedilu resolucije:

- Naslov dokumenta naj bi se glasil „Resolucija o nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti“, besede „na temeljih ustave SFRJ“ naj bi izpustili, ker se samo po sebi razume, da tako kot vsi akti, ki jih sprejema skupščina SFRJ, tudi ta temelji na ustavi SFRJ.

- Drugi del predloga resolucije predstavlja po svoji vsebini izhodišča, na katerih morajo temeljiti stališča resolucije, zato bi bilo bolje, če bi bil to uvodni del, za katerim bi sledili ostali deli.

- Ta dokument bi moral prožneje izražati posamezna stališča, da bi bilo lahko njegovo izvajanje ustrežnejše, ker je sedanja stopnja razvoja krajevnih skupnosti zelo različna ne le v posameznih občinah, temveč tudi v posameznih republikah in avtonomnih pokrajinah, zato so tudi obveznosti za izvajanje določenih stališč različne za posamezne krajevne skupnosti. V tem smislu bi bilo dobro, če bi posamezna stališča iz predloga resolucije še enkrat preučili. Ta ko bi bilo treba v III. delu predloga resolucije 3. točko (na 10. str. pod c) preučiti s stališča razširjanja delovnega področja skupščinskih zborov, 6. točko na 12. strani pa s stališča preverjanja opravljanja javnih pooblastil krajevnih skupnosti, ker so praktično prevzete in ponovljene ustavne in zakonske formulacije, zato bi bilo morda dobro, če bi drugi odstavek te točke izpustili.

- Posamezna stališča v predlogu resolucije bi bilo treba natančneje formulirati v smislu določenih pobud za nadaljnje aktivnosti. Tako je treba na primer na 3. strani, ko gre za krajevne skupnosti kot subjekte v pripravah za splošno ljudsko obrambo pri uresničevanju družbene samozaščite, navesti smeri organiziranja krajevnih skupnosti za omenjene namene.

- Posamezna stališča bi bilo treba tako preformulirati, da ne bi iz njih izhajale direktne obveznosti za republike in pokrajini ali za posamezne družbenopolitične skupnosti, ki morda ne bodo potrebne. Tako bi bilo morda treba v 1. točki na 15. strani pod d) prožneje prikazati obveznosti za pripravo in sprejemanje posebnih zakonov o krajevnih skupnostih kot tudi glede pripravljavanja sprememb statutov organizacij združenega dela, samoupravnih interesnih skupnosti in občine, ker so le-ti sprejeti po izdaji ustave SFRJ, zato morda ni potrebna sprememba vseh teh statutov.

- Posamezne dele v predlogu resolucije bi bilo treba dopolniti z vprašanji, ki imajo večji pomen za preučevanje nadaljnjega razvoja krajevnih skupnosti. Tako je treba na primer 3. točko pod b) na 10. strani, kjer gre za skupščino krajevne skupnosti, razširiti z opisom delovnega področja te skupščine, da bi bilo popolneje prikazano delo tega telesa, konstituiranega po delegatskem načelu.

GENERALNI TAJNIK
Ivica Čačić s. r.

SKUPŠČINA SFRJ
Komisija za ugotavljanje istovetnosti
besedil v jezikih narodov
Jugoslavije
Št. 06.4-18/79-015
27. marca 1979
Beograd

Priloga 10

PREDSEDNIKU ZVEZNEGA ZBORA SKUPŠČINE SFRJ

Beograd

Komisija za ugotavljanje istovetnosti besedil v jezikih narodov Jugoslavije daje na podlagi 55. člena poslovnika skupščine SFRJ zveznemu zboru skupščine SFRJ

POROČILO
O UGOTAVLJANJU ISTOVETNOSTI BESEDIL

1. predloga zakona o spremembah zakona o obalnem morju, zunanjem morskem pasu in epikontinentalnem pasu Jugoslavije (AS-28);
2. predloga zakona o nadomestilih za terjatve iz socialnega zavarovanja, nastale v tujini (AS-103) – po skrajšanem postopku;
3. predloga resolucije o nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti na temeljih ustave SFRJ (AS-594) in
4. predloga zakona o spremembi in dopolnitvi zakona o zračni plovbi (AS-120) v jezikih narodov Jugoslavije v primerjavi z izvirnim besedilom.

Komisija za ugotavljanje istovetnosti besedil v jezikih narodov Jugoslavije je na osmi seji 27. in 28. marca 1979 ugotavljala istovetnost navedenih zakonskih predlogov in resolucije v jezikih narodov Jugoslavije.

Komisija je pregledala besedila zakonskih predlogov in resolucij in ugotovila njihovo istovetnost v jezikih narodov Jugoslavije z izvirnim besedilom ob nujni jezikovni redakciji.

Za poročevalca komisije v zveznem zboru skupščine SFRJ je določen član komisije delegat Spahiu Festime.

NAMESTNIK PREDSEDNIKA KOMISIJE
S. Popović s. r.

SKUPŠČINA SFRJ
ZVEZNI ZBOR
Odbor za zunanjo politiko
Št. 29/79
AS 28/10
15. marca 1979
Beograd

Priloga 11

ZVEZNEMU ZBORU SKUPŠČINE SFRJ

Beograd

Po 48. in 49. členu poslovnika zveznega zbora skupščine SFRJ daje odbor za zunanjo politiko zboru

POROČILO
O OBRAVNAVI PREDLOGA ZAKONA O SPREMEMBAH ZAKONA O OBALNEM
MORJU, ZUNANJEM MORSKEM PASU IN EPIKONTINENTALNEM PASU
JUGOSLAVIJE

Odbor za zunanjo politiko je na seji 14. marca 1979 obravnaval predlog zakona o spremembah zakona o obalnem morju, zunanjem morskem pasu in epikontinentalnem pasu Jugoslavije.

K predlogu zakona je dal delegat iz SR Črne gore amandma, ki se glasi:

3. člen je treba spremeniti in naj bi se glasil:

„V prvem odstavku 11. člena je treba besede: „10 navtičnih milj“ nadomestiti z besedami: „12 navtičnih milj“.

V 3. točki, v drugem odstavku je treba dodati novo podtočko a), ki naj bi se glasila:

a) „rt Mendra : rt Platomuni“.

Dosedanje podtočke a), b), c) postanejo podtočke b), c) in g).

V petem odstavku je treba besede: „10 navtičnih milj“ nadomestiti z besedami: „12 navtičnih milj.“

S predlaganim amandmajem se v delu od rta Mendre do rta Platomuna razširi morski pas Jugoslavije glede na to, da bi se teritorialno morje v širini 12 navtičnih milj računalo od črte, ki spaja oba rta.

V obrazložitvi so poudarili, da je predlagana rešitev poleg drugega v interesu ljudske obrambe in varstva ekonomskih interesov države ter da je v skladu z določbami mednarodne konvencije o teritorialnem morju.

Ker se navzoči poverjenik ZIS ni mogel izreči o tem, ali je amandma sprejemljiv za predlagatelja zakona, so člani odbora odločili, da bodo počakali na stališče zveznega izvršnega sveta o danem amandmaju.

Odbor predlaga zveznemu zboru, da sprejme zakon o spremembah zakona o obalnem morju, zunanjemorskem pasu in epikontinentalnem pasu Jugoslavije, s tem da postane predlagani amandma, če ga bo ZIS sprejel, sestavni del predloga zakona.

Za poročevalca na seji zveznega zbora je bil določen delegat Miloš Nikolčin.

PREDSEDNIK ODBORA

Nijaz Dizdarević s. r.

SKUPŠČINA SFRJ
ZVEZNI ZBOR
Odbor za notranjo politiko
Št. 06.2-24/79-033
AS 28/10
15. marca 1979
Beograd

Priloga 12

PREDSEDNIKU ZVEZNEGA ZBORA SKUPŠČINE SFRJ

Beograd

Odbor za notranjo politiko zveznega zbora skupščine SFRJ je na seji 14. marca 1979 obravnaval predlog zakona o spremembah zakona o obalnem morju, zunanjemorskem pasu in epikontinentalnem pasu Jugoslavije in daje zboru

POROČILO

Odbor je podprl predlog zakona o spremembah zakona o obalnem morju, zunanjemorskem pasu in epikontinentalnem pasu Jugoslavije in predlaga zboru, da ga sprejme z amandmajem:

1. Amandma k 3. členu

V 3. točki, drugem odstavku je treba dodati novo podtočko g), ki se glasi:

„g) rt Mendra – rt Platomuni“.

Obrazložitev: S predlaganim amandmajem se v delu od rta Mendre do rta Platomuna razširi morski pas Jugoslavije, ker bi se teritorialno morje, ki se širi 12 navtičnih milj, računalo od črte, ki spaja oba rta. Predlagana rešitev je v interesu ljudske obrambe in ekonomskih interesov države.

Za poročevalca odbora na seji zveznega zbora je določen delegat Miralem Mlatišuma, član odbora.

NAMESTNIK PREDSEDNIKA ODBORA

Sava Djurić s. r.

SKUPŠČINA SFRJ
ZVEZNI ZBOR
Zakonodajna komisija
AS 28/10
19. marca 1979
Beograd

Priloga 13

PREDSEDNIKU ZVEZNEGA ZBORA SKUPŠČINE SFRJ

Beograd

Po 49., 70. in 144. členu poslovnika zveznega zbora skupščine SFRJ (prečiščeno besedilo) poročamo, da je zakonodajna komisija zveznega zbora skupščine SFRJ na 9. seji 19. marca 1979 obravnavala predlog zakona o spremembah zakona o obalnem morju, zunanjem morskem pasu in epikontinentalnem pasu Jugoslavije.

Zakonodajna komisija je ugotovila, da je predlagatelj zakona sprejel vsa mnenja in predloge komisije, dane v obravnavi osnutka tega zakona.

Komisija predlaga zveznemu zboru, naj sprejme predlog zakona o spremembah zakona o obalnem morju, zunanjem morskem pasu in epikontinentalnem pasu Jugoslavije z naslednjimi amandmaji komisije:

1. Amandma

Za 1. členom naj bi dodali novi, 2. člen, ki naj bi se glasil:

„2. člen.

V prvem odstavku 1. člena besedo „suverenost“ zamenjamo z besedo „suvereniteta“.

Obrazložitev: Z amandmajem se usklajujejo določbe prvega odstavka 1. člena veljavnega zakona z določbami ustave SFRJ, izhajajoč zlasti iz določbe 1. točke prvega odstavka 281. člena ustave SFRJ, po kateri federacija prek zveznih organov varuje suverenost Socialistične federativne republike Jugoslavije v mednarodnih odnosih.

2. Amandma

Za novim 2. členom naj bi dodali novi 3. člen, ki naj bi se glasil:

„3. člen

5. člen je treba črtati.“

Dosedanji členi od 2. do 6. postajajo členi od 4 do 8.

Obrazložitev: Amandma je predlagan zato, ker je snov, vsebovana v 5. členu veljavnega zakona, že obravnavana in popolneje urejena v 20. členu zakona o pomorski in notranji plovbi (Uradni list SFRJ, št. 22/77). Členi so na novo oštevilčeni zato, ker sta dodana dva nova člena.

3. Amandma

Za dosedanjim 6. členom, ki postane 8. člen, dodamo novi 9. člen, ki naj bi se glasil:

„9. člen

1. točko prvega odstavka 28. člena je treba črtati.“

Dosedanji členi od 7. do 10. postanejo členi od 10 do 13.

Obrazložitev: Amandma je predlagan glede na to, da je v 1. točki prvega odstavka 28. člena veljavnega zakona razširjena sankcija za kršitev 5. člena veljavnega zakona, ki ga

je treba, na podlagi amandmaja pod številko 2, črtati. Zaradi novega 9. člena je treba ustrezno oštevilčiti naslednje člene.

4. Amandma k 7. členu

V prvem odstavku je treba besede: „jugoslovanskem obalnem morju“ zamenjati z besedami: „obalnem morju Socialistične federativne republike Jugoslavije, za besedo „morje“ pa je treba črtati besede: „Socialistične federativne republike Jugoslavije“.

V drugem odstavku je treba besedo „zanimanja“ zamenjati z besedo „snimanja“.

(Opomba: Amandma se nanaša na besedilo v srbohrvaščini.)

Obrazložitev: Z amandmajem se ustrezen člen usklajuje z določbami 1. in 8. člena predloga zakona, in sicer glede inštituta „obalno morje“ ter z določbo drugega odstavka 1. člena veljavnega zakona, na podlagi katere obalno morje Socialistične federativne republike Jugoslavije sestavljajo notranje morske vode in teritorialno morje.

Pri drugem odstavku je opravljena redakcijska izboljšava besedila določbe.

5. Amandma k 8. členu

V 8. členu je treba besede: „1. in 8. člen in drugi odstavek 12. člena, prvi odstavek 17. člena in 21. člen“ zamenjati z besedami: „1. in 8. člen, drugi odstavek 12. člena, prvi odstavek 17. člena in prvi odstavek 21. člena“.

Za prvim odstavkom dodamo štiri nove odstavke, ki se glasijo:

„V prvem, drugem in tretjem odstavku 7. člena, v 8. členu, prvem in drugem odstavku 9. člena, 14. členu in 16. členu, 3. točki prvega odstavka 28. člena in 3. in 4. točki pod b) 30. člena je treba črtati besedo „jugoslovanske“, ki je v različnih sklonih.

V prvem odstavku 7a. člena je treba besede: „jugoslovanskem obalnem morju“ zamenjati z besedami: „obalnem morju Socialistične federativne republike Jugoslavije“.

V 20. členu za besedo „pas“ dodamo besede: „Socialistične federativne republike Jugoslavije (v nadaljnjem besedilu: epikontinentalni pas SFRJ)“.

V 22. členu, prvem odstavku 23. člena, prvem odstavku 24. člena, 4. točki pod b) 30. člena in 1., 2., 3., 4., 5. in 6. točki prvega odstavka 31. člena je treba za besedo „pas“, v različnih sklonih, dodati kratico „SFRJ“.

Obrazložitev: Amandma je predlagan zaradi razlogov, navedenih v obrazložitvi amandmaja k 7. členu. Poleg tega je besedilo 8. člena pravno redakcijsko izboljšano. Z amandmaji se je strinjal predlagatelj zakona.

* *

Zakonodajnoppravna komisija je v smislu 72. člena poslovnika zveznega zbora skupščine SFRJ (prečiščeno besedilo) obravnavala in podprla amandma odbora zveznega zbora skupščine SFRJ za zunanjo politiko k 3. členu predloga tega zakona (poročilo odbora št. 29/79, z dne 15. marca 1979). Komisija je podprla tudi amandma odbora zveznega zbora skupščine SFRJ za notranjo politiko k 3. členu predloga zakona (poročilo odbora št. 06.2-24/79-033, z dne 15. marca 1979), glede na to, da je ta amandma enak kot amandma odbora zveznega zbora skupščine SFRJ za zunanjo politiko.

Za poročevalko Zakonodajnoopravne komisije je bila na seji zveznega zbora določena delegatka EVA NAGLIČ, članica komisije.

PREDSEDNIK KOMISIJE
dr. Miodrag Zečević s. r.

Skupščina SFRJ
AS 28/10

Priloga 14

O B R A Z L O Ž I T E V

PREDLOGA ZAKONA O SPREMEMBAH ZAKONA O OBALNEM MORJU, ZUNANJEM MORSKEM PASU IN EPIKONTINENTALNEM PASU JUGOSLAVIJE

I

USTAVNA PODLAGA ZA IZDAJO TEGA ZAKONA

Ustavna podlaga za izdajo tega zakona je v 10. točki prvega odstavka 281. člena ustave SFRJ, po kateri federacija po zveznih organih ureja režim obalnega morja, ki je pomemben za mednarodne odnose Socialistične federativne republike Jugoslavije, obrambo in varnost države in enotnost jugoslovanskega trga, ter način uveljavljanja pravic, ki jih ima Jugoslavija v epikontinentalnem pasu in na odprtem morju.

II

VPRAŠANJA, KI JIH UREJA PREDLOG ZAKONA IN POJASNITVE TEMELJNIH PRAVNIH INŠTITUTOV

Na podlagi 11. člena zakona o obalnem morju, zunanjem morskem pasu in epikontinentalnem pasu Jugoslavije (Uradni list SFRJ, št. 22/65) je določena širina teritorialnega morja SFRJ – 10 navtičnih milj, računano od osnovne črte, ki jo določa ta zakon.

Mednarodna konvencija o teritorialnem morju, ki je bila sklenjena v Ženevi leta 1958, dovoljuje širino teritorialnega morja – 12 navtičnih milj. Skoraj vse države so v svojih nacionalnih zakonodajah že določile pas teritorialnega morja, širok najmanj 12 navtičnih milj, številne države pa razširjajo teritorialno morje tudi čez to mejo. Na III. konferenci Organizacije združenih narodov o pravici morja je bilo ugotovljeno, da je dejansko stanje v svetu že pred konferenco omogočilo konsenzus, da se v bodoči konvenciji določi meja teritorialnega morja na 12 navtičnih milj. Čeprav je konferenca še v teku, so v zadnjih letih tudi tiste države, ki tega niso prej storile, z nacionalnimi predpisi določile mejo svoje suverenosti oziroma teritorialnega morja na minimalni limit 12 navtičnih milj, tako da je ostala Socialistična federativna republika Jugoslavija praktično edina država, katere teritorialno morje je široko 10 navtičnih milj.

V Jadranskem morju je Republika Italija leta 1975 s spremembo svojega nacionalnega zakona določila mejo svojega teritorialnega morja na 12 navtičnih milj, Albanija pa je z enostranskim aktom leta 1976 razširila mejo svojega teritorialnega morja celo na 15 navtičnih milj.

Zvezni izvršni svet je glede na navedena dejstva sprožil zakonodajno pobudo za spremembo veljavnega zakona o obalnem morju, zunanjem morskem pasu in epikontinentalnem pasu Jugoslavije, da se določi meja teritorialnega morja Jugoslavije na 12 navtičnih milj, računano od osnovne črte, ki je predvidena z zakonom.

Poleg navedenih razlogov, bi bilo treba spremeniti veljavni zakon tudi zaradi interesov ljudske obrambe in zaradi potrebe, da zavarujemo domači ribolov v teritorialnih vodah glede na to, da so pred nami nadaljnja pogajanja z Italijo o sklenitvi novega sporazuma o italijanskem ribolovu v jugoslovanskih teritorialnih vodah ter pogajanja z Evropsko skupnostjo o sodelovanju na področju ribištva.

S predlaganim zakonom se razširja teritorialno morje z 10 navtičnih milj na 12 navtičnih milj (3. člen).

Člena 18. in 19. veljavnega zakona, v katerih je predviden zunanji morski pas v širini 2 navtičnih milj (5. člen), se črtata, ker je teritorialno morje razširjeno na 12 navtičnih milj. Ker se s temi spremembami odpravi inštitut zunanjega morskega pasu, je tudi ime zakona spremenjeno v tem smislu (1. člen).

Druge spremembe imajo terminološki oziroma redakcijsko naravo, z novim 34. členom pa je spremenjena tudi pristojnost za izdajo natančnejših predpisov.

III PODATKI O FINANČNIH SREDSTVIH, KI SO POTREBNA ZA IZVAJANJE ZAKONA

Za izvajanje tega zakona niso potrebna nobena finančna sredstva iz proračuna federacije.

Beograd, januarja 1979

SKUPŠČINA SFRJ
ZVEZNI ZBOR
Odbor za pravosodje
AS 93/1
19. marca 1979
Beograd

Priloga 15

ZVEZNEMU ZBORU SKUPŠČINE SFRJ

Beograd

POROČILO O OBRAVNAVI PREDLOGA ZA IZDAJO ZAKONA O TEMELJNIH LASTNINSKOPRAVNIH RAZMERJIH Z OSNUTKOM ZAKONA

Odbor zveznega zbora za pravosodje je na seji 14. marca 1979 obravnaval in podprl predlog za izdajo zakona o temeljnih lastninsko-pravnih razmerjih z osnutkom zakona.

Na seji so ugotovili, da so v tem zakonu, v skladu z ustavo SFRJ, v našem pravnem sistemu prvič celovito urejena osnova lastninsko-pravna razmerja. Predlagani zakon predstavlja pomembni prispevek k izboljševanju dela sodišč in drugih pravnih organov in nadaljnjo dograditev našega socialističnega samoupravnega sistema.

Pri obravnavi osnutka zakona so bile v okviru načelne razprave dane pripombe in pobude v zvezi s posameznimi rešitvami, vsebovanimi v besedilu osnutka zakona, ki bi jih moral predlagatelj, kot je sklenil odbor, upoštevati pri pripravi predloga zakona.

Opozorili so, da osnutek zakona v določenih primerih presega okvire snovi, ki naj bi bila urejena z zveznim zakonom.

Ocenili so, da je treba še enkrat preučiti vprašanje pravice do lastnine oziroma lastnino, ki jo imajo družbene organizacije, navedene v drugem odstavku 1. člena. Pri tem so menili, da lastnino družbenih organizacij ne bi smeli izenačevati z lastnino iz prvega odstavka 1. člena osnutka.

Pri obravnavi osnovnih oblik lastninske pravice so menili, da je treba še enkrat obravnavati upravičenost naziva oblik lastninske pravice v 8., 9. in 10. členu osnutka, ker sodijo, da zadošča, če se določi samo vsebina oblike lastninske pravice.

Upoštevajoč to, da je bila do sedaj pod zakonskimi služnostmi mišljena omejitev lastninske pravice, ustanovljene s predpisi, ki so na seji vprašali, če se lahko na podlagi koncepcije novega zakona, omejitve lastninske pravice v bodoče zajemajo s pojmom zakonskih služnosti v smislu tega zakona.

V zvezi z ureditvijo posesti so na seji menili, da bi bilo treba z zakonom predvideti zaščito vseh tistih oseb, ki niso posestniki oziroma niso detentorji, vendar so, na primer uporabniki plina, telefonov, električne energije in podobno.

Na seji so opozorili tudi na neusklajenost predlaganih rešitev glede posesti z zakonom o pravnem postopku. Tu namreč ni razlike med posestjo stvari in posestjo pravice, ta zakon ne upošteva posesti pravice (objektivna koncepcija posesti), medtem ko zakon o pravnem postopku dela razliko in predvideva zaščito stvari ali pravice (439. člena ZPP).

Na seji so prav tako poudarili, da je predlog za izdajo z osnutkom zakona preveč strokovno napisan oziroma uporabljena je strokovna terminologija, zato ni dostopen delovnemu človeku in občanu.

K posameznim določbam osnutka zakona so bile dane tudi naslednje pripombe, predlogi in pobude:

K 2. členu

Glede na to, da sta služnostna pravica in zastavna pravica „sektorski pravici primerjavi z lastninsko pravico, so na seji menili, da ju v tem členu ne bi smeli obravnavati skupaj z lastninsko pravico, marveč v posebnem členu na ustreznem mestu zakona.

K 3. členu

Predlagali so, da bi bilo treba v tem členu navesti, da ima lastnik pravico svojo stvar tudi posedovati, poleg že navedenega, da jo uporablja, izkorišča in razpolaga z njo v mejah, določenih z zakonom.

K 4. členu

V prvem odstavku tega člena so predlagali, naj bi besedo „vestnosti“ črtali in naj bi ostalo samo načelo poštenja, ki vsebuje tudi subjektivne in objektivne elemente in kriterije in da se v besedilu zakona, kjer je omenjen doberverni ali nedobroverni lastnik oziroma posestnik, uporabljata termina: „pošten“ oziroma „nepošten“.

K 5. členu

Na seji so menili, da bi bila lahko formulacija tega člena jasnejša, ker so uporabljeni kriteriji zelo neopredeljeni (bolj kot običajno; glede na krajevne razmere; ne motijo normalnih življenjskih pogojev itd.). Posredovali so tudi mnenje, da je treba namesto termina „ki je običajen za krajevne razmere“ uporabiti termin: „ki je običajen za širše sprejete sodobne razmere“, ali morda poiskati takšen ustrežnejši termin, glede na to, da je predlagani termin zastaral in ima korenine v preteklosti. Na koncu so dali pobudo, naj si predlagatelj prizadeva, da bi navedene kriterije jasneje določil in konkretiziral.

Predlagali so, da bi morali ta člen popolnoma uskladiti s 156. členom zakona o obligacijskih razmerjih. V prvem in tretjem odstavku tega člena je predlagano, da se meje vznemirjanja oziroma oviranja, in sicer: „več kot je to dovoljeno“ oziroma „običajno“ črtajo, in da se uskladijo z določbo prvega in drugega odstavka 156. člena zakona o obligacijskih razmerjih.

Prav tako so predlagali, da se tretji in peti odstavek tega člena združita, ker urejata vprašanja škode in varstva pred škodo, nastalo zaradi motenj, predvidenih v drugem odstavku.

Opozorili so, da termin „ustrezna odškodnina“, iz tretjega in petega odstavka, v praksi sodišč povzroča težave in dvome o tem, ali gre za integralno odškodnino ali prometno vrednost posameznih objektov. Zato so predlagali, da se za primere, predvidene v tretjem in petem odstavku zapiše: „pravica do pravnice odškodnine“ namesto predlaganega besedila: „pravica do ustrezne odškodnine“.

Predlagali so, da bi bilo treba v petem odstavku tega člena namesto termina „uporabnost“, ki je neustrezen, glede na to, da uporabnost ni zmanjšana zaradi navedenih motenj oziroma ne mora biti zmanjšana, uporabiti en izmed možnih terminov: „možnost uporabljanja“ ali „možnost uporabe“.

K 6. členu

Menili so, da določba tega člena, čeprav je njen smisel usmerjen v razmerje med zvezno in republiško zakonodajo, določeno v drugem odstavku 268. člena ustave SFRJ, ni dovolj jasna, če želimo namreč povedati, da se lahko samo z zakonom uredijo razmerja, navedena v tem členu, je treba to povedati na ustrezen način kot v 7. členu tega zakona.

K 8. členu

V zvezi s prvim odstavkom tega člena so menili, da je nepopoln, ker se lahko lastnina, ki jo določa ta člen, pridobiva ne le z lastnim delom, temveč tudi drugače (na primer darila, dedovanje in drugo). Opozorili so tudi na pomanjkljivost formulacije prvega odstavka, ki ne predvideva, da je lahko osebna lastninska pravica tudi na stvareh,

pridobljenih z lastnim delom in na osebnih sredstvih za delo. Obravnavati je treba tudi pomen in odnos besed „ki rabijo za zadovoljitev potreb in interesov človeka“, ali se ta del besedila nanaša na stvari v osebni lastnini ali na sredstva za delo v družbeni lastnini.

V zvezi z drugim odstavkom tega člena, ki predvideva, da se lahko osebna lastninska pravica pridobi tudi na družinski stanovanjski hiši ali na stanovanju kot posebnem delu hiše, če rabi za zadovoljevanje potreb stanovanja lastnika in članov njegovega gospodinjstva, so menili, da je ta člen nepopoln, ker ne ureja vprašanja vikendov, ki v ožjem smislu ne rabijo za potrebe stanovanja, zato ga je treba še enkrat preučiti. Rečeno je bilo tudi, da je treba določbo drugega odstavka uskladiti z drugim odstavkom 78. člena ustave SFRJ.

Na seji je bilo tudi rečeno, da je četrti odstavek tega člena v nasprotju s prvim odstavkom 3. člena in da ga je treba črtati.

K 9. členu

Predlagano je bilo, naj se četrti odstavek tega člena črta, ker je ista norma popolneje obdelana v prvem odstavku 4. člena.

K 11. členu

Na seji je bilo ugotovljeno, da je treba ponovno preučiti, ali naj ta člen ostane v tem zakonu, ker so menili, da pravica, ki jo vsebuje, sistemsko ne spada v ta zakon.

K 12. členu

Menili so, da je treba to določbo posebej obravnavati, ker je v tem členu predvidena možnost solastnine na nerazdeljeni stvari med imetnikom pravice na družbenih sredstvih in imetnikom lastninske pravice, ni pa navedeno, na katerih nerazdeljenih stvareh. Menili so, da bi bilo treba takšno solastnino izrecno predpisati, vendar ne na vseh stvareh.

K petemu odstavku 15. člena

Predlagano je bilo, naj bi preučili, ali bi bilo treba v to določbo vstaviti tudi 3-letni rok trajanja jamstva, kot je to predvideno z zakonom o dedovanju.

K tretjemu odstavku 16. člena

Tretji odstavek je treba dopolniti z besedami: „če ni z zakonom drugače določeno“, ker so nekatere republiške zakonodaje to snov drugače uredile.

K 17. členu

Menili so, da je ta člen nepopoln, ker premalo upošteva ustavne pravice republik in avtonomnih pokrajin pri urejanju določenih odnosov. Zato je bilo predlagano, naj se dopolni z novim stavkom, ki naj bi se glasil: „Medsebojna razmerja v pravici etažne lastnine ureja zakon“.

K 20. členu

V zvezi z drugim odstavkom je vprašanje, komu pripada lastninska pravica na novi stvari, če je oseba (nelastnik materiala), ki je stvar izdelala, vložila vrednejše delo (na primer umetniško) od samega materiala. Ker predlagana formulacija ne daje odgovora na to vprašanje, jo je treba ponovno preučiti in dopolniti.

K 22. členu

Na seji so menili, da je prvi odstavek tega člena nedoločen in dali so pobudo, naj se jasneje formulira, da bi se v praksi izognili morebitnim različnim razlogom in merilom. Za jasnejšo formulacijo je bilo predlagano, naj se namesto besede „potrebna“ napiše „nujna“.

K 32. členu

Ker je trenutek pridobitve lastninske pravice v primeru razglasitve osebe za umrlo urejen z republiškim predpisom, bi bilo po mnenju, izraženem na seji, smotno, če bi ta člen dopolnili z besedami: „če ni z zakonom drugače določeno“.

Ker se s tem zakonom samo omenjajo realna bremena (druge stvarne pravice), zakon pa jih ne ureja, je bilo na seji predlagano, da jih je treba s tem zakonom urediti (na primer dosmrtno rento, v III. poglavju pod 5.

K 75. členu

Na seji so menili, da bi bilo treba tretji odstavek tega člena dopolniti, tako da bi se glede ugovora v postopku za varstvo posesti vsebinsko uskladi s 441. členom zakona o pravnem postopku, ker ta določba predvideva manjše ugovore, kot pa jih v postopku za varstvo posesti pozna 441. člen zakona o pravnem postopku.

K tretjemu odstavku 78. člena

Menili so, da je izraz „javni register“ neustrezen, in sicer zlasti za konkreten primer, ki je naveden (motorno vozilo), ker ni znano, da imajo republike in avtonomni pokrajini predpise o javnem registru za motorna vozila.

Za poročevalca odbora v zveznem zboru je bil določen delegat Luka Bajakič, član odbora.

PREDSEDNIK ODBORA

Ivan Ginovski s.r.

SKUPŠČINA SFRJ
ZVEZNI ZBOR
Zakonodajnoppravna komisija
AS št. 93/1
19. marca 1979
Beograd

Priloga 16

PREDSEDNIKU ZVEZNEGA ZBORA SKUPŠČINE SFRJ

Beograd

Po 49., 70., 132. in 139. členu poslovnika zveznega zbora skupščine SFRJ (prečiščeno besedilo) poročam, da je zakonodajnoppravna komisija skupščine SFRJ na 9. seji, ki je bila 19. marca 1979, obravnavala predlog za izdajo zakona o temeljnih lastninsko-pravnih razmerjih (AS št. 93/1).

1. Komisija ugotavlja, da obstaja ustavna podlaga za izdajo tega zakona.

2. Komisija sodi, da se lahko na podlagi tega koncepta predloga za izdajo tega zakona nadaljuje delo v zvezi z izdelavo osnutka zakona.

3. Glede na to, da se s predlogom za izdajo zakona urejajo vprašanja sistema s področja temeljnih lastninsko-pravnih razmerij ter glede na zapletenost snovi, ki se ureja s tem zakonom, in sicer upoštevajoč tudi številne pripombe, predloge, pobude in mnenja, ki so jih dala posamezna delovna telesa zveznega zbora skupščine SFRJ in drugi organi in organizacije k posameznim predlaganim rešitvam, zakonodajnoppravna komisija zveznega zbora skupščine SFRJ predlaga zveznemu zboru, naj sprejme predlog za izdajo tega zakona, in naj na posebni seji obravnava osnutek zakona o temeljnih lastninsko-pravnih razmerjih.

4. Glede na to, da v 4. točki prvega odstavka 281. člena ustave SFRJ ni točneje določeno, katera lastninsko-pravna razmerja se štejejo za temeljna ter da je v ustavah nekaterih republik in avtonomnih pokrajin (SR Srbija, SR Bosna in Hercegovina, SR Slovenija, SAP Vojvodina in SAP Kosovo) razlika med lastninsko-pravnimi razmerji in drugimi dejanskopravnimi razmerji komisija sodi, da je treba poleg temeljnih

lastninsko-pravnih razmerij v tem zakonu urediti tudi druga temeljna dejanskopravna razmerja glede služnostne pravice, zastavne pravice in posesti, ker gre za razmerja, ki so ali pogoj za uveljavljanje lastninske pravice ali pa predstavljajo omejevanje pravne lastnine.

5. Glede opredelitve, da s tem predlogom za izdajo zakona ni potrebno urejati kvantitativne meje (maksimum) lastninske pravice na nepremičnini (poslovnih prostorih, stanovanjskih hišah in stanovanjih, kmetijstvu, gozdnem zemljišču in gozdovih) in drugih sredstvih za delo, marveč morajo navedene kvantitativne meje urediti republike in avtonomni pokrajini s svojo zakonodajo, komisija sodi, da je takšna opredelitev pravilnejša.

6. V zvezi z II. poglavjem osnutka zakona, v katerem so obdelana vprašanja oblike lastnine v socialistični samoupravni družbi, sta bili med razpravo na seji komisije dve mnenji:

Prvo mnenje izhaja iz realnih odnosov in osnovnih ustavnih opredelitev, po katerih so poleg družbene tudi druge oblike lastnine, kot so osebna lastnina (III. ustavno načelo), lastnina družbenih organizacij, združenj občanov in drugih civilnih pravnih oseb (60. člen ustave SFRJ) in sredstva v lastnini občanov, na katerih z osebnim delom ustvarjajo dohodek (64. člen ustave SFRJ). Sredstva v lastnini občanov imajo po naravi in obliki narave zasebne lastnine, ki je izgubila razredno naravo (odnos eksploatacije, ki se uresničuje po načelu zasebne lastnine) in dobila drugačno naravo, ki je vezana za vse večje integriranje z družbeno lastnino na podlagi povezovanja dela in sredstev. Ta oblika lastnine dominira v kmetijstvu in v nekaterih drugih oblikah dejavnosti (obrt). Ker ima vsaka izmed teh oblik lastnine posebno družbenoekonomsko osnovo, obstaja mnenje, da bi morala biti vsaka posebej obdelana v zakonu, določen pa bi moral biti tudi družbenoekonomski odnos.

Drugo mnenje izhaja iz koncepta, da ni treba delati razlike po oblikah lastnine, temveč po njenih nosilcih in načinu uporabe.

7. Glede predlaganih rešitev za urejanje mejnih odnosov med lastninsko pravico in družbeno lastnino (kadar je del stvari v družbeni lastnini, na delu stvari pa je lastninska pravica) komisija meni, da je treba tudi te mejne odnose urediti s tem zakonom, ker to ni storjeno v zakonu o združenem delu. Pri urejanju mejnih odnosov družbene lastnine in lastninske pravice je treba upoštevati probleme, ki se pojavljajo pri razmejitvi, in se, kolikor se to da, izogniti klasičnim institutom lastninske pravice ter v teh mejnih odnosih iskati rešitve, ki ustrezajo predvsem naravi odnosov v družbeni lastnini.

8. Komisija sodi, da bi bilo treba s tem zakonom urediti, kdaj lahko tuji državljani in tuje pravne osebe pridobijo lastninsko pravico v Socialistični federativni republiki Jugoslaviji. Pri tem je treba upoštevati rešitve iz 8. člena ter členov od 41. do 45. zakona o prometu z zemljišči in stavbami (Uradni list SFRJ, št. 43/65, 57/65 in 17/67), ki je še v veljavi. Če bodo le-ta vprašanja urejena s tem zakonom, bi bilo treba z njim razveljaviti ustrezne določbe zakona o prometu z zemljišči in stavbami, ki so še v veljavi. Ustrezne določbe o navedenih odnosih je treba dati v okviru dela o pridobivanju lastninske pravice ali v posebnem delu. Še nadalje pa bi ostale v veljavi določbe 43. in 44. člena navedenega zakona, s tem da bi bilo treba te določbe razveljaviti z ustreznim zveznim zakonom.

9. Komisija sodi, da je treba preučiti izraz delovno-zasebne lastnine zaradi njegove uvedbe, ker utegne v praksi povzročiti določene probleme in težave.

10. Komisija sodi, da mora predlagatelj zakona pri nadaljnjem delu za izdelavo osnutka in predloga zakona zagotoviti širše konzultacije z ustreznimi telesi in organi v federaciji ter v republikah in pokrajinah, predvsem s sodišči in javnimi pravobranilstvi in drugimi organi, ki neposredno izvajajo ta zakon, da bi prišli do najboljših in najsprejemljivejših rešitev za urejanje temeljnih lastninsko-pravnih razmerij v tem zakonu.

Za poročevalca zakonodajno-pravne komisije na seji zveznega zbora je bil določen delegat Stevan Manojlović, član komisije.

PREDSEDNIK KOMISIJE
dr. Miodrag Zečević s.r.

SFR JUGOSLAVIJA
ZVEZNI IZVRŠNI SVET
18 št. 47-3/78
AS - 93
6. marca 1979
Beograd

Priloga 17

ZVEZNI ZBOR SKUPŠČINE SFRJ

Beograd

Zvezni izvršni svet je na seji 22. februarja 1979 obravnaval in dal pozitivno mnenje k predlogu za izdajo zakona o temeljnih lastninsko-pravnih razmerjih, ki ga je v skladu s 128. členom poslovnika zveznega zbora skupščine SFRJ poslal zvezni zbor zveznemu izvršnemu svetu v mnenje, ker sodi, da bi bilo treba s tem zakonom urediti tudi vprašanja lastninsko-pravnih razmerij tujcev in kolizij tega zakona s tujimi zakoni.

GENERALNI TAJNIK
Ivica Čačić s.r.

SKUPŠČINA SFRJ
ZVEZNI ZBOR
Odbor za delo, zdravstvo
in socialno politiko
AS 130/1
5. februarja 1979
Beograd

Priloga 18

PREDSEDNIKU ZVEZNEGA ZBORA SKUPŠČINE SFRJ

Beograd

Odbor za delo, zdravstvo in socialno politiko daje na podlagi 51. člena poslovnika zveznega zbora skupščine SFRJ zboru

POROČILO

O OBRAVNAVI PREDLOGA ZA IZDAJO ZAKONA O SPREMEMBI ZAKONA O
NADOMESTILIH ZA TERJATVE IZ SOCIALNEGA ZAVAROVANJA, NASTALE V
TUJINI

Odbor zveznega zbora za delo, zdravstvo in socialno politiko je obravnaval na seji 2. februarja 1979 predlog za izdajo zakona o spremembi zakona o nadomestilih za terjatve iz socialnega zavarovanja, nastale v tujini, in zahtevo, naj se sprejmejo po skrajšanem postopku.

Odbor je podprl predlog za izdajo zakona o spremembi zakona o nadomestilih za terjatve iz socialnega zavarovanja, nastale v tujini, in zahtevo, naj se sprejmejo po skrajšanem postopku.

Za poročevalca odbora je določen delegat Peter Habjan.

PREDSEDNIK ODBORA
Dušan Bogdanov s.r.

SKUPŠČINA SFRJ
ZVEZNI ZBOR
Zakonodajna komisija
AS 103/1
19. marca 1979
Beograd

Priloga 19

PREDSEDNIKU ZVEZNEGA ZBORA SKUPŠČINE SFRJ

Beograd

Po 49., 70. in 157. členu poslovnika zveznega zbora skupščine SFRJ (prečiščeno besedilo) obveščam, da je zakonodajna komisija zveznega zbora skupščine SFRJ na 9. seji, ki je bila 19. marca 1979, obravnavala predlog za izdajo zakona o spremembi zakona o določanju nadomestil za terjatve iz naslova socialnega zavarovanja, nastalih v tujini (AS št. 103/1) in ker obstaja ustavna podlaga za njegovo izdajo ter gre za spremembe manjšega pomena, predlaga zveznemu zboru, naj ga sprejme, in podpira zahtevo predlagatelja zakona, da zvezni zbor obravnava istočasno predlog za izdajo zakona in predlog zakona.

Za poročevalca zakonodajne komisije na seji zveznega zbora je bil določen delegat Dimče Kozarov, član komisije.

PREDSEDNIK KOMISIJE
dr. Miodrag Zečević s.r.

SKUPŠČINA SFRJ
ZVEZNI ZBOR
AS 103/1

Priloga 20

OBRAZLOŽITEV

PREDLOGA ZAKONA O SPREMEMBI ZAKONA O DOLOČANJU NADOMESTIL ZA
TERJATVE IZ NASLOVA SOCIALNEGA ZAVAROVANJA, NASTALE V TUJINI

I

USTAVNA PODLAGA ZA IZDAJO ZAKONA

Ustavna podlaga za izdajo tega zakona je 7. točka prvega odstavka 281. člena ustave Socialistične federativne republike Jugoslavije, po kateri federacija sklepa, ratificira in zagotavlja izvrševanje mednarodnih pogodb in zagotavlja izpolnjevanje mednarodnih obveznosti Socialistične federativne republike Jugoslavije

II

VPRAŠANJA, KI JIH PREDLOG ZAKONA REŠUJE,
IN POJASNILO TEMELJNIH PRAVNIH INŠTITUTOV

Zakon o nadomestilih za terjatve iz socialnega zavarovanja, nastale v tujini (v nadaljnjem besedilu: zakon), ureja vprašanja v zvezi z uveljavljanjem pravice do nadomestila in odmerja nadomestilo za terjatve in socialnega zavarovanja, nastale v Čehoslovaški, ZR Nemčiji, Bolgariji, Madžarski, DR Nemčiji in Avstriji, ki so bile likvidirane z ustreznimi sporazumi, sklenjenimi med Socialistično federativno republiko Jugoslavijo in le-timi državami. Kot dan prevzema obveznosti za terjatve iz socialnega zavarovanja, nastale v Demokratični republici Nemčiji, je bil v zakonu (6. točka drugega odstavka 2. člena) določen 19. september 1975. Ta datum je bil določen v skladu s pojasnili, danimi k uredbi o ratifikaciji sporazuma med vlado Socialistične federativne republike Jugoslavije in vlado Nemške demokratične republike o sodelovanju na področju socialnega zavarovanja Uradni list SFRJ – mednarodne pogodbe in drugi sporazumi, št. 25/76).

Toda prvi odstavek 32. člena tega sporazuma določa, da sporazum začne veljati prvega dne v mesecu, ki sledi datumu, navedenemu v zadnji noti, s katero se sporoča ratifikacija, kar bi bil v konkretnem primeru 1. oktober 1975.

Glede na to, da je edino določba sporazuma odločilna glede datuma njegove uveljavitve, je treba zakon spremeniti v tem smislu, da se v 6. točki drugega odstavka 2. člena datum: „19. september 1975“ nadomesti z datumom: „1. oktober 1975“.

III PODATKI O FINANČNIH SREDSTVIH, KI SO POTREBNA ZA IZVAJANJE ZAKONA

Za izvajanje tega zakona niso potrebna finančna sredstva iz proračuna federacije.

Beograd, decembra 1978

SKUPŠČINA SFRJ
ZVEZNI ZBOR
Odbor za proračun federacije
21. marca 1979
Beograd

Priloga 21

POROČILO O OBRAVNAVI INFORMACIJE O STORJENIH UKREPIH NA PODLAGI UGOTOVITEV PRORAČUNSKE INŠPEKCIJE V LETU 1977

Na seji odbora, ki je bila 20. in 21. marca 1979, je bila obravnavana informacija o storjenih ukrepih na podlagi ugotovitev proračunske inšpekcije v letu 1977.

Med sejo so dali ta mnenja, stališča in predloge:

1. Informacija je izdelana v skladu s sklepom zveznega zbora in poslana v obravnavo prve dni decembra lanskega leta.

Iz informacije ugotovimo, da je opravila proračunska inšpekcija zelo obsežno delo v zvezi z ukrepi za odpravo različnih nezakonitih pojavov, na katere je opozarjala v svojem poročilu o delu za leto 1977. Finančni učinek storjenih ukrepov znaša okrog 853,571,189 dinarjev. Takšno delo proračunske inšpekcije ima poleg finančnih učinkov tudi širši družbenopolitični pomen, predvsem glede varstva zakonitosti in preventivnega delovanja.

2. Več uporabnikov proračuna federacije, kot so zvezna carinska uprava, zvezne direkcije za blagovne rezerve, Jugoslovanska investicijska banka in drugi, so v celoti ali delno ravnali po ugotovitvah proračunske inšpekcije.

3. Prav tako se lahko sklene, da je večina organov, kjer je bila izvršena kontrola, storila pomembne preventivne ukrepe, da bi odpravili vzroke, ki so omogočili takšno obnašanje.

4. Na podlagi sklepa zbora in sklepov odbora je bilo treba izdelati celovitejšo informacijo o ukrepih na podlagi ugotovitev proračunske inšpekcije, ki so bile predmet njenega poročila o delu za leto 1977, kot tudi o ukrepih ostalih kontrolnih organov (služba družbenega knjigovodstva in zvezni devizni inšpektorat). To gradivo je treba obravnavati v postopku, ki je določen s poslovnikom zveznega zbora.

5. V informaciji je navedeno: „da z obstoječimi predpisi, ki urejajo uporabljanje proračunskih sredstev in vodenje evidence o tem uporabljanju niso predvidene kazenske določbe za napake in nepravilnosti glede nenamenske, neracionalne in ekonomsko neopravičene porabe sredstev“ in da z ostalimi zakonskimi predpisi: „niso predvidene sankcije zoper odgovorne osebe v organih družbenopolitičnih skupnosti za nepravilnosti in nezakonitosti, ki imajo naravo gospodarskih prestopkov in prekrškov.

Glede na takšno stanje in pomanjkanje takšnih predpisov predlaga odbor, naj zvezni zbor skupščine SFRJ naloži zveznemu izvršnemu svetu, da predloži dopolnitev predpisov, s katerimi bi odpravili te pravne vrzeli.

6. Poleg tega se je odbor strinjal s stališči, predlogi in sklepi odbora za vprašanja borcev in vojaških invalidov iz poročila o obravnavi te informacije, zlasti pa v delu, ki se nanaša na nadaljnje ukrepe v zvezi z racionalno in namensko porabo sredstev za invalidsko borčevsko varstvo.

7. Iz informacije ugotovimo, da so še vedno prisotni pojavi nenamenskega in neracionalnega izkoriščanja sredstev federacije, izkoriščanja in razpolaganja z družbenimi sredstvi, nepravočasne kontrole in nepopolnost predpisov. Odbor sodi, da mora zvezni izvršni svet čim prej poslati informacijo o učinkovitosti delovanja vseh z zakonom pooblaščenih služb na področju kontrole proračuna in zaključnega računa proračuna federacije s posebnim ozirom na pooblastila, dolžnosti in položaj proračunske inšpekcije.

8. Odbor zlasti vztraja pri tem, da se pri nadaljnjem delu proračunske inšpekcije še tesneje sodeluje z drugimi kontrolnimi in inšpekcijskimi službami, zlasti pa z inšpekcijskimi službami socialističnih republik in socialističnih avtonomnih pokrajin. Medsebojna pomoč in podpora kontrolnih organov federacije, socialističnih republik in SAP na tem področju bo pomembna ne le za izkoriščanje sredstev proračuna federacije, temveč tudi za redno uresničevanje prihodkov proračuna vseh družbenopolitičnih skupnosti.

9. Odbor predlaga, naj zvezni zbor naloži zveznemu izvršnemu svetu, da skupaj s poročilom o delu proračunske inšpekcije za leto 1978, ki naj bi ga zboru poslal do 15. aprila 1979, pošlje tudi pregled osnovnih vprašanj iz dela proračunske inšpekcije oziroma namenskega in zakonitega izkoriščanja sredstev proračuna v minulem obdobju, zlasti v letu 1977. Pri tem je treba navesti opredelitve glede načina zakonskega urejanja vseh slabo urejenih vprašanj iz dela inšpekcije in odgovornost pri razpolaganju s sredstvi proračuna federacije tako glede odhodkov kot tudi dohodkov.

Tako bi zadovoljili zahteve iz sklepa odbora, ki je bil sprejet septembra lani.

Na koncu je odbor sklenil predložiti zboru, naj sprejme informacijo zveznega sekretariata za finance o storjenih ukrepih na podlagi ugotovitev proračunske inšpekcije, zvezni izvršni svet pa naj naloži pristojnim zveznim organom, da izpolnijo predloge in sklepe iz tega poročila.

Za poročevalca odbora na seji zveznega zbora je bil določen delegat Muhamed Grebo, član odbora.

PREDSEDNIK ODBORA
Milan Rajačić s.r.

SKUPŠČINA SFRJ
ZVEZNI ZBOR
Odbor za vprašanja borcev
in vojaških invalidov
Št.: 06.2-16/79-039
2. marca 1979
Beograd

Priloga 22

ZVEZNEMU ZBORU SKUPŠČINE SFRJ

Beograd

Po 49., 50., 131. in 144. členu poslovnika zveznega zbora skupščine SFRJ daje odbor za vprašanja borcev in vojaških invalidov zboru

POROČILO
O OBRAVNAVI INFORMACIJE O UKREPIH, STORJENIH PO UGOTOVITVAH
PRORAČUNSKE INŠPEKCIJE V LETU 1977

Odbor za vprašanja borcev in vojaških invalidov je na 6. seji 28. februarja 1979 obravnaval informacijo o ukrepih, storjenih po ugotovitvah proračunske inšpekcije v letu 1977.

Odbor za vprašanja borcev in vojaških invalidov se je pri obravnavi te informacije omejil na tisti njen del, ki se nanaša na sredstva temeljnega borčevsko-invalidskega varstva.

V zvezi z obravnavo zaključnega računa proračuna federacije za leto 1977, poročila proračunske inšpekcije za leto 1977 in proračuna federacije za leto 1979 je odbor ocenil, da je opaziti na področju temeljnega borčevsko-invalidskega varstva neznatno, neracionalno in nenamensko porabo sredstev iz proračuna federacije in da se na tem področju sredstva ne planirajo v skladu z metodološkimi principi, na podlagi podatkov iz evidence o številu uživalcev in obsegu pravic. Ko je odbor upošteval tako stanje, je sklenil, naj dasta zvezni sekretariat za finance in zvezni komite za vprašanja borcev in vojaških invalidov natančno poročilo o celotnem znesku sredstev, ki so bila nezakonito izplačana iz proračuna federacije za temeljno borčevsko-invalidsko varstvo, o ukrepih, ki so bili storjeni zaradi vračanja sredstev v proračun federacije, in o odgovornosti za nezakonito porabo sredstev. Predlagata naj tudi ukrepe za odpravo nepravilnosti na tem področju porabe.

To gradivo bi moral odbor obravnavati ob sprejetju proračuna federacije za leto 1979 in zaključnega računa za leto 1977. Ker takega gradiva pri obravnavi proračuna federacije in zaključnega računa odbor ni dobil, je ta dokumenta sprejel, da ne bi delal težav glede sprejetja. Ponovno pa je zahteval, naj zvezni organi pripravijo zahtevano gradivo.

Informacija zveznega sekretariata za finance o ukrepih, ki so bili storjeni po ugotovitvah proračunske inšpekcije v letu 1977, ni odgovor na vprašanja in zahteve odbora v zvezi s kontrolo porabe sredstev iz proračuna federacije na področju temeljnega borčevsko-invalidskega varstva. Zato je odbor s svojim sklepom ponovno zahteval, naj zvezni sekretar za finance pripravi gradivo v skladu z njegovimi zahtevami. Zahteva odbora je potreba, da se na tem področju porabe natančno preuči stanje glede racionalne in namenske porabe sredstev in da se predlagajo potrebni ukrepi za odpravo nepravilnosti in nezakonitosti.

Odbor se ni poglobljal v obravnavo in ocenjevanje drugih področij porabe v proračunu federacije oziroma tega, če je to gradivo v skladu s sklepi matičnega odbora in zveznega zbora.

Odbor je prav tako sklenil, da bo o svojem stališču glede te informacije oziroma glede dela, ki se nanaša na temeljno borčevsko-invalidsko varstvo, obvestil odbor za proračun federacije kot matični odbor.

PREDSEDNIK ODBORA
Stipo Bilan s.r.

SKUPŠČINA SFRJ

Priloga 23

PREDLOG SKLEPOV O ZAGOTOVITVI POGOJEV ZA ZBOLJŠANJE IN URESNIČEVANJE BORČEVSKO-INVALIDSKEGA VARSTVA

Na podlagi drugega odstavka 21. člena poslovnika zveznega zbora skupščine SFRJ je zvezni zbor skupščine SFRJ na seji 27. marca 1979 sprejel

SKLEPE O ZAGOTOVITVI POGOJEV ZA ZBOLJŠANJE IN URESNIČEVANJE BORČEVSKO-INVALIDSKEGA VARSTVA ¹

Zvezni zbor skupščine SFRJ je na seji 11. julija 1978 obravnaval informacijo o doseženih rezultatih pri izvajanju sistema temeljnih pravic borcev, vojaških invalidov in družin padlih borcev in v zvezi s tem ugotovil:

da se je na podlagi ustavnih opredelitev temeljno borčevsko-invalidsko varstvo nenehno izboljševalo in usklajevalo z gibanjem družbenoekonomskega razvoja in materialnimi možnostmi družbe, kar pozitivno vpliva na socialno varnost uporabnikov pravic;

da je poleg temeljnih pravic, ki jih federacija ureja in zagotavlja enotno za vso državo, v republikah, pokrajinah, občinah, samoupravnih interesnih skupnostih in

¹ Novo besedilo predloga sklepov je pripravljeno na podlagi pripomb zveznega izvršnega sveta, ki jih je sprejel odbor za vprašanja borcev in vojaških invalidov na seji 26. marca 1979. Spremembe so natisnjene s polkrepkimi črkami. Besedilo, ki se predlaga za črtanje, je tiskano ležeče.

organizacijah z družnega dela razvit sistem dopolnilnega borčevsko-invalidskega varstva. S tem je postalo borčevsko-invalidsko varstvo stvar cele družbe, kar je v skladu z določeno politiko podružbljanja tega varstva.

Zbor pa je ocenil, da posamezne oblike borčevsko-invalidskega varstva niso dovolj prilagojene specifičnim potrebam borcev in vojaških invalidov glede na proces njihovega staranja, zdravstvenega stanja, življenjskih in stanovanjskih razmer. Za vložena sredstva uporabniki pravic ne dobijo ustrezne kakovosti določenih oblik varstva. Počasnost pri reševanju aktualnih problemov otežuje dosledno izvajanje in učinkovitejše delovanje sistema varstva na tem področju.

Zbor meni, da so bili doseženi pomembni uspehi pri razvoju posameznih oblik borčevsko-invalidskega varstva in pri njihovem prilagajanju specifičnim potrebam borcev in vojaških invalidov. Glede na proces njihovega staranja, zdravstveno stanje, življenjske in stanovanjske razmere so bili pri učinkovitosti in kakovosti tega varstva doseženi pomembni uspehi.

Toda kljub doseženim uspehom pa podatki o stanju kažejo, da ima sedanji sistem borčevsko-invalidskega varstva velike pomanjkljivosti, kot so: nepopolnost in nenatančnost zakonskih predpisov, neizenačenost meril in kriterijev pri izvajanju predpisov, pojavi kršenja predpisov, zapleten in neracionalen postopek pri uveljavljanju pravic, neracionalno uporabljanje proračunskih sredstev zlasti za nekatere oblike varstva, nezgrajenost sodobne in funkcionalne nezadostna funkcionalnost evidenc o uporabnikih pravic, nezadostna usposobljenost upravnih organov in strokovnih služb v samoupravnih interesnih skupnostih, ki opravljajo posle borčevsko-invalidskega varstva in nezadostna dejavnost pri usklajevanju meril in temeljev pri razvoju dopolnilnega borčevsko-invalidskega varstva, zaradi česar so se pojavile določene razlike, katerih vzroke je treba preučiti.

Ni bilo dejavnosti, da bi se z družbenim dogovarjanjem določili enotni temelji in merila za skladnejši razvoj dopolnilnega borčevsko-invalidskega varstva glede na obstoječe razlike v področju in pravicah borcev in vojaških invalidov po republiških in pokrajinskih predpisih.

Glede na družbeni pomen in potrebo po nenehnem usklajevanju in izboljševanju borčevsko-invalidskega varstva, za kar obstajajo realni družbeni in gnotni pogoji, opozarja zbor na potrebo, da družbenopolitične skupnosti, interesne skupnosti in drugi ustrezni organi in organizacije s svojimi ukrepi zagotovijo pogoje za učinkovitejše uresničevanje kvalitetnega borčevsko-invalidskega varstva. V ta namen je zbor sklenil:

1. Ob bližnjem sprejetju sprememb in dopolnitev zveznih zakonov, s katerimi se urejajo in zagotavljajo temeljne pravice borcev, vojaških invalidov in družin padlih borcev je treba zagotoviti, da se obstoječe systemske rešitve uskladijo s smernicami načrtane politike o potrebi po izboljševanju temeljnega borčevsko-invalidskega varstva in z doseženim razvojem družbenopolitičnega sistema, pri čemer morajo samoupravne interesne skupnosti vse bolj prevzemati odgovornosti pri izvajanju tega varstva. Za ustvarjanje boljših pogojev za učinkovito uresničevanje temeljnih pravic z modifikacijo je treba z nadaljnjo dograditvijo zveznih zakonov s tega področja zagotoviti: natančno definiranje določb zakonov in meril z enotno uporabo predpisov; poenostavitev postopka; kodifikacijo sorodnih zakonov; izboljšanje in prilagajanje evidenc o uporabnikih pravic; način uresničevanja kontrole nad izkoriščanjem proračunskih sredstev v ta namen; pogoje za učinkovito delo organov in služb za borčevsko-invalidsko varstvo.

Vzporedno z delom za pripravo predloga za sprejetje modificiranih spremembe in dopolnitve zveznih zakonov je treba preveriti in uskladiti vse spremljajoče predpise, s katerimi se zagotavlja dosledna uporaba zveznih zakonov s tega področja.

2. V okviru priprav za izdajo novega zakona o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja je treba pravočasno pripraviti predloge ustreznih rešitev za ureditev pokojninskih pravic borcev. Izvirajoč iz analize obstoječega stanja je treba s predlogi rešitev zagotoviti enotna merila za določitev pokojninske osnove, ustreznije usklajevanje pokojnin in ohranitev njihove realne vrednosti, enotna merila za zagotovitev zajamčenega zneska, zaščitnih in izjemnih pokojnin, ustrezno vrednotenje udeležbe v NOB in tudi kot dejavnika minulega dela.

Predloge možnih rešitev je treba pravočasno poslati komisiji za pripravo predlogov za izdajo zakonov o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja zveznega zbora skupščine SFRJ.

2. Komisija zveznega zbora skupščine SFRJ za izdelavo zakonov o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki je izhajala iz analize položaja

borcev v obstoječem sistemu pokojninskega in invalidskega zavarovanja in iz njihovih posebnih pravic, mora predlagati ustrezne rešitve zlasti glede vrednotenja udeležbe v NOB kot elementa, pomembnega za gmotno in socialno varnost borcev v tem sistemu.

Odbor zveznega zbora skupščine SFRJ za vprašanja borcev in vojaških invalidov in zvezni komite za vprašanja borcev in vojaških invalidov imata posebno odgovornost pri analiziranju stanja in pripravljanju predlogov za ustrezno reševanje pokojninskih pravic borcev.

3. S koordiniranim delom pristojnih organov, samoupravnih interesnih skupnosti in zdravstvenih organizacij združenega dela, z racionalnim izkoriščanjem sredstev zdravstvenega zavarovanja in zdravstvenega varstva je treba borce in vojaškim invalidom zagotoviti učinkovito in kakovostno zdravstveno varstvo. Da bi to dosegli, je treba dogovorimo s programom določenih ukrepov zagotoviti: da dobi zdravstveno varstvo borcev in vojaških invalidov ustrezen položaj in pomen v statutih, v razvojnih programih in delovnih načrtih samoupravnih interesnih skupnosti zdravstvenega zavarovanja; da se v skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti zdravstvenega zavarovanja ustanovijo delovna telesa (odbori ali komisije) za vprašanja zdravstvenega varstva borcev in vojaških invalidov; da bi zagotovili večjo udeležbo te kategorije zavarovancev pri delegatskem odločanju; da se določijo merila o prednosti pri posredovanju zdravstvenih storitev določenim kategorijam borcev, vojaških invalidov in družin padlih borcev; da se težkim vojaškim invalidom in ostarelim, težko bolnim borce, ki se sami preživljajo, ter družinam padlih borcev da prednost pri posredovanju patronažne in nege na domu; da se izboljšajo pogoji in poenostavi postopek pri preskrbovanju vojaških invalidov z ortodontnimi in protetičnimi sredstvi; da se izenačijo merila pri uveljavljanju pravic do zdravljenja v kopališčih in klimatskega zdravljenja; da se vojaškim invalidom in določenim kategorijam borcev zagotovi uveljavitev pravice do sistematičnih pregledov (čim prej določiti enotno metodologijo in dinamiko sistematičnih pregledov); da se pri izdelavi srednjeročnih planov razvoja zdravstva ugotovijo vse potrebe in *predvidi graditev specializiranih zavodov za namestitev in počitek ter rekreacijo borcev in vojaških invalidov.*

4. Stanovanjske interesne skupnosti in organizacije združenega dela si morajo bolj kot doslej prizadevati za reševanje stanovanjskih problemov borcev, ker je kljub doseženim uspehom, preskrbovanje stanovanj za borce še vedno aktualno.

Zelo pomembna sredstva za stanovanjsko graditev, ki jih samoupravne interesne skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja zagotavljajo stanovanjskim interesnim skupnostim, v katerih prek obveznosti za pokojnine borcev sodeluje tudi federacija, kot tudi sredstva od amortizacije borčevskih stanovanj, so realna podlaga za reševanje stanovanjskih problemov borcev, če jih bomo usmerjali plansko in uporabljali racionalno v tiste namene, za katere so namenjena.

5. Da bi zmanjšali razlike v položaju in pravicah borcev in vojaških invalidov po republiških, pokrajinskih in občinskih predpisih, naj bi z *družbenim* dogovarjanjem in *samoupravnim* sporazumevanjem med socialističnimi republikami in socialističnimi avtonomnimi pokrajinami in tudi znotraj le-teh določili enotne temelje, načela in merila *enotnih načel* za skladnejši razvoj dopolnilnega borčevsko-invalidskega varstva, pri tem pa spoštovali določene razlike glede ravni pravic, ki jih odražajo specifične potrebe in možnosti, kot tudi razlike v nacionalnem dohodku. Uresničevanje tega sklepa zahteva, da se natančno ugotovijo narava, dimenzije in vzroki za te razlike.

Kot tudi izgradijo skupna stališča ustreznih skupščinskih teles, borčevskih organizacij in upravnih organov o temeljih enotnih načel in meril za nadaljnji razvoj in izboljšanje dopolnilnega borčevskega in invalidskega varstva.

6. Zbor obvezuje odbor za vprašanja borcev in vojaških invalidov, zvezni izvršni svet in zvezni komite za vprašanja borcev in vojaških invalidov, da vsak izmed teh v okviru svojega delovnega področja in pooblastil zagotovi dosledno izvajanje teh sklepov in da o rezultatih storjenih ukrepov sukcesivno obvešča zbor.

Poseben pomen in vlogo pri uresničevanju teh sklepov imajo borčevske organizacije, delegacije in delegati v družbenopolitičnih in interesnih skupnostih, kot nosilci aktivnosti za hitrejšo ugotavljanje aktualnih problemov, dajanje pobud in predlaganje rešitev za izboljšanje in učinkovitejšo uresničevanje borčevsko-invalidskega varstva.

SKUPŠČINA SFRJ
Komisija za obveščanje
Št. 035-6/79-014
21. marca 1979
Beograd

Priloga 24

PRESEDNIKU ZVEZNEGA ZBORA SKUPŠČINE SFRJ

Beograd

V skladu s predlogom predsednika zbora republik in pokrajin skupščine SFRJ je komisija za obveščanje skupščine SFRJ na 10. seji, ki je bila 15. marca letos, kot predlagatelj obravnavala vprašanja usklajevanja 2. točke predloga odloka o načinu urejanja in izdajanja stenografskih zapiskov s sej zborov skupščine SFRJ, ki sta ga zvezni zbor in zbor republik in pokrajin sprejela v različnem besedilu.

Komisija je sklenila predlagati zveznemu zboru in zboru republik in pokrajin, da sprejmeta naslednje besedilo 2. točke predloga odloka o načinu urejanja in izdajanja stenografskih zapiskov s sej zborov skupščine SFRJ, ki se glasi:

„Stenografski zapiski vsebujejo celoten potek razprave na seji zborov skupščine SFRJ.

Skupaj s stenografskimi zapiski se objavi popis gradiv za vsako točko dnevnega reda, ki so bila poslana delegatom za sejo zbora.“

Komisija predlaga zveznemu zboru, da sprejme istovetno besedilo predloga odloka o načinu urejanja in izdajanja stenografskih zapiskov s sej zborov skupščine SFRJ, o katerem sta se zbora že izrekla, s predlagano spremembo 2. točke tega odloka.

Za poročevalca na seji zbora je bil določen delegat Kiril Aleksoski, namestnik predsednika komisije.

PRESEDNIK KOMISIJE
Butrić Jovanović s.r.

PRESEDSTVO SFRJ
AS 118/1
28. februarja 1979
Beograd

Priloga 25

PRESEDNIKU SKUPŠČINE SFRJ

Beograd

V skladu s 4. točko, prvim odstavkom 315. člena ustave SFRJ je predsedstvo Socialistične federativne republike Jugoslavije na seji 29. januarja 1979 določilo

PREDLOG

DA SE ZA SODNIKA USTAVNEGA SODIŠČA JUGOSLAVIJE IZVOLI SLAVKO
KUJAR, DOSEDANJI GENERALNI SEKRETAR PREDSEDSTVA SFRJ

Ker je v skladu s 381. členom ustave SFRJ prenehal mandat sodnici ustavnega sodišča Jugoslavije iz SR Hrvatske Radojki Katić, je predsedstvo SR Hrvatske z aktom št. 02-929/2-1978, z dne 19. novembra 1978, predlagalo, da se na to prosto delovno mesto sodnika izvoli Slavko Kuhar, dosedANJI generalni sekretar predsedstva SFRJ.

Glede na to vam v prilogi pošiljamo predlog predsedstva SR Hrvatske z življenjepisnimi podatki Slavka Kuharja v nadaljnji postopek po 9. točki prvega odstavka 283. člena ustave SFRJ.

PODPREDSEDNIK
Fadžil Hodža s. r.

PREDSEDSTVO
SOCIALISTIČNE REPUBLIKE
HRVATSKE
Št. 02-929/2-1978
19. decembra 1978
Zagreb

Zveza: 400/2 z dne 29. junija 1978

PREDSEDSTVO SFR JUGOSLAVIJE
— Komisija za organizacijska vprašanja —

Beograd

Po posvetovanju z ustreznimi organi in organizacijami SR Hrvatske, in sicer na podlagi predloga koordinacijskega odbora za kadrovske politiko v SRH je predsedstvo SR Hrvatske na seji 12. decembra 1978 sklenilo, naj se predsedstvu SFRJ predlaga, da se na prosto delovno mesto sodnika Ustavnega sodišča Jugoslavije imenuje tovariš Slavko Kuhar, generalni sekretar predsedstva SFRJ.

TAJNIK
Slavko Sadecki s.r.

SLAVKO KUCHAR, generalni sekretar predsedstva SFRJ

Rojen je bil leta 1920 v Lipovem brdu, Bjelovar.

Po narodnosti je Hrvat.

Diplomiral je na pravni fakulteti v Zagrebu leta 1948 in na inštitutu za družbene vede v Haagu (Nizozemska) leta 1958/59.

Po osvoboditvi je bil: pomočnik okrožnega javnega tožilca za mesto Zagreb (1945–1946), okrožni javni tožilec za območje Banije in Siska (1948), sekretar zveznega javnega tožilstva (1949–1961), svetovalec — vodja kabineta člana ZIS zveznega sekretarja za pravosodje (1961–1963), pomočnik zveznega sekretarja za pravosodje (1961–1963), pomočnik zveznega sekretarja za pravosodje oziroma pomočnik predsednika zveznega sveta za pravosodje (1963–1971), sekretar ustavnega sodišča Jugoslavije (1972).

Sedanjo funkcijo generalnega sekretarja predsedstva SFRJ opravlja od januarja 1972.

Pred vojno je bil aktivni udeleženec naprednega mladinskega, študentskega in delavskega gibanja. Udeleženec NOV je od leta 1942 in član ZKJ od leta 1944.

Kot družbenopolitični delavec je bil aktiven v izvršnih organih in delovnih telesih v občinskem in okrajnem komiteju ZKH ter v organizacijah SZDL, SZBNOV in sindikata.

Objavljal je več strokovnih člankov s področja kazenskega in upravnega prava ter problematike in graditve pravosodnega sistema v SFRJ. Udeležil se je številnih domačih in mednarodnih srečanj s področja družbenih in pravnih ved.

Dobro govori angleščino, uporablja pa francoščino, ruščino in nemščino.

Odlikovan je z redom bratstva in enotnosti s srebrnim vencem, redom za vojaške zasluge s srebrnim mečem, redom dela s srebrnim vencem in redom zaslug za narod z zlato zvezdo. Je nosilec več strokovnih odlikovanj.

Beograd, 8. januarja 1979

SKUPŠČINA SFRJ
Komisija za volitve in imenovanja
AS 121
20. marca 1979
Beograd

Priloga 26

ZVEZNEMU ZBORU IN ZBORU REPUBLIK IN POKRAJIN SKUPŠČINE SFRJ

Beograd

Na podlagi tretje alineje prvega odstavka 68. člena poslovnika skupščine SFRJ in v zvezi s tretjim odstavkom 31. člena zakona o organizaciji in delovnem področju zveznih upravnih organov in zveznih organizacij je komisija za volitve in imenovanja skupščine SFRJ na seji 20. marca 1979 sklenila zveznemu zboru in zboru republik in pokrajin skupščine SFRJ dati

PREDLOG

ZA IMENOVANJE NAMESTNIKA GENERALNEGA DIREKTORJA ZVEZNEGA ZAVODA ZA DRUŽBENO PLANIRANJE

Za namestnika generalnega direktorja zveznega zavoda za družbeno planiranje naj se imenuje mag. Ante Zmijarević, dosednji glavni direktor Poštne hranilnice v Beogradu.

Priloga predloga vsebuje obrazložitev z osnovnimi življenjepisnimi podatki predlaganega kandidata.

PREDSEDNIK KOMISIJE

Stjepan Funarić s.r.

OBRAZLOŽITEV

V določbah 31. člena zakona o organizaciji in delovnem področju zveznih upravnih organov in zveznih organizacij (Uradni list SFRJ, št. 22/78) je določeno, da generalnega direktorja in namestnika generalnega direktorja zveznega zavoda za družbeno planiranje imenuje in razrešuje skupščina SFRJ. Ker funkcije namestnika generalnega direktorja zveznega zavoda za družbeno planiranje nihče ne izvršuje in upoštevajoč pomembne naloge zavoda na področju družbenega planiranja, je bila sprožena pobuda za pripravo predloga za imenovanje na to funkcijo. V zvezi s tem je bil v soglasju s komisijami za volitve in imenovanja republiških in pokrajinskih skupščin ter z generalnim direktorjem zveznega zavoda za družbeno planiranje sprejet predlog komisije za volitve in imenovanja sabora SR Hrvatske, da se za namestnika generalnega direktorja zveznega zavoda za družbeno planiranje imenuje mag. Ante Zmijarević, glavni direktor Poštne hranilnice v Beogradu.

O tem imenovanju je dal zvezni izvršni svet pozitivno mnenje.

Beograd, 20. marca 1979

OSNOVNI ŽIVLJENJEPISNI PODATKI

Mag. Ante Zmijarević, glavni direktor Poštne hranilnice v Beogradu.

Rodil se je leta 1927 v Plini – Metković, v SR Hrvatski. Po narodnosti je Hrvat.

Diplomiral je leta 1960 na visoki gospodarski šoli v Zagrebu, magistriral pa na ekonomski fakulteti v Zagrebu leta 1962. Pasivno uporablja ruski in angleški jezik.

Udeleženec NOB je od 15. aprila 1942. Član ZKJ je od 15. oktobra 1943.

Po osvoboditvi je bil sekretar okrajnega komiteja KPJ Metković (1945–1951); nato je bil predsednik okrajne združene zveze kmetijskih zadrug Metković (1951–1952), podpredsednik LO okraja Metković in predsednik okraja Ploče (1951–1955). Od leta 1955 do 1960 je bil direktor tovame Azbest v Pločah. Od leta 1960 do 1962 je bil načelnik oddelka za gospodarstvo LO okraja Split in od leta 1962 do 1963 načelnik oddelka za ekonomsko-analitične posle gospodarske zbornice okraja Split. Od leta 1963 do 1967 je bil načelnik gospodarskega oddelka in pomočnik sekretarja v zveznem

sekretariatu za promet in zveze, od leta 1967 do 1968 pa pomočnik generalnega direktorja v zveznem zavodu za društveno planiranje. Dolžnost namestnika generalnega direktorja Jugoslovanske skupnosti PTT je opravljal od leta 1968 do 1977, od 1. novembra 1977 do sedaj je glavni direktor Poštne hranilnice v Beogradu.

Objavil je naslednja strokovna dela – študije: Metode razvoja nerazvitih območij; Problemi razvoja industrije aluminija v Dalmaciji; Proizvodna usmeritev in metode gospodarskega razvoja v porečju spodnje Neretve; Determinirajoči dejavniki gospodarskega razvoja Dalmacije; Možnosti za reševanje gospodarske nerazvitosti Dalmatinske Zagore; Za racionalnejše gibanje blagovnih tokov Jugoslavije; Tendence razvoja industrije in vloga pomorskih luk; Pomorski promet kot ena izmed smeri gospodarskega razvoja SFRJ; Intenzifikacija transporta kot dejavnika povečanja povprečne družbene produktivnosti dela. Poleg tega je objavil okrog sto strokovnih člankov in razprav v raznih revijah in časopisih.

Opravljal je naslednje družbenopolitične funkcije: sekretar SKOJ Neretvanskega partizanskega odreda, član in sekretar okrajnega komiteja SKOJ Metković, član biroja okrajnega komiteja ZKJ Metković, član in organizacijski sekretar področnega komiteja Ljudske mladine Split, član okrajnega komiteja ZMJ Makarska, mestnega sindikalnega sveta Beograd, član mestne konference ZK Beograd itd.

Odlikovan je: z redom za hrabrost leta 1944; z redom bratstva in enotnosti II. vrste leta 1947; z redom dela III. vrste leta 1951 in z redom za zasluge za narod III. vrste leta 1953.

SKUPŠČINA SFRJ
Komisija za volitve
in imenovanja
AS 122
20. marca 1979
Beograd

Priloga 27

ZVEZNEMU ZBORU SKUPŠČINE SFRJ

Beograd

Na podlagi prve alineje prvega odstavka 68. člena poslovnika skupščine SFRJ in 199. člena poslovnika zveznega zbora skupščine SFRJ ter v zvezi s 198. členom poslovnika zveznega zbora skupščine SFRJ je komisija za volitve in imenovanja skupščine SFRJ na seji, ki je bila 20. marca 1979, sklenila dati zveznemu zboru skupščine SFRJ

PREDLOG

ZA RAZREŠITEV IN IZVOLITEV DELEGATOV V SKUPNA DELOVNA TELESA SKUPŠČINE SFRJ IN DELOVNA TELESA ZVEZNEGA ZBORA SKUPŠČINE SFRJ

1. Inž. Stanoje Kipić, delegat v zveznem zboru naj se razreši dolžnosti člana administrativne komisije skupščine SFRJ, za člana te komisije pa izvoli Halil Fejzulahu, delegat v zveznem zboru.

2. Milenko Radovanov, delegat v zveznem zboru naj se razreši dolžnosti člana odbora za notranjo politiko zveznega zbora, za člane tega odbora pa naj se izvolita Miloš Nikolić in Strašo Hristov, delegata v zveznem zboru.

3. Anton Krstović, delegat v zveznem zboru naj se izvoli za člana odbora za pravosodje zveznega zbora.

4. Božin Jovanović, delegat v zveznem zboru naj se razreši dolžnosti člana uredniškega odbora za izdajo biltena Jugoslovanska skupščina in drugih publikacij skupščine SFRJ, namenjenih tujini, za člana tega odbora pa se izvoli delegatka v zveznem zboru Natalija Mačuzić.

PREDSEDNIK KOMISIJE
Stjepan Funarić s.r.

OBRAZLOŽITEV

Ti predlogi so pripravljeni v sodelovanju s komisijami za volitve in imenovanja skupščin SR Črne gore, SR Makedonije, SR Srbije, SAP Kosova in SAP Vojvodine.

S temi predlogi bi ostali pri dosedanjih rešitvah glede zastopanosti delegatov iz republik in avtonomnih pokrajin v sestavi skupnih teles skupščine SFRJ in delovnih teles zveznega zbora skupščine SFRJ.

Beograd, 20. marca 1979

SKUPŠČINA SFRJ
ZVEZNI ZBOR
Št. 06.2-15/79-030
2. marca 1979
Beograd

Priloga 28

ZAPISNIK

6. seja zveznega zbora skupščine SFRJ, ki je bila 27. februarja 1979

Seja se je začela ob 9. uri, končala pa se je ob 11. uri in 2 minuti.

Pred začetkom seje so z minuto moika počastili spomin na preminulega tovariša Edvarda Kardelja, člana predsedstva SFRJ in predsedstva ZK CKJ.

Na sejo zaradi drugih dolžnosti niso prišli delegati: Rajko Gagović, Milan Pribič, Nandor Major, Božin Jovanović, Gracijan Škrk, Rudi Bregar, Velimir Milonjić, Anton Krstović, Nedjo Borković, Ljubomir Samonikov, Luka Vukalović, Mihail Ežov in Tajana Obradović.

Poleg delegatov so bili na seji navzoči: Petar Kostić, član zveznega izvršnega sveta in zvezni sekretar za finance, Luka Banović, član zveznega izvršnega sveta in zvezni sekretar za pravosodje in organizacijo zvezne uprave in drugi.

Na seji je predsedoval Dobroslav Čulafić, predsednik zveznega zbora.

Predsednik zbora je ugotovil, da so sklepčni in da lahko začnejo z delom.

Zapisnik 5. seje zbora je bil sprejet brez pripomb.

Po postopku določanja delovnega reda je zbor sklenil:

— naj se na predlog odbora za družbenopolitične odnose v dnevni red seje ne uvrsti predlog dogovora o enotnih temeljih dela v zvezi z vlogami in predlogi, glede na to da 3. alineja drugega odstavka 244. člena ustave SFRJ ne more biti podlaga za udeležbo skupščine SFRJ pri sklepanju tega dogovora.

V zvezi s tem je zbor sprejel naslednje sklepe:

1) zvezni zbor umika z dnevnega reda današnje seje 10. točko — predlog dogovora o enotnih temeljih dela v zvezi z vlogami in predlogi;

2) zbor nalaga komisiji za vloge in predloge skupščine SFRJ, naj v sodelovanju z zakonodajno-pravno komisijo zveznega zbora, odborom zveznega zbora za družbenopolitične odnose in z ustreznimi delovnimi telesi predsedstva SFRJ in drugimi zveznimi organi, in sicer ob udeležbi zveznega komiteja za zakonodajo in sekretariata skupščine SFRJ za zakonodajo, določi ali obstaja druga podlaga ali kakšen drugi način, na kateri bi lahko v skladu z ustavo SFRJ uredili vprašanja, ki so v besedilu predloga dogovora o udeležbi skupščine SFRJ;

3) zbor nalaga delovni skupini za pripravo dogovora o enotnih temeljih dela v zvezi z vlogami in predlogi, naj preuči pripombe in predloge dopolnitev, ki so jih poslali skupščina SR Srbije, sobranje SR Makedonije in zvezni izvršni svet ter opravi potrebna usklajevanja oziroma jih upošteva pri izdelavi končnega besedila predloga dogovora;

— naj se v dnevni red seje uvrsti nova točka — predlog odloka o ustanovitvi, delovnem področju in sestavi komisije zveznega zbora skupščine SFRJ za pripravo zakona o temeljih družbenoekonomskih odnosov v upravljanju in gospodarjenju s sredstvi razširjene reprodukcije;

— naj se na predlog zveznega izvršnega sveta sprejmeta po hitrem postopku predlog zakona o dajanju posojila Socialistični avtonomni pokrajini Kosovo iz stalne proračunske rezerve z vračilno obveznostjo in predlog zakona o pogojih in postopku sanacije.

Zbor je določil naslednji dnevni red:

1. predlog delovnega programa zveznega zbora skupščine SFRJ za leto 1979 s predlogom plana izvršitve delovnega programa zveznega zbora skupščine SFRJ za I. in II. trimesečje 1979;
2. predlog zakona o reševanju kolizije zakonov in pristojnosti v statusnih, družinskih in dednih razmerjih;
3. predlog za izdajo zakona o dajanju posojila Socialistični avtonomni pokrajini Kosova iz sredstev stalne proračunske rezerve z vračilno obveznostjo s predlogom zakona;
4. predlog za izdajo zakona o spremembah zakona o pogojih in postopku sanacije s predlogom zakona;
5. informacija o stanju in problemih varnosti prometa na cestah v letu 1977;
6. informacija o stanju in problemih varnosti prometa na jugoslovanskih železnica;
7. poročilo delegacije SFRJ o ministrski konferenci neuvrščenih držav, ki je bila v Beogradu od 25. do 30. julija 1978;
8. predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o potnih listah jugoslovanskih državljanov;
9. predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o nagradi Antifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije s predlogom za sprožitev pobude za sklepanje dogovora med skupščino SFRJ in skupščinami socialističnih republik in skupščinama socialističnih avtonomnih pokrajin o skupnih temeljnih uresničevanja sodelovanja v postopku dodelitve nagrade AVNOJ;
10. predlog za izvolitev delegata skupščine SFRJ v skupščino Titovega sklada za štipendiranje mladih delavcev in delavskih otrok;
11. predlog odloka o ustanovitvi, delovnem področju in sestavi komisije zveznega zbora skupščine SFRJ za pripravo zakona o temeljnih družbenoekonomskih odnosov v upravljanju in gospodarjenju s sredstvi razširjene reprodukcije.

Pred določenim dnevnim redom je delegat Batrić Jovanović postavil vprašanje zveznemu izvršnemu svetu, kakšni so celotni učinki programa varčevanja proračunskih sredstev, izraženi v absolutni številki in v odstotkih glede na sredstva, ki so predvidena za materialne odhodke zveznih organov in organizacij v letu 1979, in kaj nameravamo storiti s temi prihranki ter vprašanje, ali so podatki o rasti števila zaposlenih v organih in organizacijah federacije in o povečanju števila funkcionarjev (vodilnih delavcev), ki so bili pred kratkim objavljeni v javnosti, točni, in če so, kakšna je obrazložitev oziroma za koliko se je dejansko povečal aparat federacije.

Ustni odgovor na prvo vprašanje je dal Peter Kostić, član zveznega izvršnega sveta in zvezni sekretar za finance, delni odgovor na drugo vprašanje pa je dal Luka Banović, član zveznega izvršnega sveta in zvezni sekretar za pravosodje in organizacijo zvezne uprave, s tem da je prevzel obveznost, da bo o tem vprašanju izdelal širšo informacijo za naslednjo sejo zbora.

K 1. točki

Po uvodnih besedah Dobroslava Čulafića, predsednika zveznega zbora skupščine SFRJ, v zvezi z izvrševanjem delovnega programa zveznega zbora v prejšnjem letu in osnovnimi karakteristikami delovnega programa zveznega zbora za leto 1979, je zbor sprejel naslednji sklep:

- 1) Zbor sprejema predlog delovnega programa zveznega zbora skupščine SFRJ za leto 1979 s predlogom za spremembo in dopolnitev predloga delovnega programa in predlog plana izvršitve delovnega programa zveznega zbora za I. in II. trimesečje 1979;
- 2) da bi bilo programiranje dela zveznega zbora oziroma njegov letni delovni program dokument, kakršen ustreza delegatski naravi skupščine, zbor sodi, da je nujno stalno ustvarjati pogoje in izboljševati metodo programiranja, ki bo to omogočala in pospeševala.

Zato daje zbor predsedniku zbora v nalogo, naj tako, kot je to določeno v določbah poslovnika zveznega zbora, oblikuje delovno skupino zbora, ki bo analizirala dosedanje izkušnje in probleme programiranja in pripravila predloge za izboljševanje metode pripravljanja, določanja in izvrševanja delovnega programa v zveznem zboru:

- 3) zbor poudarja pomen dolgoročnega analiziranja osnovnih smeri aktivnosti in določanja najbolj pomembnih nalog in prednostnih potreb v svojem delu. Zato zbor

podpira iniciativo, da se v polnem sodelovanju z zveznim izvršnim svetom analizirajo smeri aktivnosti zbora do konca mandatnega obdobja;

4) zbor prav tako poudarja pomen, položaj in vlogo delovnih teles zbora, predsednika zbora in predsednika delovnih teles v procesu priprave delovnega programa. Delovna telesa zbora morajo določiti svoje letne delovne programe, dinamiko izvrševanja delovnega programa zbora in spremljati njegovo izvrševanje ter o problemih, ki se bodo pojavljali pravočasno obveščati predsednika zbora oziroma sam zbor;

5) zvezni zbor poudarja odgovornost dajalcev predlogov in nosilcev strokovnih poslov za kakovost materiala, ki se daje zboru v obravnavo in sprejetje. S tem v zvezi zbor poudarja potrebo, da mora gradivo celotno in vsestransko zajeti problematiko, vsebovati podroben opis in argumentacijo morebitnih alternativnih rešitev, da mora biti bolj jasno in razumljivo in da mora biti kot takšno ustrezno za obravnavo v najširši delegatski bazi. V tej smeri si moramo prizadevati, da bi se zvezni upravni organi pa tudi vsi drugi strokovni nosilci dela bolj usposobili, da bi svoje obveznosti do zveznega zbora skupščine SFRJ opravljali pravočasno, v rokih dogovorno določenih v delovnem programu zbora in trimesečnih planih izvrševanja v skladu z zahtevami poslovnika zveznega zbora;

6) zbor vztraja pri dolžnosti dajalca gradiva, da svojo obveznost do zbora pravočasno izvršuje v roku, ki je določen v delovnem programu zbora za leto 1979. Če to zaradi objektivnih razlogov ne more, je dajalec dolžan pred zborom dati argumentirano in obrazloženo zahtevo, da se obravnava predloga gradiva odloži za določen čas. Dajalec takšne zahteve je dolžan to storiti v roku, ki časovno omogoča, da se gradivo, če zbor ne sprejme zahteve za odlaganje – vendarle pošlje v obravnavo v trimesečju, ki ga je določil delovni program;

7) zvezni zbor poudarja, da imajo sredstva množičnega obveščanja izredno pomembno vlogo pri obveščanju celotne jugoslovanske javnosti in najširše delegatske baze o delovnem programu zbora in njegovih delovnih teles ter njegovem izvrševanju, o problematiki, ki jo obravnava in ki jo bo obravnaval, o pobudah, ki so bile v zboru in delovnih telesih storjene, problemih dela delegatske skupščine in o vseh drugih vprašanjih, ki so pomembna za politiko razvoja naše samoupravne družbe. Zbor prav tako poudarja svojo odprtost do sredstev javnega obveščanja in pripravljenost zbora, delovnih teles, delegatov in strokovne službe zbora, da si v skladu z obstoječimi možnostmi prizadevajo, da bi dosegli čim boljše in popolnejšo obveščenost naše javnosti o delu zbora oziroma o delu delegatov v skupščini SFRJ in v delegatski bazi.

K 2. točki

Po končani obravnavi je zbor sprejel predlog zakona o reševanju kolizij zakonov in pristojnosti v statusnih, družinskih in dednih razmerjih z amandmaji odbora za pravosodje k drugemu odstavku 15. člena, 16., 17., 18. in 37. členu in amandmaji zakonodajnopravne komisije k 2., 3., 5., 10., 18., 28., 37. in 39. členu ter amandmajem k naslovu II., III., IV. in V. oddelka.

K 3. točki

Po končani obravnavi je zbor sprejel predlog zakona o posojilu Socialistični avtonomni pokrajini Kosovo iz stalne proračunske rezerve z vračilno obveznostjo z amandmaji zakonodajnopravne komisije k 1. in 4. členu.

K 4. točki

Po končani obravnavi, v kateri sta sodelovala delegata Eduard Cenčič in Momčilo Tomić, pomočnika zveznega sekretarja za finance, je zbor sprejel predlog zakona o spremembah zakona o pogojih in postopku sanacije z amandmaji zakonodajnopravne komisije k 4. členu.

K 5. točki

Po končani obravnavi, v kateri so sodelovali delegati Jože Božič, Eduard Cenčič in Batrić Jovanović, je zbor sprejel sklepe odbora zveznega zbora za notranjo politiko, ki so sestavni del tega zapisnika.

K 6. točki

Po končani obravnavi je zbor sprejel sklepe odbora zveznega zbora za notranjo politiko, ki so sestavni del tega zapisnika.

K 7. točki

Po končani obravnavi je zbor sprejel naslednje sklepe:

1) zvezni zbor sprejema poročilo delegacije SFRJ o ministrski konferenci neuvrščenih držav, ki je bila v Beogradu julija 1978;

2) glede na to, da realizacija akcijskih programov neuvrščenih držav zahteva aktivnost celotne naše družbene skupnosti na vseh področjih družbene dejavnosti, zvezni zbor poudarja, da je pomembno vključevanje skupščin družbenopolitičnih skupnosti na vseh ravneh v redno spremljanje obravnave izvajanja sklepov s konferenc in drugih srečanj neuvrščenih držav in popolnoma podpira dejavnost vseh družbenih, političnih, zlasti pa ekonomskih dejavnikov pri razvijanju in izboljševanju vsestranskega sodelovanja SFRJ z neuvrščenimi državami;

3) zvezni zbor sodi, da je treba pri programiranju sodelovanja skupščine SFRJ s predstavniškimi telesi drugih držav v letu 1979 predvsem dati prednost izmenjavi mnenj s predstavniki parlamentov neuvrščenih držav glede priprav VI. konference šefov držav ali vlad neuvrščenih držav.

K 8. točki

Po končani obravnavi je zbor sprejel naslednje sklepe:

1) zvezni zbor sprejema predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o potnih listih jugoslovanskih državljanov;

2) zbor nalaga predlagatelju, naj sestavi integralno besedilo predloga tega zakona.

Pri tem zbor izhaja iz naslednjega:

— veljavni zakon o potnih listih jugoslovanskih državljanov je bil sprejet leta 1973 in ni usklajen z ustavo SFRJ niti z drugimi ustreznimi zveznimi zakoni;

— s predlaganimi spremembami in dopolnitvami je zajeta večina določb veljavnega zakona. Spremembe in dopolnitve so izredno pomembne, ne le glede pojmov in terminologije, temveč tudi glede vsebine;

— s tem bi se izognili naknadnemu določanju prečiščenega besedila zakona, ki bi glede na predlagane številne spremembe in dopolnitve moralo priti.

3) Zbor zahteva od predlagatelja, naj ob določanju predloga zakona upošteva mnenja in predloge delovnih teles zbora predvsem odbora za notranjo politiko in zakonodajnoopravne komisije.

K 9. točki

Po končani obravnavi je zbor sprejel naslednje sklepe:

1) zbor sprejema predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o nagradi AVNOJ,

2) zbor zahteva, naj predlagatelj izdela in posreduje zboru integralni predlog zakona in naj ob določanju predloga zakona upošteva mnenja in predloge zakonodajnoopravne komisije,

3) zbor nalaga odboru za družbenopolitične odnose, naj pred sprejetjem predloga zakona o nagradi AVNOJ, v sodelovanju z zakonodajnoopravno komisijo zveznega zbora, in sicer ob udeležbi sekretariata skupščine SFRJ za zakonodajo in zveznega komiteja za zakonodajo, preuči možnosti za sklepanje dogovora o skupnih temeljih uresničevanja in sodelovanja in postopku dodeljevanja nagrade AVNOJ, ob udeležbi skupščine SFRJ.

K 10. točki

Po končani obravnavi je zbor sprejel predlog komisije skupščine SFRJ za volitve in imenovanja, naj se za delegata skupščine SFRJ v skupščino Titovega sklada za štipendiranje mladih delavcev in delavskih otrok izvoli dr. Boris Petkovski, delegat v zveznem zboru.

K 11. točki

Po končani obravnavi je zbor sprejel predlog odloka in naslednje sklepe:

1) Zbor nalaga komisiji skupščine SFRJ za volitve in imenovanja, naj za naslednjo sejo zbora pripravi in da zboru v sprejetje predlog odloka za izvolitev predsednika in članov komisije zveznega zbora za pripravo zakona o temeljih družbenoekonomskih odnosov v upravljanju in gospodarjenju s sredstvi razširjene reprodukcije.

2) Zvezni zbor zahteva od zveznega izvršnega sveta, naj do naslednje seje zveznega zbora oziroma do seje komisije delegira štiri člane v komisijo zveznega zbora skupščine SFRJ za pripravo zakona o temeljih družbenoekonomskih odnosov pri upravljanju in gospodarjenju s sredstvi razširjene reprodukcije.

Stenografski zapiski 6. seje zveznega zbora so sestavni del tega zapisnika.

TAJNIK
Čalovski Krste s.r.

PREDSEDNIK
Čulafić Dobroslov s.r.

Sekretariat Skupščine SRS
dokumentacija

